

371.02

๑724ก

ค.๖

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท

ของ

วิไล ชนวิวัฒน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

กุมภาพันธ์ 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4150

28 เม.ย. 2541

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษานานาชาติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อาวุธ วัฒนสิน)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อาวุธ วัฒนสิน)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์วรารักษ์ รักวิจัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานานาชาติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 25 เดือน ก.พ. พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเรียบร้อย โดยได้รับความกรุณาในการช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้กำลังใจ เป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อาวุธ วัฒนเสน กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความคิดเห็นและให้ความช่วยเหลือ ตลอดจน แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วรารักษ์ รักวิจัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและกรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ราศี ทองสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.พัชรีย์ ผลโยธิน อาจารย์ยุพิน อู่ปะการะนาระ อาจารย์นงเยาว์ แสงเพ็ญแข และอาจารย์ศิริลักษณ์ มโนรมย์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จนเรียบร้อยสมบูรณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้

ขอขอบคุณ คุณณิศา สุวรรณะชญ เพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษารัฐมวัยทุกคนที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อ และคุณแม่ ผู้มีพระคุณพี่น้องทุกคน และครูอาจารย์ทุกท่านที่อบรม-สั่งสอน และให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย

วิไล ธนวิวัฒน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	9
การบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	15
มาตรฐานคุณภาพการศึกษา	43
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การจัดทำข้อมูล	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	140 ✓
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	140
อภิปรายผล	145
ข้อเสนอแนะ	161
บรรณานุกรม	163
ภาคผนวก	175
ประวัติย่อของผู้วิจัย	202

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของโรงเรียน	58
2	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	63
3	จำนวนและร้อยละข้อมูลเบื้องต้นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง	68
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารโรงเรียน จำแนกตาม ตามองค์ประกอบ ตามประเภทของโรงเรียน	71
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 1 ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนเป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน ...	75
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอนเป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	78
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 3 การบริหารกิจการนักเรียนเป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	84
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานบุคคล เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	89
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานธุรการ-การเงิน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	93
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	97
11	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 7 การบริหารงานอาคารสถานที่ เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	100

12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	104
13	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารโรงเรียน จำแนกตามองค์ประกอบ ตามประเภทของโรงเรียน	108
14	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ ประสิทธิภาพและนโยบายของโรงเรียน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	112
15	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	116
16	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 3 การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	120
17	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานบุคคล เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	124
18	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานธุรการ-การเงิน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	127
19	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ตามประเภทของโรงเรียน	130
20	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 7 การบริหารงานอาคารสถานที่ เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน	133

21	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บัณฑิตการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน เป็นรายข้อ ตามประเภทของโรงเรียน	136
----	--	-----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าของชาติที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว สังคม ปัจจุบันประเทศไทยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

สำหรับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานทางการศึกษาที่มุ่งเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา การศึกษาระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดส่งเสริมให้เด็กก่อนประถมศึกษาได้รับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตามศักยภาพให้มีความสมดุลในทุก ๆ ด้าน ทั้งในระดับความคิด ค่านิยม พฤติกรรม และกระบวนการเรียนรู้ ที่จะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่อไปในอนาคต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข [แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) และฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)]

รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยกำหนดนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาให้ทั่วถึงโดยมุ่งเน้นการพัฒนาความพร้อมทุกด้านให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้เร่งขยายและให้บริการการศึกษาทั้งในเมืองและชนบท โดยมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ รับผิดชอบดูแลเด็กให้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ และให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2536 : 11) การขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษานี้ ทำให้เอกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษามากขึ้น โดยจัดการเป็นทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กวัยก่อนเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับกลุ่มอายุ

3 - 6 ปี ในปีการศึกษา 2538 มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 2,301 โรงเรียน และมีนักเรียนจำนวน 503,257 คน โดยแยกเป็นโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 735 โรงเรียน และโรงเรียนในส่วนภูมิภาค 1,568 โรงเรียน ทั้งนี้จำนวนโรงเรียนและนักเรียนได้เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2533 เป็นจำนวน 432 โรง และ 35,087 คน และในปีการศึกษา 2539 มีโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีก 43 โรง ซึ่งในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้มีนโยบายให้ขยายการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาก่อนวัยเรียน มีใช้การศึกษาภาคบังคับ กระทรวงศึกษาธิการจึงมิได้กำหนดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนไว้เช่นเดียวกับระดับอื่น ๆ มีเฉพาะแนวและแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเท่านั้น ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นการเน้นความพร้อมของเด็ก ซึ่งโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มักจะจัดเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการอ่าน การเขียน และสอนภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ โดยไม่ยึดแนวและแผนการจัดประสบการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจึงมีหลายรูปแบบแตกต่างกันตามจุดประสงค์ (กรมวิชาการ. 2530 : 6)

จากการสำรวจของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ พบว่าโรงเรียนเอกชนมีปัญหาในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คือ 1) ครูส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ารับการอบรมด้านการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 2) ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเด็กเล็กไม่เพียงพอ มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาน้อย และ 3) มีปัญหาด้านอาคารสถานที่ ขาดการ ความสัมพันธ์กับชุมชน ตลอดจนงบประมาณของโรงเรียน (กรมวิชาการ. 2529 : 339) และจากผลการวิจัยของกรมวิชาการ ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาระดับอนุบาล โดยพบปัญหา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านการสอน ด้านการให้บริการและด้านการเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้อง (กรมวิชาการ. 2530 : 7)

ด้วยภารกิจและความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เห็นปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษา จึงได้กำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาขึ้น โดยมีความคาดหมายว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้เบาบางหรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย ความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี 2550 โดยมุ่งหมายเพื่อเร่งรัดให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกันสำหรับโรงเรียนทุกระดับ และทุกประเภท (แนวทางปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 - 2550 : 1 - 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนทุกระดับการศึกษา ให้มีมาตรฐานคุณภาพเท่าเทียมกัน จึงได้จัดทำเครื่องมือซึ่งเป็นกรอบสำหรับให้โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการประเมินและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีขอบข่ายของการดำเนินงานบริหารโรงเรียนเป็น 8 องค์ประกอบ ดังนี้คือ ปรัชญา นโยบายของโรงเรียน การเรียนการสอน การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานอาคารสถานที่ และประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้ผู้บริหารและครูจะใช้ขอบข่ายทั้ง 8 องค์ประกอบ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้จัดทำขึ้น ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้โรงเรียนมีทิศทางในการดำเนินงานไปสู่การมีมาตรฐานคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยเรื่องแนวโน้มการจัดการศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2539 : 73) ว่ากลยุทธ์ที่จะทำให้โรงเรียนเอกชนสามารถดำรงไว้ซึ่งคุณภาพ จะต้องให้โรงเรียนมีแนวทางการพัฒนา โดยกระตุ้นให้ผู้บริหารโรงเรียนค้นหาวិธีการเพื่อพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้จัดอบรมให้แก่โรงเรียนเอกชนทั่วประเทศ รวมทั้งโรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในปี พ.ศ. 2537-2538 เพื่อให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนมีความรู้ ความเข้าใจถึงแนวทางการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานทั้ง 8 องค์ประกอบ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หลังจากนั้นผู้บริหารครู ได้รับการอบรมแล้ว จะนำความรู้ไปพัฒนาและประเมินตนเองของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จนมั่นใจในคุณภาพของโรงเรียน จึงจัดทำรายงานการประเมินตนเองเสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาต่อไป ผลที่โรงเรียนจะได้รับจากการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา คือ 1) โรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพเป็นที่ยอมรับและศรัทธาจากประชาชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน 2) โรงเรียนจะได้รับเกียรติบัตรแสดงถึงโรงเรียนมีคุณภาพ และ 3) โรงเรียนจะได้รับการติดป้ายประกาศให้ประชาชนทราบ

จากประเด็นปัญหาการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา และเจตจำนงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่มุ่งเน้นคุณภาพให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน แต่เนื่องจากการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษามีลักษณะที่แตกต่างกันไป เช่น เป็น

โรงเรียนอนุบาลเฉพาะ โรงเรียนระดับอนุบาลในประถมศึกษา และโรงเรียนอนุบาลในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีผลทำให้การพัฒนาโรงเรียนที่ตามมา คือ การมีมาตรฐานที่แตกต่างกัน จึงเห็นว่าการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบอาจจะมีปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ได้ เนื่องจากโรงเรียนเอกชนแต่ละโรงเรียนจะมีแนวทางการบริหารโรงเรียนตามลักษณะและนโยบายของการบริหารโรงเรียนที่เคยปฏิบัติ เมื่อโรงเรียนมาปรับเปลี่ยนการบริหารโรงเรียน ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในการที่จะนำไปปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานของโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า มีความสำคัญดังนี้

1. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันและปัญหาการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ 8 องค์ประกอบ
2. เป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมการบริหาร และจัดการศึกษาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และศรัทธาของสังคม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียน เอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 700 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร 700 คน และครู จำนวน 6,118 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนใน กรุงเทพมหานคร ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตาม ประเภทของโรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภท ประเภทละ 50 เปอร์เซ็นต์ โดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นโรงเรียน 350 โรง จำแนกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนเปิดทำการสอนเฉพาะระดับก่อน ประถมศึกษา จำนวน 410 คน คือ ผู้บริหาร 205 คน และครู 205 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ถึงประถมศึกษา จำนวน 190 คน คือ ผู้บริหาร 95 คน และครู 95 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษา จำนวน 100 คน คือ ผู้บริหาร 50 คน และครู 50 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกเป็น

3.1.1 โรงเรียนที่เปิดทำการสอนเฉพาะระดับก่อนประถมศึกษา

3.1.2 โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงประถมศึกษา

3.1.3 โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อน ประถมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบ

3.2.1 ปรัชญา นโยบายของโรงเรียน

3.2.2 การเรียนการสอน

- 3.2.3 การบริหารงานกิจการนักเรียน
- 3.2.4 การบริหารงานบุคลากร
- 3.2.5 การบริหารงานธุรการและการเงิน
- 3.2.6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน
- 3.2.7 การบริหารงานอาคารสถานที่
- 3.2.8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารโรงเรียน หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครด้านปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน การเรียนการสอน การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานอาคารสถานที่ และประสิทธิภาพของโรงเรียนซึ่งประเมินด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ปัญหา หมายถึง สิ่งที่ผู้บริหารและครูไม่สามารถหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงานให้ครบตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ทั้ง 8 องค์ประกอบ หรือในบางองค์ประกอบมีปัญหาการปฏิบัติงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (2.50) ซึ่งปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูสามารถวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การบริหารงานโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ปรัชญา และนโยบายของโรงเรียน หมายถึง แนวคิด อุดมการณ์ ความมุ่งหวัง หรือจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดภารกิจของโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก

3.2 การเรียนการสอน หมายถึง งานทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่เด็ก โดยใช้หลักสูตรแนวทางการจัดประสบการณ์' สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

3.3 การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดการทุกอย่างในโรงเรียนเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวก ปลอดภัย และเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กต่อการเพิ่มพูนความสมบูรณ์ และประสบการณ์ชีวิตโดยตรง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กในทุก ๆ ด้าน

3.4 การบริหารงานบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวางนโยบายทางด้านบุคลากรในโรงเรียน เกี่ยวกับการสรรหา การมอบหมายหน้าที่ การส่งเสริมสมรรถภาพของบุคลากร ระเบียบวินัย ข้อบังคับ ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนมีความสามารถ และมีคุณภาพตามเป้าหมาย

3.5 การบริหารงานธุรการและการเงิน หมายถึง การดำเนินงานทางด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงานในโรงเรียน เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี สารบรรณ พัสดุให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง ความร่วมมือ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การให้บริการการช่วยเหลือชุมชน และให้ชุมชนร่วมกิจกรรมในโรงเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมในชุมชน

3.7 การบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ในการจัดการต่าง ๆ เกี่ยวกับตกแต่งอาคารสถานที่ จัดบริเวณการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ และบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน

3.8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลสำเร็จทางการดำเนินงานทุกด้านของโรงเรียนที่ทำให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล

4. โรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง สถานที่จัดการศึกษาโดยมีเจ้าของ (ผู้รับใบอนุญาต) และมีผู้ดำเนินการเป็นเอกชน ในงานวิจัยครั้งนี้หมายถึงโรงเรียนเอกชนที่เปิดทำการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวนเป็น

4.1 โรงเรียนที่เปิดทำการสอนเฉพาะระดับก่อนประถมศึกษา

4.2 โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

4.3 โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

5. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ทั้งทางด้าน
การบริหารทั่วไป การบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่
6. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา ได้แก่ ผู้ที่สอนใน
ชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2540 ในโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เสนอเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
 - 1.1 การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
 - 1.2 การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับก่อนประถม
2. การบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
 - 2.1 การบริหารการศึกษา
 - 2.2 งานการบริหารโรงเรียน
 - 2.3 กรอบการบริหารงานโรงเรียนเอกชนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา
 - 2.3.1 ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน
 - 2.3.2 การเรียนการสอน (งานวิชาการ)
 - 2.3.3 งานบริหารกิจการนักเรียน
 - 2.3.4 งานบริหารบุคลากร
 - 2.3.5 งานบริหารงานธุรการและการเงิน
 - 2.3.6 งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน
 - 2.3.7 งานบริหารงานอาคารสถานที่
 - 2.3.8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. มาตรฐานคุณภาพการศึกษา
 - 3.1 คุณภาพการศึกษา
 - 3.2 แนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 3.3 มาตรฐานคุณภาพของโรงเรียน

3.4 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

3.4.1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3.4.2 กรมสามัญศึกษา

3.4.3 กรมอาชีวศึกษา

3.4.4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

3.5 การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.1 การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาอนุบาลได้เผยแพร่เข้ามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งมีหลักฐานปรากฏในโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2507 : 115 - 116) ซึ่งในโครงการศึกษาประกอบด้วยลำดับขั้นของการศึกษา

1. การเล่าเรียนเบื้องต้น (มูลศึกษา)
2. การเล่าเรียนเบื้องต้น (ประถมศึกษา)
3. การเล่าเรียนเบื้องต้นกลาง (มัธยมศึกษา)
4. การเล่าเรียนเบื้องต้นสูง (อุดมศึกษา)

โรงเรียนมูลศึกษาเบื้องต้นแรกเป็น กินเดอการ์เดน (Kindergarten) โรงเรียนบูรพาภิบาล และโรงเรียน กษ. นโม ซึ่งวัยเด็กอายุภายใน 7 ขวบ เข้าเรียน ซึ่งจัดเฉพาะบุตรหลานข้าราชการฝ่ายในวังเท่านั้น

โรงเรียนอนุบาลแห่งแรกในประเทศไทย เอกชนเป็นผู้จัดตั้งขึ้น เรียกว่าโรงเรียนกุลสตรีวังหลัง โดย หม่อมไคล์ (Miss Edna Sana Cold) ได้ส่งเสริมให้นักเรียนไทยไปศึกษาวิชาอนุบาลศึกษาตามแบบของฟรอมเบล ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา และเมื่อกลับมาให้เปิดแผนกสอนเด็กอนุบาลขึ้นในโรงเรียน โดยสอนเด็กอายุ 3-6 ปี มีครูช่วยสอนเรียกว่าพี่เลี้ยง จะดูแลตั้งแต่การรับประทานอาหาร มารยาท นิสัยของเด็ก และจัดกิจกรรมเรียนปนเล่น เพื่อให้เด็กสนุก สามารถคิดหาสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวของเด็กเอง (สมาคมครูโรงเรียนราษฎร์. 2505 : 68)

พ.ศ. 2466 หม่อมเจ้าหญิงพิจิตรา ได้ทรงตั้งแผนกอนุบาลขึ้นในโรงเรียนราชินี โดยปรับปรุงวิธีการสอนและอบรมเด็กขึ้นใหม่ด้วยพระองค์เอง โดยยึดแนวมอนเตสซอร์รี (Dr. Maria Montessori) และฟร็อบเอล (Friedrich Froebel) เป็นหลัก มุ่งสอนให้เด็กช่วยตนเอง มีการผ่อนรับแบบไทย เพื่อฝึกนิสัยเด็กให้นิยมในศิลปะประจำชาติ (สมาคมครูโรงเรียนราษฎร์. 2505 : 83)

พ.ศ. 2483 รัฐบาลได้จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศขึ้น เป็นโรงเรียนอนุบาลของรัฐแห่งแรก มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมสำหรับเข้าเรียนในชั้นระดับประถมศึกษาโรงเรียนนี้ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นจำนวนมาก ทำให้รัฐขยายโรงเรียนอนุบาลเพิ่มขึ้นในต่างจังหวัดเกือบทุกจังหวัด โดยมีจุดประสงค์เพื่อจัดให้เป็นตัวอย่างแก่หน่วยงานอื่น ๆ (हररररर नीररररर, 2535 : 8)

ปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2536 : 25 - 33)

1. กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการศาสนา และกรมการฝึกหัดครู

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) รับผิดชอบโรงเรียนอนุบาลที่ได้รับอนุญาตให้เอกชนดำเนินการจัดให้แก่เด็กก่อนเกณฑ์บังคับ ตั้งแต่อายุ 3 - 6 ปี

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) รับผิดชอบโรงเรียน 2 ประเภท คือ โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 74 โรงเรียน และในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7 มีนโยบายที่จะเพิ่มจำนวนโรงเรียนอนุบาลให้มากขึ้น เพื่อรองรับเด็กในนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา

1.3 กรมฝึกหัดครู รับผิดชอบโรงเรียนอนุบาลสาธิตของสถาบันราชภัฏ จำนวน 17 โรงเรียน

1.4 กรมการศาสนา รับผิดชอบโรงเรียนวัดที่สอนเด็กก่อนเกณฑ์ ซึ่งเปิดดำเนินการ ในวัดจำนวน 312 โรงเรียน

1.5 กรมสามัญศึกษา รับผิดชอบโรงเรียนสำหรับเด็กที่ขาดโอกาสที่จะเรียนในโรงเรียนปกติ เช่น เด็กชาวเกาะ ชาวเรือ ท้องถิ่นทุรกันดาร

2. ทบวงมหาวิทยาลัย หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนอนุบาลสาธิตของมหาวิทยาลัย

3. กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมการพัฒนาชุมชน กรมประชาสงเคราะห์ กรมการปกครอง และกรุงเทพมหานคร

3.1 กรมการพัฒนาชุมชน หน่วยงานที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลหมู่บ้านของกรมการพัฒนาชุมชน 3,040 ศูนย์

3.2 กรมประชาสงเคราะห์ หน่วยงานที่รับผิดชอบสถานรับเลี้ยงเด็ก 454 แห่ง

3.3 กรมการปกครอง หน่วยงานที่รับผิดชอบสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บก.ตชด.) 61 ศูนย์

3.4 กรุงเทพมหานคร หน่วยงานที่รับผิดชอบศูนย์เลี้ยงเด็กในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 ศูนย์

4. กระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมอนามัย กองโภชนาการ รับผิดชอบศูนย์โภชนาการเด็ก 1,166 ศูนย์

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า มีหลายหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาแต่ไม่ได้เปิดโอกาสสำหรับเด็กทั่วไปได้เข้าศึกษา เพราะเป็นการจัดตามวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยงาน เช่น กรมการฝึกหัดครู ทบวงมหาวิทยาลัย จัดขึ้นเพื่อเป็นการทดลองการเรียนการสอน กรมการศาสนา กรมการปกครอง และกรมประชาสงเคราะห์ จัดขึ้นเพื่อการกุศลช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กทั่วไปจึงเป็นของภาคเอกชน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษาที่อนุญาตให้เอกชนดำเนินการ

1.2 การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ปัจจุบันรัฐได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาลเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากงบประมาณในการจัดการศึกษามีจำนวนจำกัด รัฐจึงส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น ดังจะเห็นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ที่ได้กำหนด

แนวนโยบายจัดการศึกษาระดับนี้ไว้ว่า "รัฐจะสนับสนุนให้ท้องถิ่นและภาคเอกชนจัดให้มากที่สุด สำหรับการจัดการศึกษาระดับนี้ของรัฐ รัฐจะจัดทำเพียงเพื่อเป็นตัวอย่างและการค้นคว้าวิจัยเท่านั้น" จากนโยบายนี้จึงทำให้เอกชนจำนวนมากมาสนใจดำเนินธุรกิจโรงเรียนอนุบาลใน กรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาคมากขึ้นเป็นลำดับ แต่เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับอนุบาล โรงเรียนเอกชนค่อนข้างจะมีอิสระภาพ เพราะไม่ได้เป็นการศึกษาระดับบังคับ และกระทรวงศึกษาธิการมิได้กำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับการศึกษาในระดับนี้อย่างตายตัว ฉะนั้นการจัดการศึกษาระดับนี้ของโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับแนวคิด นโยบายของแต่ละโรงเรียน จากการ ศึกษาของ สมิตี หงส์ไพศาลวิวัฒน์ (2523 : 8 - 24) พบว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับอนุบาลจะมี 3 ลักษณะ 1) โรงเรียนมุ่งเอาใจผู้ปกครอง 2) โรงเรียนมุ่งเอาใจเด็ก 3) โรงเรียนที่ใช้หลักการพัฒนาเด็ก โรงเรียนที่มุ่งเอาใจผู้ปกครอง คือ โรงเรียนที่เน้นการสอนวิชาให้แก่เด็ก โดยเฉพาะภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ เพื่อจะได้มีโอกาสเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงโรงเรียนที่มุ่งเอาใจเด็ก คือ โรงเรียนที่ตั้งมานาน เจ้าของ ครูใหญ่ จะมีอายุมาก รักเด็กเหมือนลูกหลาน จะเน้นทางด้านสังคม มารยาท และด้านวิชาการ โรงเรียนที่ใช้หลักพัฒนาเด็ก คือ จะมีทั้งการเตรียมความพร้อม เน้นด้านความประพฤตินมารยาทในสังคมฝึกเด็กให้มีความคิดสร้างสรรค์ และกล้าแสดงออก การจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชนจะมีความหลากหลาย ซึ่งปัจจุบันนี้รูปแบบของการจัดการศึกษาระดับอนุบาลได้พัฒนาแตกต่างกันไป เช่น มีการนวัตตฤษฎี หรือแนวคิดของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เช่น การสอนตามแนวของโครงการไฮสโคป (High Scope) หรือการสอนโดยเน้นพื้นฐานประสบการณ์ (Whole Language) เป็นต้น ไม่ว่าการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะจัดในรูปแบบใด และหน่วยงานใดเป็นผู้จัดก็ตาม อนาคตแนวคิดในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะไปในทิศทางเดียวกัน คือ มุ่งเตรียมความพร้อมให้กับเด็กในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา (สาส์นี เหมือนมงคลกุล, 2534 : 145)

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับอนุบาลเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ตรงตามหลักการของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับอนุบาล จึงได้วางนโยบายในการจัดการศึกษา โดยกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาอนุบาลสำหรับโรงเรียนเอกชน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2531 : 3)

1. เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมนักเรียนอายุ 3 - 5 ปี
2. เพื่อให้การเตรียมความพร้อมจัดแบบบูรณาการเหมาะสมกับวัยของนักเรียน
นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา
3. เพื่อให้การพัฒนาการเตรียมความพร้อมของนักเรียนได้รับการดูแลจาก
บุคลากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ และผ่านการอบรมทางด้านอนุบาลโดยเฉพาะ
4. เพื่อพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์ แผนการจัดประสบการณ์ คู่มือครู สื่อ
การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็น
แก่เด็กวัยก่อนเรียน โดยมีหลายหน่วยงานที่จัดขึ้นตามจุดประสงค์ต่าง ๆ กัน ทั้งในรูปแบบของ
โรงเรียนหรือศูนย์เด็กเล็ก ทั้งนี้เพื่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ
และเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนในภาคบังคับ แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ในเกณฑ์
มาตรฐานที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2522 : 14 - 15) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดศูนย์เด็กก่อน
วัยเรียน พบว่า

1. รัฐบาลนโยบายในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้เกิด
การลงทุนที่ซ้ำซ้อนในรูปของการบริการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนในท้องที่เดียวกัน
2. บิดา มารดา ขาดความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก ทำให้เกิดปัญหาทางด้าน
โภชนาการ และขาดการเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา นอกจากนี้ยังขาดความเข้าใจใน
เรื่องการเตรียมความพร้อม จึงต้องการให้ศูนย์สอนหนังสือแก่เด็ก

สาส์น เหมือนมงคลกุล (สาส์น เหมือนมงคลกุล, 2534 : 145) ได้ศึกษา
เกี่ยวกับแนวโน้มการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศึกษาของไทย ในปีพุทธศักราช 2544 พบว่ารัฐ
ควรส่งเสริมเอกชนเป็นผู้จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็ก 3-5 ปี ซึ่งต่อไป
อนาคตเอกชนจะหันมาสนใจจัดบริการสำหรับเด็กแรกเกิดถึง 3 ปี มากขึ้นในชุมชนเมือง พร้อม
กันนี้รัฐควรสนับสนุนเท่าที่จำเป็น และรัฐจะจัดทำโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาเป็นเพียง

ตัวอย่างเท่านั้น นอกจากนี้ให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดเป็นศูนย์พัฒนาการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาในชนบทและห่างไกล รัฐจะจัดในรูปแบบของชั้นเด็กเล็ก 1 ปี และรูปแบบของชั้นอนุบาลชนบท ในโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน เพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยที่จำเป็น และรัฐคงจะจัดเป็นตัวอย่างเท่านั้น

2. การบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษามีความสำคัญยิ่งเพราะการจัดประสบการณ์ให้เด็กในช่วงนี้เป็นการสร้างพื้นฐานความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยจัดให้สอดคล้องตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก และให้มีคุณภาพตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนในระดับประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารควรยึดหลักที่สำคัญ 2 ประการ คือ การบริหารการศึกษา และกระบวนการบริหารโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529 : 1)

2.1 การบริหารการศึกษา

ชาลี มณีศรี (2524 : 3) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษา หมายถึง การนำเอาหลักการหรือทฤษฎีการบริหารทั่วไปมาประยุกต์ใช้ เช่น การวางแผน การจัดรูปองค์กร การบังคับบัญชา การติดต่อประสานงาน และการประเมินผล รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่การวางแผน จนถึงการประเมินผลการศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 6) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายบุคคลร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุม สิ่งแวดล้อม ให้มีผลต่อบุคคลอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2529 : 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ ค่านิยม พร้อมทั้งจะสนองการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา คือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อดำเนินการจัดการศึกษานับจากการวางแผนดำเนินการ ควบคุม กำกับ จนถึงการประเมินผล

2.2 งานการบริหารโรงเรียน

จักรชัย อรรถนันท์ (2524 : 119) ได้ให้ความหมายการบริหารโรงเรียนว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้การควบคุมดูแลของหัวหน้าสถานศึกษา และกิจกรรมนั้นจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งการจัดการศึกษา

สมบูรณ์ พรหมภาพ (2521 : 5) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่สังคมจัดตั้งขึ้นเพื่อบริการการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม ฉะนั้นโรงเรียนจึงมีบทบาทหน้าที่โดยตรงที่ต้องดำเนินการโดยบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อให้สมาชิกของสังคมมีความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ตลอดจนตามความแตกต่างของบุคคล

งานบริหารโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารได้ใช้ความพยายามต่าง ๆ ในการจัดสรรทรัพยากร อันได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ และการจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นักเรียนมีคุณภาพอันพึงประสงค์ของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531 : 2)

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน ก็คือ การดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน โดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้เด็กเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ตลอดจนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

การบริหารโรงเรียน เป็นภารกิจหน้าที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารโรงเรียน และบุคคลในโรงเรียนจะต้องร่วมกันดำเนินงานของโรงเรียนไปตามเป้าหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน จึงมีนักการศึกษาและหน่วยงานได้กำหนดขอบข่ายหรือเป้าหมายของการบริหารงานของโรงเรียนไว้ดังนี้

คิมบอร์ดี และนันทนอร์ (จักรชัย อรรถนันท์. 2522 : 120 ; อ้างอิงมาจาก Kimbrough and Nunnery. n.d.) ได้แบ่งงานการบริหารโรงเรียนไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. งานพัฒนาโรงเรียน
2. การบริหารหลักสูตรการสอน
3. งานบริหารเศรษฐกิจการศึกษา
4. งานธุรการ
5. งานบริหารบุคลากร
6. งานกิจการนักเรียน
7. งานสร้างภาวะผู้นำในด้านสัมพันธ์กับชุมชน
8. งานด้านการประเมินผลการวิจัย

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2525 : 160 – 162) เสนอว่า งานที่โรงเรียนจะดำเนินการนั้น ควรประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. งานด้านวิชาการ เป็นงานหลักของโรงเรียน งานนี้จะครอบคลุมการสอน จัดหาและใช้สื่อการสอน จัดหาบุคลากรในการสอน การประเมินผลการเรียน จัดตารางเรียน การนิเทศ เป็นต้น
2. การจัดการงานบุคลากร งานนี้จะครอบคลุมการกำหนดคุณสมบัติการจัดการ จัดหา การอบรม การสร้างขวัญกำลังใจของบุคลากร
3. การจัดการงานกิจการนักเรียน งานนี้จะครอบคลุมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริการนักเรียน
4. การจัดการด้านอาคารสถานที่ การจัดการด้านนี้จะครอบคลุมการจัดด้านอาคารสถานที่ และบริเวณโรงเรียน
5. การจัดการด้านธุรการ เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนงานวิชาการ ประกอบด้วย งานสารบรรณ งานทะเบียน งานการเงิน งบประมาณ และงานที่เกี่ยวกับรักษาความปลอดภัย และประชาสัมพันธ์

พิสก์ (ภิญโญ สาร. 2526 : 203 – 204 ; อ้างอิงมาจาก Fisk. n.d.) สรุปไว้ว่า บริหารงานโรงเรียน มี 4 ประเภท คือ

1. การบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน
2. การบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานในด้านวิชาการ
3. การบริหารงานทุกชนิด เกี่ยวกับการบริหารบุคลากร นักเรียน

4. การบริหารงานธุรการและการเงิน อาคารสถานที่ และการให้บริการต่าง ๆ

สุโขทัยธรรมมาธิราช (2529 : 344) ได้จำแนกขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาปฐมวัย เป็น 2 ประเภท คือ

1. การบริหารงานวิชาการ แบ่งออกเป็น
 - 1.1 หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์
 - 1.2 การนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้
 - 1.3 การจัดหาและการผลิตสื่อ
 - 1.4 การจัดสภาพแวดล้อม
 - 1.5 การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน
 - 1.6 การนิเทศการศึกษา
 - 1.7 การวัดและประเมินผล
2. การบริหารงานสนับสนุนงานวิชาการ แบ่งออกเป็น
 - 2.1 งานธุรการและการเงิน
 - 2.2 งานกิจการนักเรียน
 - 2.3 งานอาคารสถานที่
 - 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531 : 22 - 23) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารโรงเรียนไว้เป็น 6 งาน

1. งานวิชาการ
2. งานกิจการนักเรียน
3. งานบุคลากร
4. งานธุรการและการเงิน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

แคมเบล (กิตติมา ปรีดีติลก. 2532 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Campbell. n.d.) ได้แบ่งงานบริหารโรงเรียนเป็น 6 ประการ

1. ด้านหลักสูตรและการสอน
2. งานบริหารบุคลากรทางการสอน
3. งานบริการนักเรียน
4. งานด้านอาคารสถานที่
5. งานด้านงบประมาณและธุรการ
6. งานสัมพันธ์กับชุมชน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนประกอบด้วยการบริหารที่สำคัญ คือ การบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ และการสนับสนุนวิชาการ

2.3 กรอบการบริหารโรงเรียนเอกชนตามเกณฑ์มาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการการบริหารงานโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ในการประเมินตนเองและพัฒนาจนบรรลุตามเป้าหมาย โดยมีขอบข่ายเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมการบริหารงานทุกด้านของโรงเรียนเอกชน ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญาและแนวนโยบายของโรงเรียน ประกอบด้วยลักษณะงานที่สำคัญ

- ปรัชญาและแนวนโยบายของโรงเรียนได้รับการพัฒนา และใช้เป็นเครื่องชี้การดำเนินงานของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน ประกอบด้วยลักษณะงานที่สำคัญ คือ

1. แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลของโรงเรียน มุ่งพัฒนานักเรียนทุกด้านตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลโดยเน้นบูรณาการที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมหลากหลาย

3. มีการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณลักษณะเหมาะสม มีปริมาณเพียงพอและเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

4. มีการนิเทศอย่างเป็นระบบ

5. การวัดและประเมินผลทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าของนักเรียน และประสิทธิภาพการสอนของครู ตลอดจนได้ข้อมูลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 3 งานกิจการนักเรียน ประกอบด้วยลักษณะงานที่สำคัญ คือ

1. มีการจัดบริการ เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน ที่ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย และจิตใจให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของนักเรียน

2. มีการจัดการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียนอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ และเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและชุมชน

3. มีบริการแนะแนวให้ผู้ปกครองเพื่อความร่วมมือ และประสานระหว่างบ้านกับโรงเรียนในการดูแลเอาใจใส่นักเรียน

4. มีการจัดกิจกรรมนักเรียน สอดคล้องกับการเรียน การสอน และการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนมากที่สุด

องค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วยลักษณะงานที่สำคัญ คือ

1. การบริหารงานบุคคลเป็นระบบที่มีโครงสร้างชัดเจน

2. บุคลากรทุกฝ่ายมีคุณภาพได้ทำงานตรงกับความสามารถ ความสนใจ และมีจำนวนเพียงพอ

3. มีการพัฒนาบุคลากร ตลอดจนเสริมสร้างขวัญและกำลังใจบุคลากรทุกฝ่ายอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานธุรการและการเงินประกอบด้วย ลักษณะงานที่สำคัญคือ

1. งานเอกสารสารบรรณเป็นระบบ มีระเบียบ และมีความคล่องตัว

2. งานพัสดุครุภัณฑ์มีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงาน

3. งานการเงินเป็นระบบ มีระเบียบ และก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในลักษณะประหยัด ถูกต้อง และมั่นคง

องค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนประกอบด้วยลักษณะงานที่สำคัญ คือ มีการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชน เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ระดับการศึกษา และสภาพของชุมชน

องค์ประกอบที่ 7 การบริหารงานอาคารสถานที่ ประกอบด้วยลักษณะงานที่สำคัญ คือ

1. มีการจัดทำ ดูแล และตกแต่งให้สถานที่และบริเวณของโรงเรียนอยู่ในสภาพดี สะอาด เรียบร้อย ร่มรื่น ปลอดภัย สวยงาม และสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. มีการจัดอาคารเรียนและอาคารประกอบให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี แข็งแรงมั่นคง สะอาด สวยงาม มีระเบียบเรียบร้อย เหมาะสมกับการใช้งานและสภาพของโรงเรียน
3. มีการจัดห้องเรียน และห้องประกอบให้อำนวยความสะดวกต่อการจัดประสบการณ์และหรือการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน ประกอบด้วยลักษณะงานที่สำคัญคือ

1. นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกายที่ปรากฏชัดว่า มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ มีสุขนิสัยที่ดี และมีบุคลิกภาพเหมาะสมกับวัย
2. นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจที่ปรากฏชัดว่า มีสุขภาพจิตดีและมีคุณธรรม
3. นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสังคมที่ปรากฏชัดว่า สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้
4. นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาที่ปรากฏชัดว่า สามารถคิดและสื่อความหมายได้
5. โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อผู้ปกครองและชุมชน

2.3.1 ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน

ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนมีผู้ให้ความหมายของปรัชญาไว้ที่สำคัญมีดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 12)

กล่าวว่า ปรัชญาวัตถุประสงค์ นโยบายเป็นเครื่องกำหนดทิศทาง จุดหมายปลายทางของการกระทำที่พึงประสงค์ การดำเนินงานใด ๆ หากได้กำหนดทิศทาง และจุดหมายปลายทางไว้ชัดเจน และสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน ย่อมช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้สอดคล้องต้องกัน และไปสู่ทิศทางเดียวกันได้ทั้งเป็นการสะดวกแก่การตรวจสอบความสำเร็จ หรือความผิดพลาดของการดำเนินงานไปด้วย

สุนน อมรวิวัฒน์ (2526 : 17) ได้ให้ความหมายว่า ปรัชญาหมายถึง สิ่งที่มีมุ่งหวังที่ต้องการให้โรงเรียนเป็นไปในอนาคต เช่น ให้นักเรียนมีความขยันขันแข็ง มีความรับผิดชอบ เป็นต้น ฉะนั้นโรงเรียนควรจะได้กำหนดปรัชญาและจุดมุ่งหมายของตนเอง โดยยึดหลักการที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของชาติ และหลักการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น

สุทธิ ทองประดิษฐ์ (2533 : 76) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ปรัชญาหมายถึง ประมวลความคิดของบุคคลของกิจการใดกิจการหนึ่ง หรือองค์การใดที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือแนวทางหรือเป็นหลักยึดในการดำรงชีวิตของบุคคล

สรุปได้ว่า ปรัชญา คือ แนวทางของการจัดการศึกษาที่ผู้บริหารหรือครูใช้เพื่อยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

นโยบายมีผู้ให้ความหมายด้านนโยบายไว้ดังนี้

พิฟเนอร์ (Pfiffner. 1960 : 132) ได้ให้ความหมายของนโยบายไว้ว่า นโยบายเป็นหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมั่นคงและมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน

ไฮมานน์ และสกอตต์ (Haimann and Scott. 1974 : 65) กล่าวว่า นโยบาย คือ ขอบเขตของเหตุผลและผลที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจ

จาคอฟ (Jacop. 1966 : 3) กล่าวว่า นโยบาย คือ หลักการแผนการ หรือแนวทางการปฏิบัติงาน ความสอดคล้องต่อเนื่องกัน

เทอร์รี่ (Terry. 1977 : 189) กล่าวว่า นโยบาย คือ ขอบเขตและแนวทางทั้งหมดเพื่อการปฏิบัติงาน

โดยสรุปนโยบาย คือ กรอบหรือขอบเขตที่กำหนดเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน โดยสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย บัณฑิตต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 งานวิชาการ งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน เพราะจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนหรืองานวิชาการ คือ การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม คุณธรรม และมีคุณสมบัติที่ต้องการ ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะต้องมีหลักการในการบริหารด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่นักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับงานวิชาการไว้ดังนี้

มิลเลอร์ (Miller, 1965 : 175) ได้กล่าวถึงงานวิชาการมีขอบข่ายงานที่สำคัญ 4 อย่าง คือ

- 1) การจัดโปรแกรมการเรียน
- 2) การปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน
- 3) การติดตามการเรียนการสอน
- 4) การจัดบริการการสอน

สมบูรณ์ พรหมภาพ (2521 : 268) งานวิชาการ ประกอบด้วยงานที่เกี่ยวข้องกับ

- 1) หลักสูตรและการจัดการสอน
- 2) การพัฒนาความสามารถของครู
- 3) งานนิเทศการสอน

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2523 : 67) ได้ให้ขอบเขตของการบริหารงานวิชาการไว้ 3 ประการ

- 1) งานด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน
- 2) งานด้านปรับปรุงการเรียนการสอน
- 3) งานด้านการวัดผลและประเมินผล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2529 : 341) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง การจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมเด็กให้มีความรู้ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งจะต้องครอบคลุมถึงการศึกษาหลักสูตร หรือแนวการจัดประสบการณ์นำแผนการสอนไปใช้ การ

จัดหา และผลิตสื่อการจัดสภาพแวดล้อม การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน การนิเทศ และการประเมินความพร้อม

การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญของโรงเรียน

คิมบร็อค และนันเนอร์ (Kimbrough and Nunnery. 1988 : 58) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการ ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตร และการนำไปใช้ ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประเภทต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดหาหลักสูตร และเอกสารหลักสูตร ตลอดจนคู่มือการใช้หลักสูตรให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู

2. งานการเรียนการสอน (การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน) ได้แก่ การจัดทำแผนการสอน และบันทึกการสอน ตลอดจนปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดให้มีการอบรม สัทธิติ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์กับเพื่อนครู หรือผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ เกี่ยวกับวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ

3. งานประเมินผล ครอบคลุมถึงการจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการตรวจสอบการทาสุดประจำปีชั้นและสุดประจำปีตัวนักเรียนของครูทุกคนให้ถูกต้อง เรียบร้อย และเป็นปัจจุบันเสมอ

4. งานการจัดหาสื่อสนับสนุนโปรแกรมการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดหาสื่อการเรียนการสอน งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานด้านการวางแผน กำหนดวิธีการดำเนินงาน ตลอดจนการส่งเสริมการสอน โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ

การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความพร้อม ให้เด็กมีพัฒนาการครบทุกด้าน นอกจากนี้เพื่อเป็นการปูพื้นฐานสำหรับเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป ฉะนั้นในเรื่องการบริหารหลักสูตร จึงมีความสำคัญที่ผู้บริหารและครูควรจะต้องปฏิบัติดังนี้

1) ศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กและเป้าหมาย การจัดการศึกษาเด็กในระดับนั้นจะต้องเหมาะสมกับวัย ควรให้ความรู้ในเรื่องใด เพื่อใหม่พื้นฐาน

2) ศึกษาเรื่องหลักสูตรว่าการศึกษาระดับนี้ใช้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดที่จัดทำหลักสูตร หรือแนวการจัดประสบการณ์เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทาง จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารต้องสนใจ และชวนครูที่จะนำหลักสูตรมาพิจารณาว่าฉบับไหนเหมาะสมกับสถานศึกษาของตน

3) การให้ความรู้ความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับรายละเอียดของหลักสูตร เช่น วิชาใดเด็กควรได้มีประสบการณ์เพียงใด เพื่อครูจะได้ไม่ยึดติดกับการสอนตามหนังสือ

4) ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองและครูในโรงเรียนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร หรือแนวการจัดประสบการณ์ว่าเหมาะสมและมีประโยชน์ต่อเด็ก จะเป็นผลเสียเมื่อนำหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 1 มาใช้กับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

5) ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับนี้เพื่อนำมา เป็นข้อมูลประกอบในการชี้แจงการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้เหมาะสม

ในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาจึงควรจัดให้สอดคล้องกับตัวเด็ก โดยคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน และคำนึงถึงเด็กที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้การจัดประสบการณ์ได้บรรลุเป้าหมาย จึงได้กำหนดเป็นตารางกิจกรรมประจำวัน

ตารางกิจกรรมประจำวันคือ ตารางสอนนั่นเอง ดังนั้นการจัดตารางกิจกรรมประจำวันควรมีหลักในการจัด ดังนี้

1) การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ

2) กิจกรรมที่ต้องมีหลาย ๆ แบบ

2.1) จัดกิจกรรมให้เด็กทำเป็นรายบุคคล ที่เด็กอาจเลือกด้วยตนเองให้มากที่สุด คือ 75%

2.2) จัดกิจกรรมให้เด็กทำเป็นกลุ่มเล็ก ประมาณ 15%

2.3) จัดกิจกรรมรวม ประมาณร้อยละ 10%

3) กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งในและนอกห้องเรียนในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน

4) กิจกรรมที่จัดให้ควรมีทั้งกิจกรรมสอนและกิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย

ฉะนั้น หลักการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะ ความสนใจความต้องการ และความสามารถของเด็ก

สื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมแก่เด็กปฐมวัย สุโขทัยธรรมาธิราช (2533 : 491) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตามจุดมุ่งหมายได้นั้น ครูจำเป็นต้องเตรียมสื่อที่เป็นตัวกลางถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และทักษะไปสู่เด็กเรียน สิ่งที่เราเรียกว่าสื่อการเรียน ส่วนสื่อที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้เรียกว่าสื่อการเรียน ดังนั้นจึงรวมเรียกสื่อตัวกลางที่เราเรียกว่าสอน และสื่อตัวกลางที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ว่า "สื่อการเรียนการสอน"

สื่อการเรียนการสอนจึงมีความหมายกว้าง ๆ ซึ่งหมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งของที่เป็นของจริง รวมทั้งบุคคล เช่น

- 1) วัสดุ เช่น แบบเรียน ตำรา แผ่นภาพ แผนภูมิ บัตรคำ บัตรกิจกรรม กระดาษ ดินสอ สี ดินน้ำมัน ทราย กรวด ฯลฯ
- 2) อุปกรณ์ เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง ม้าหมุน กระดานหก ฯลฯ
- 3) วิธีการ เช่น การจัดระบบ การสาธิต การทดลอง และกิจกรรมต่าง ๆ บทบาทสมมุติ

สื่อการสอนมีคุณประโยชน์อย่างยิ่ง จึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งเด็กในวัยนี้จะมีความเข้าใจในสิ่งที่เห็นรูปธรรมได้ดีกว่าสิ่งที่เห็นนามธรรม จึงจำเป็นต้องใช้สื่อการสอนในการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยพัฒนาความพร้อมด้านต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

การนิเทศการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 86) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรม การแนะนำช่วยเหลือระหว่างผู้นิเทศกับครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาความสามารถและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพโดยส่วนรวม

สุโขทัยธรรมาธิราช (2528 : 368) กล่าวว่า การนิเทศการสอนได้แก่ การแนะนำช่วยเหลือปรับปรุง และพัฒนาครูในเรื่องการเรียนการสอน ซึ่งอาจดำเนินการ

ได้ โดยศึกษานิเทศก์โดยตรง หรือการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารโรงเรียน หรือบุคคลอื่นในโรงเรียนช่วยเหลือกัน การนิเทศภายในมีความสำคัญมากที่สุดสำหรับโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนจะต้องดำเนินการในเรื่องนี้

การนิเทศภายในโรงเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการพัฒนาคูณาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย จำเป็นต้องพัฒนาทั้งระบบที่สัมพันธ์กัน และเกื้อกูลกัน คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้ง 3 กระบวนการได้พัฒนาอย่างถูกต้องและต่อเนื่องแล้ว การยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนย่อมเพิ่มขึ้นตามลำดับ และให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จะเรียกใช้กิจกรรมนิเทศแบบใดก็ได้ตามความเหมาะสมและโอกาส โดยใช้นิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีหลายอย่าง เลิศลักษณ์ สุขแก้ว (2533 : 26 - 28) ได้กล่าวไว้ว่า อาจใช้กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- (1) การปฐมนิเทศ เป็นการประชุมครั้งแรกเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ให้ความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ และมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม
- (2) การประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการแก้ปัญหาข้อเสนอแนะ
- (3) การอบรมสัมมนา เป็นส่วนหนึ่งการนิเทศการศึกษา เช่น กิจกรรมที่ช่วยให้ครูมีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่เพื่อนครู
- (4) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการนิเทศที่ทำให้ครูได้รับความรู้จากวิทยากร
- (5) การพบปะสนทนา เป็นการนิเทศที่เปิดโอกาสให้ครูได้ปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิดเมื่อเกิดปัญหาทางวิชาการ เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดี
- (6) การสังเกตการสอน เป็นการให้คำแนะนำ หรือข้อเสนอแนะแก่ครูได้ถูกต้องมิใช่เป็นการจับผิดครูผู้สอน
- (7) การสาธิตการสอน มีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับวิธีการสอน และเทคนิคการสอน
- (8) การศึกษานอกสถานที่ที่มีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นวิธีการสอนที่นอกเหนือจากโรงเรียนที่ตนเองสอนอยู่ เพื่อกระตุ้นให้ครูมีความคิดเปรียบเทียบมาปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ

(9) การบรรยายหรือปาฐกถา คือ เชิญบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายพิเศษเกี่ยวกับปัญหา หรือเรื่องที่ครูส่วนใหญ่สนใจ

(10) การแจกเอกสาร เป็นที่นิยมวิธีหนึ่ง เพราะครูจะใช้นำเอกสารที่ได้รับการเผยแพร่มาเป็นคู่มือการจัดกิจกรรมและเป็นความรู้

การวัดผลและประเมินผล ภรณ์ี ศุรุรัตน์ (2524 : 132) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

การวัด หมายถึง กระบวนการกำหนดคุณลักษณะของสิ่งที่จะวัดอย่างมีกฎเกณฑ์ให้เป็นปริมาณมาก น้อย

การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ต่อเนื่องจากการวัดผล โดยนำข้อมูลที่ได้ มาวินิจฉัยหาข้อสรุปอย่างมีกฎเกณฑ์

สำหรับเด็กปฐมวัย ใช้คำว่า ประเมินพัฒนาการ ก่อนการประเมินจะต้องศึกษาถึงพฤติกรรมของเด็กเป็นระยะ โดยใช้ เทคนิคการสังเกต การสนทนา การสะสมผลงาน การทดสอบด้วยวาจา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2536 : 71 - 72)

ฟรอสต์ และคิสซิงเจอร์ (Frost and Kissinger. 1974 : 187) กล่าวว่า การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพควรประเมินผลอย่างเป็นระบบ และเป็นกระบวนการต่อเนื่อง การประเมินผลควรเป็นทั้งส่วนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อประเมินพฤติกรรมของเด็กเป็นส่วนใหญ่ เด็กมีความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงไร เพื่อครูจะได้นำมาปรับปรุงการเรียนการสอน และปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน และเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

การวัดผลและประเมินผลสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา จึงเป็นการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

(1) ด้านร่างกาย เด็กสามารถบังคับกล้ามเนื้อให้ทำงานตามจุดมุ่งหมายได้อย่างคล่องแคล่ว และทำทางสง่างาม

(2) ด้านสังคม เด็กรู้จักปฏิบัติตนเป็นอย่างดีต่อกันและกัน และเลือกปฏิบัติเพื่อผลต่อส่วนรวม

(3) ด้านอารมณ์และจิตใจ เด็กรู้จักตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง และยอมรับบทบาทของตนเอง

(4) ด้านสติปัญญา เด็กสามารถใช้เหตุผลในระดับที่สามารถแก้ปัญหาได้ และมีความคิดรวบยอดของสิ่งต่าง ๆ ได้

(5) ด้านภาษา เด็กสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้

ในการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กจะต้องมีแบบประเมินพัฒนาการ เครื่องมือซึ่งรวบรวมพฤติกรรมที่สำคัญของเด็กแต่ละวัยที่สามารถทำได้ เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กมีความสามารถด้านต่าง ๆ เร็วหรือล่าช้ากว่าขั้นพัฒนาการเพียงไร จะได้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมต่อไป ในการประเมินพัฒนาการจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้

(1) ขั้นศึกษาพฤติกรรมเด็ก จะต้องศึกษาพฤติกรรมเด็กบ่อย ๆ และสม่ำเสมอจนมั่นใจว่าเด็กมีความสามารถเพียงใด

(2) ขั้นบันทึกและสรุปพฤติกรรมเด็ก ครูควรจดบันทึกพฤติกรรมที่ได้สังเกตการสนทนา หรือผลงานเด็ก โดยไม่ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวของผู้บันทึกเพื่อนำผลการสังเกตไปสรุปเพื่อประเมินพัฒนาการต่อไป

(3) ขั้นบันทึกแบบประเมินพัฒนาการและส่งเอกสารแบบประเมินให้ผู้ปกครองทราบ

2.3.3 งานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ซึ่งไม่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเฉพาะห้องเรียน จะครอบคลุมงานต่าง ๆ ดังนี้

(1) การจัดทำสำมะโนนักเรียน หมายถึง การหาข้อมูลพื้นฐานเพื่อประโยชน์ทางสถิติเป็นการหาข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในชุมชนนั้น ๆ ว่ากลุ่มอายุใด มีจำนวนเท่าใด เพื่อผู้รับผิดชอบจะได้เตรียมการวางแผน การดำเนินงาน

(2) การรับเด็กเข้าเรียน โดยการรับสมัครเข้าเรียน หรือการคัดเลือกเข้าเรียน

(3) การปฐมนิเทศผู้ปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการจัดการศึกษาก่อนที่จะตัดสินใจเข้าเรียน

(4) งานบริการนักเรียนระหว่างที่อยู่ในโรงเรียน คือ การบริการด้านสุขภาพ การบริการอาหารกลางวัน การบริการเด็กที่ขาดแคลน การจัดบริการทางด้านจริยธรรม (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2529 : 357 - 358)

นิพนธ์ กิณางค์ (2526 : 79) ได้ให้ความหมาย กิจการนักเรียนไว้ว่า หมายถึง กิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนทั้งหมดในส่วนที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนภายในห้องเรียน ได้แบ่งงานบริหารกิจการนักเรียนไว้เป็น 3 ประเภท

ประเภทที่ 1 งานที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของผู้บริหาร เช่น งานสำรวจสถานะนักเรียน งานรับนักเรียนใหม่ งานย้ายโอนนักเรียน งานที่เกี่ยวข้องกับการปกครองนักเรียน ระเบียบวินัยในโรงเรียน

ประเภทที่ 2 งานที่เกี่ยวกับการบริการนักเรียน เช่น การจัดบริการแนะแนว บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการทางด้านอาหาร บริการร้านค้า โรงเรียน บริการเกี่ยวกับความปลอดภัยของนักเรียน เป็นต้น

ประเภทที่ 3 งานที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางการเรียน เช่น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทักษะศึกษา สันทนาการ และการตั้งชุมนุมต่าง ๆ ในโรงเรียน

ขอบข่ายการจัดกิจการนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (ม.ป.ป. : 4 - 5) ได้กำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียนไว้ว่า เป็นงานที่ช่วยสนับสนุนวิชาการ โดยครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

(1) กิจกรรมที่โรงเรียนต้องจัดเพื่อเป็นไปตามพระราชบัญญัติ หรือระเบียบต่าง ๆ

(2) กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการนักเรียน เช่น บริการสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน บริการแนะแนว บริการนักเรียนที่ขาดแคลน การจัดทุนการศึกษา

(3) กิจกรรมที่โรงเรียนส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน เช่น กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย กิจกรรมสร้างเสริมวินัย กิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ การจัดทัศนศึกษา แข่งขันกีฬา กิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม เป็นต้น

(4) กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า เช่น การติดตามผลนักเรียนการสรรหาและยกย่องศิษย์เก่า เป็นต้น

สรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ช่วยสนับสนุนงานวิชาการให้เด็กมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน โดยจัดในเรื่องสวัสดิการต่าง ๆ การแนะแนวผู้ปกครอง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนที่ส่งเสริมความพร้อมให้แก่เด็กทุก ๆ ด้าน ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

2.3.4 งานบริหารบุคลากร

การบริหารงานบุคลากร เป็นการบริหารงานบุคคลที่ต้องจัดทำแผนความต้องการบุคลากรในโรงเรียนประเมินและพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ บำรุงรักษาบุคลากรให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน และมีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ ได้มีนักการศึกษาให้ทัศนะเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 19) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล คือ การใช้คนทำงานให้ได้ดีที่สุดในระยะเวลานั้นที่สุด และสิ้นเปลืองเงินและวัสดุอันน้อยที่สุด ขณะเดียวกันคนที่ทำงานต้องมีความสุขความพอใจในการทำงาน

วิจิตร ศรีสอ้าน (2526 : 9) ได้สรุปสาระสำคัญของการบริหารบุคคลว่า การบริหารงานบุคคล เป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อใช้คนให้เหมาะกับงาน ตามวัตถุประสงค์และความต้องการของหน่วยงาน และการบริหารงานบุคคล ครอบคลุมตั้งแต่การแสวงหา การเลือกสรรบุคลากรเข้าสู่หน่วยงาน จนกระทั่งพ้นจากการปฏิบัติงาน

ปรีชา คัมภีร์ภรณ์ (2527 : 247) ได้ให้ความเห็นว่า งานบริหารงานบุคลากร ควรประกอบด้วย การวางแผนบุคลากร การเตรียมบุคลากร และการพัฒนาข้าราชการบุคลากร

คิมบอร์ต และนันเนอรี (Kimbrough and Nunnery. 1988 : 65 - 70) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

(1) การวางแผนนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

(2) การกำหนดความต้องการของบุคลากร โดยกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ ซึ่งควรมอบหมายให้แก่ผู้ปฏิบัติที่มารับตำแหน่งต่าง ๆ

(3) การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานโดยการคัดเลือกเข้าปฏิบัติงานตามความสามารถหรือจัดตามความเหมาะสม โดยผู้บริหารและคณะทำงานร่วมกันพิจารณา

(4) การพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับหน่วยงาน โดยพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญและความสามารถ

พยอม วงศ์สารศรี (2534 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการพิจารณาบุคคลที่อยู่ในสังคม เพื่อดำเนินการพิจารณาสรรหา คัดเลือก และบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาอยู่ในองค์การ และขณะที่บุคคลที่คัดเลือกเข้ามาให้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน

บีช (Beach. 1970 : 65 - 66) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลไว้ว่า หมายถึง การวางแผน การกำหนดแผนงาน การเลือกสรร การฝึกอบรม การกำหนดค่าตอบแทน การจัดอัตราค่าจ้าง การเสริมสร้างแรงจูงใจ การเสริมสร้างภาวะผู้นำ ตลอดจนการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ และบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน

สรุปได้ว่าขอบข่ายการบริหารงานบุคคล หมายถึง การสรรหา การวางแผน การธำรงรักษา และการสนับสนุนบุคคลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ

2.3.5 งานบริหารงานธุรการและการเงิน

งานธุรการและการเงิน เป็นงานที่จะช่วยบริการงานอื่น ๆ ให้ดำเนินไปด้วยดี แม้ว่างานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน แต่ถ้าหากปราศจากงานธุรการและการเงินเข้าช่วย ก็ทำให้งานวิชาการตลอดทั้งงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนไม่อาจบรรลุเป้าหมาย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2528 : 315) มีนักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับงานธุรการไว้ดังนี้

วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล (2521 : 62 - 63) ได้จำแนกขอบข่ายการบริหารงานด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ ไว้ 7 อย่าง

- (1) งานเกี่ยวกับธุรการในโรงเรียน
- (2) งานสารบรรณ
- (3) งานการเงิน
- (4) การจัดทำงบประมาณ
- (5) งานเกี่ยวกับการควบคุมดูแลพัสดุ และครุภัณฑ์

(6) งานดูแลอาคารสถานที่

(7) งานบริการต่าง ๆ

นิพนธ์ กิณางค์ (2526 : 78) ได้กล่าวถึง การบริหารงานธุรการ การเงินในโรงเรียน อาจแบ่งได้เป็น 7 ประเภท คือ

1. งานธุรการทั่วไป ซึ่งหมายถึง งานเกี่ยวกับทะเบียน สถิติ และการเก็บรักษาหลักฐานต่าง ๆ ของโรงเรียน
2. งานสารบรรณ งานที่เกี่ยวกับการติดต่อหนังสือ
3. งานเกี่ยวกับการเงิน ได้แก่ การรับ การเบิกจ่ายเงิน เงินบำรุงการศึกษา เงินบริจาคอื่น ๆ
4. งานเกี่ยวกับงบประมาณ หมายถึง งานวางแผนจัดทำงบประมาณ ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามงบประมาณ
5. งานพัสดุครุภัณฑ์ คือ การจัดซื้อ จัดหา และลงทะเบียนพัสดุ ครุภัณฑ์
6. งานอาคารสถานที่ เช่น ตึกเรียน โรงเรียน สนาม บ้านพักครู
7. งานด้านบริการอื่น ๆ เช่น งานรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน

บริการอาหาร สุขภาพ

พนัส หันนาคินทร์ (2530 : 328) ได้แบ่งงานธุรการในโรงเรียน ออกเป็น 9 งาน ดังนี้คือ

- (1) งานเกี่ยวกับการสารบรรณ
- (2) งานเกี่ยวกับการเงิน
- (3) งานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณประจำปี
- (4) งานเกี่ยวกับการจัดซื้อและควบคุมพัสดุ ครุภัณฑ์
- (5) งานเกี่ยวกับการทะเบียนของนักเรียน ตลอดจนการออก

ใบรับรองต่าง ๆ

- (6) งานเกี่ยวกับการดูแลรักษาอาคารสถานที่
- (7) งานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์
- (8) งานเกี่ยวกับการจัดการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียนใน

ขณะที่อยู่ในโรงเรียน

(9) การควบคุมตัวบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวกับการสอน เช่น คนงาน
 ภารโรง

สรุปได้ว่า งานธุรการและการเงินมีความสำคัญต่อการบริหารงาน
 ในโรงเรียนงานหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้งานอื่น ๆ ในโรงเรียนดำเนินไปด้วยดี และบรรลุผล
 สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ดังนี้ งานสารบรรณ งานเกี่ยวกับ
 ควบคุมดูแลพัสดุครุภัณฑ์ งานการเงินและบัญชี งานจัดหางบประมาณและตรวจสอบ

2.3.6 งานความสัมพันธ์กับชุมชน

การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การบริหารงานโรงเรียนกับ
 ชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อจัดการศึกษา
 ให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุด และให้ผลที่ได้จากการศึกษานั้นเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ดังได้มีผู้กล่าวถึงงาน
 ความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ดังนี้

ฉัตรชัย อรรถนันท์ (2524 : 222) ได้กล่าวถึงงานสำคัญที่เกี่ยวกับ
 การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ว่า อย่างน้อยควรมี 2 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์
 โรงเรียน ได้แก่ การออกข่าวสารต่าง ๆ การจัดนิทรรศการการเยี่ยมนักเรียนตามบ้าน และ
 การก่อตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นการช่วยให้ครูได้มีโอกาสศึกษาพื้นฐานทางครอบครัวของ
 นักเรียน และความต้องการของพ่อแม่เกี่ยวกับบุตรของตน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 26) ได้กล่าวว่า โรงเรียนกับ
 ชุมชนเป็นของคู่กันอยู่เสมอ โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนทางด้าน
 ต่าง ๆ จากชุมชน เช่น ความช่วยเหลือพิเศษ ดังนั้น โรงเรียนกับชุมชนจึงสัมพันธ์กัน จึงเป็น
 กระบวนการ 2 ทาง คือ โรงเรียนต้องมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน ให้ข่าวสารกับชุมชน และชุมชน
 ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสนับสนุนโรงเรียน

นิพนธ์ กิณางค์ (2526 : 80) ได้กล่าวถึงงานด้านความสัมพันธ์
 กับชุมชนว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอาจทำได้โดยการออกข่าวประชาสัมพันธ์โรงเรียน
 เป็นประจำ เช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีลอยกระทง หรือเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรม
 กีฬาประชาชน

ดวงกรณ์ พุ่มพู่ (2527 : 19 - 20) กล่าวถึงเหตุผลในการสร้าง
 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า

- (1) โรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาสาขาต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของคนในชุมชน
 - (2) โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม และเป็นศูนย์รวมของชุมชน และการให้บริการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นที่โรงเรียน
 - (3) โรงเรียนเป็นแหล่งผลิตและเผยแพร่วิชาการใหม่ ๆ ให้กับชุมชน
 - (4) โรงเรียนต้องการความสนับสนุนและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากชุมชน
 - (5) กิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่
 - (5.1) กิจกรรมที่นำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน เช่น การจัดสัปดาห์แห่งการศึกษา การจัดงานประจำปีของโรงเรียน และการจัดการศึกษาผู้ใหญ่
 - (5.2) กิจกรรมที่นำโรงเรียนออกสู่ชุมชน เช่น การจัดทัศนศึกษาภายในชุมชน การจัดสัปดาห์แห่งการทำความสะอาด การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีเข้าร่วมกิจกรรม
 - (5.3) กิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ฝ่ายอนามัย ฝ่ายเกษตรกรรม ฝ่ายปกครอง เป็นต้น
 - (6) ให้บริการแก่ชุมชน เช่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน เครื่องใช้ต่าง ๆ และบุคลากรของโรงเรียน
- จิระพันธ์ พินท์พันธ์ (2535 : 10) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า ความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าเรื่องอื่น ๆ เนื่องจากผู้ปกครองมาจากชุมชน อาจเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียนหรือไกลโรงเรียน ซึ่งล้วนเป็นผู้ที่อยู่ในชุมชนนั้นทั้งสิ้น หากโรงเรียนสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง มีความใกล้ชิดกับชุมชน การดำเนินงานทุกอย่างจะสะดวกสบายและง่ายยิ่งขึ้น ชุมชนจะเป็นผู้กระจายข่าวของโรงเรียน จึงเป็นเสมือนผู้ประชาสัมพันธ์งานโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นผลดีแก่โรงเรียน
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 30) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังต่อไปนี้

- (1) ศึกษาชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่โดยละเอียดในด้านโครงสร้างทางวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ ทรัพยากร สภาพปัญหา เจตคติ และความเชื่อต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนสามารถวางแผนปฏิบัติงานด้านนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - (2) รับผิดชอบในการจัดให้มีการวางแผนดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - (3) กระตุ้น และ ส่งเสริมให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานตามแผน
 - (4) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงโดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ
 - (5) จัดให้มีการเยี่ยมชุมชนเพื่อรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อการดำเนินงาน
 - (6) รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในขอบข่ายของงาน ตลอดถึงการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
 - (7) จัดให้มีการให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนสามารถทำได้
 - (8) เลือกบุคคลในชุมชน และแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการการศึกษาได้แสดงบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนให้มากที่สุด โดยให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
 - (9) ดำเนินการให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น คือ บุคคล วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้มากที่สุด
- สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะสถาบันการศึกษาจะมีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด หลักการที่สำคัญของการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ที่การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน การสร้างกิจกรรมที่นำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน ชุมชนสู่โรงเรียน และการสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน

2.3.7 งานบริหารงานอาคารสถานที่

การบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง กิจกรรมพัฒนาอาคารสถานที่ ให้มีพิกัดกับสภาพของโรงเรียน รักษาอาคาร ปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย สะอาด รวมทั้ง จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 3) ได้กล่าวว่า การบริหารอาคารสถานที่ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินงานอาคารสถานที่ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยจะเกี่ยวกับ อาคารเรียน อาคารประกอบ สถานที่ตั้งบริเวณโรงเรียน สนาม และที่พักผ่อน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 6) ได้กำหนดขอบข่ายงานอาคารสถานที่ไว้ดังนี้

- (1) การจัดสร้างอาคารสถานที่ คือ การวางแผนผังบริเวณที่ตั้งอาคาร
- (2) การใช้อาคารสถานที่ การกำหนดวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุดต่อการเรียนการสอนโดยตรง ต่อการเกิดการเรียนรู้ในห้องเรียนของนักเรียน และต่อชุมชน
- (3) การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การประดับตกแต่ง และซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิม หรือเพิ่มเติมให้เป็นประโยชน์โดยคุ้มค่าที่สุด
- (4) การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือ การควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการกำกับติดตามผลการใช้ การบำรุงรักษา การตกแต่ง รวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ
- (5) การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการประเมินการใช้อาคารสถานที่ เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์สูงสุด และเป็นการเก็บข้อมูลเพื่อวางแผนการดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป

การจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา จะแตกต่างกับเด็กชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังที่ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

เขาวพา เดชะคุปต์ (2536 : 205 - 212) กล่าวถึง การจัดอาคารสถานที่และห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย (Indoor Spaces) สรุปว่า การจัดสภาพภายใน

ในห้องเรียนควรจัดให้มีชีวิตชีวา มีสภาพคล้ายบ้าน และมีความยืดหยุ่น รูปทรงของห้องเรียนควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมได้สะดวก ห้องเรียนควรอยู่ติดพื้นดิน ไม่ควรมีขอกมที่เด็กจะหลบซ่อนได้ ขนาดของห้องเรียนควรใหญ่พอที่เด็กจะพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ได้ และควรมีพื้นที่นอกห้องเรียนที่ใช้เป็นสนามเล่น และบริเวณที่ใช้ปลูกต้นไม้ หรือทำสวนครัว

นอกจากนี้ภายในห้องเรียนควรจัดศูนย์การเรียนรู้ มุมต่าง ๆ หรือบริเวณที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ครูควรให้ความสนใจกับการจัดเนื้อที่ โต๊ะ เก้าอี้ หรือเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ รวมถึง วัสดุอุปกรณ์ด้วย ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ไม่สำคัญเท่ากับพื้นที่โล่ง ๆ ว้าง ๆ ที่เด็กจะได้เคลื่อนไหวได้สะดวก โดยจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อที่มีอยู่ และใช้เนื้อที่ทุกตารางนิ้วที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2528 : 385) กล่าวว่า การจัดอาคารสถานที่ห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยไม่มุ่งแต่ความสวยงามเป็นใหญ่ แต่มุ่งไปทางให้เป็นประโยชน์หลายรูปแบบ เช่น ใช้เป็นที่รับประทานอาหาร การพักผ่อนหลับนอน และกิจกรรมอื่น ๆ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย จะต้องมีการตรวจสอบสภาพอาคารเรียนสม่ำเสมอ จัดให้มีการซ่อมแซมอาคารเรียนที่ชำรุดทรุดโทรม จัดให้บุคลากรมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่ และมีการประเมินผล

2.3.8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน ได้มีผู้ให้ความหมายประสิทธิภาพของโรงเรียน ไว้ดังนี้

ภรณ์ กิรติบุตร (2529 : 4) ได้เสนอแนวคิดของนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ซึ่งให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า ประสิทธิภาพ คือ ปริมาณของผลผลิตซึ่งจะเป็นการเน้นที่การบรรลุเป้าหมายขององค์การ

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 1991 : 373) ได้รวบรวมความคิดของนักวิชาการศึกษาหลายท่านที่ได้ให้ความหมาย ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ หรือความพึงพอใจในการทำงานของครู หรือขวัญของสมาชิกโรงเรียน

กลิคแมน (Armstrong and others. 1989 : 155 ; citing Glickman : 1987) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าระดับเกณฑ์มาตรฐานที่ทดสอบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2532 : 27) ให้ความสำคัญ
หมายของประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในระดับอนุบาลศึกษาไว้ว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน
คือ ผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และ
ประสิทธิผลของโรงเรียนจึงควรอยู่ที่ตัวนักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหาร
ทั้งหมดว่ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของนักเรียน และ
ภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน จะสะท้อนกลับมาสู่ตัวโรงเรียน ให้เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อชุมชน ผู้ปกครอง
และบุคคลภายนอกโรงเรียน ยอมรับ ศรัทธา เชื่อมั่นที่มีต่อโรงเรียน

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของนักเรียน คือ เป้าหมายที่พึงประสงค์ที่จะให้
เกิดในตัวนักเรียนระดับอนุบาล มี 4 เป้าหมาย คือ

- (1) การพัฒนาทางด้านร่างกาย เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสุขภาพอนามัย
สมบูรณ์ มีสุขนิสัยที่ดี มีวุฒิภาวะ เหมาะสมกับวัย
 - (2) การพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพจิตดี
มีคุณธรรม
 - (3) การพัฒนาทางด้านสังคม เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้
 - (4) การพัฒนาทางด้านสติปัญญา สามารถคิดและสื่อความหมายได้
- ภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน คือ ผลสะท้อนของกระบวนการจัดการศึกษา
ทั้งระบบ ซึ่งพิจารณาได้จาก ความศรัทธา ความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น ความร่วมมือร่วมใจของ
ชุมชน หรือผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน

สรุปได้ว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนไม่ใช่เพียงแต่ตัวนักเรียนที่มี
คุณสมบัติที่พึงประสงค์เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาอย่างเป็น
ระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นิจ เนืองทอง (2520 : 6) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคาดหวังเกี่ยวกับ
บทบาทด้านบริหารโรงเรียนของครูโรงเรียนราษฎร์ โดยสอบถามจากผู้บริหารและครู ผลการ

วิจัยพบว่า การบริหารการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ สภาพทั่วไปในโรงเรียนราษฎร์ไม่มีการจัดหน่วยงานภายในอย่างเป็นระบบ ส่วนใหญ่จะจัดหน่วยงานภายในโรงเรียนในลักษณะไม่มีแบบแผน การบริหารมักคำนึงถึงความพอใจส่วนตัวของเจ้าของ ผู้จัดการ ตามความเคยชินที่ได้ปฏิบัติสืบเนื่องกันมา

จารีต เกิดควน (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการนิเทศทางด้านวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยสอบถามจากครู ผลการวิจัยพบว่า ครูทุกกลุ่มต่างต้องการการนิเทศทางวิชาการมากทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบมาตรฐานโรงเรียนแล้วปรากฏว่า ครูโรงเรียนเอกชนมาตรฐานพอใช้ มีความต้องการการนิเทศทางด้านหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และประเมินผลมากกว่าโรงเรียนมาตรฐานดี และมีความต้องการนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอนมากกว่าโรงเรียนมาตรฐานปานกลาง

สุภา พรศิริกุล (2530 : 75 - 80) ได้ทำการวิจัยเรื่องเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานต่างกันในประเทศไทย โดยทดสอบความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนระดับอนุบาลโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีมาตรฐานแตกต่างกัน ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนของนักเรียนจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ทำให้ความพร้อมทางการเรียนแตกต่างกัน เช่น

1. การจัดอาคารสถานที่ให้มั่นคง เหมาะสม สวยงาม ร่มรื่น ในห้องเรียนมี การตกแต่งให้สวยงาม

2. อุปกรณ์การสอน
3. วุฒิประสบการณ์การสอนของบุคลากรในโรงเรียน
4. สถานภาพทางการเงินของโรงเรียน

โสภิตอนงค์ บุญช่วย (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยสอบถามจากครูใหญ่ หรือผู้จัดการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน พบว่าการจัดการเรียนการสอน

1. ด้านสิ่งแวดล้อม โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะจัดสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ถูกต้อง เหมาะสม มีสนาม เครื่องเล่นสนามเพียงพอ บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน สะอาด

เรียบง่าย สวยงาม สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ตลอดจนวัสดุครุภัณฑ์จัดได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย แต่ขนาดห้องเรียนคับแคบ

2. การจัดประสบการณ์ โรงเรียนยังขาดรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่แน่นอน ทำให้เกิดปัญหาด้านแนวการสอนที่ต่างกัน จะเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าการเตรียมความพร้อม ครูยังใช้วิธีการการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง และครูไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผล

✓ สุวรรณ อาชาติ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 โดยสอบถามจากผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 ปฏิบัติงานทั้ง 6 งานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกงาน ยกเว้นงานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพียงงานเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเรียงลำดับ ปรากฏว่างานบริหารงานอาคารสถานที่อยู่อันดับ 1 งานบริหารธุรการ การเงิน และพัสดุ อันดับ 2 และงานบริหารงานวิชาการอยู่อันดับ 3

สุวิมล จิณณตพงษ์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการความรู้ทางการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร โดยสอบถามจากผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีมาตรฐานอันดับดี มาตรฐานอันดับควรปรับปรุงและมาตรฐานอันดับควรปรับปรุงอย่างมาก มีความต้องการ ความรู้ทางการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีความต้องการด้านการบริหารงานวิชาการมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารบุคคล การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานธุรการ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การบริหารงานอาคารสถานที่ ตามลำดับ

ปราณี ศรีใส (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสายสามัญ กรุงเทพมหานคร โดยสอบถามจากครู ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสายสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านการยอมรับนับถือ และความรู้สึกในผลสำเร็จ ด้านสภาพการทำงาน ด้านนโยบายและการบริหารด้านสัมพันธ์อันดีในหน่วยงานด้านความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้า และด้านรายได้และสวัสดิการเพื่อพิจารณาทุกด้าน โดยภาพรวมพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสายสามัญศึกษา มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง

บุญรัตน์ แสงดี (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องประเพณีสมรรถภาพ และผลของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา โดยสอบถามจาก ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน นักเรียน และคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจการบริหารอยู่ในระดับน้อย ส่วนคุณลักษณะของพฤติกรรม การบริหาร ขวัญกำลังใจของครู คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนอยู่ในระดับดี

จุฬพล พูลทรัพย์วิน (2532 : 93 - 95) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อ สัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนเอกชน จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยเปรียบเทียบระหว่าง โรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงกับโรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำ พบว่า โรงเรียนเอกชนทั้ง 2 แห่ง มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ โรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูง มีความพร้อมของ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการบริหารที่เป็นระบบ มีการสื่อสารเป็นลายลักษณ์อักษร มีการติดตามผลและการตรวจสอบคำสั่ง ตรวจสอบบทเรียนการสอน มีแผนปฏิบัติงานเป็นปฏิทิน มีการประชุมอย่างต่อเนื่องมากกว่าโรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำ

นวลอนงค์ นวลเขียว (2537 : 54) ได้ศึกษาเรื่องเหตุผลผลการตัดสินใจส่ง บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสายสามัญในจังหวัดปทุมธานี ด้วยการศึกษาจากผู้บริหาร สรุปผลว่าโรงเรียนเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ มีความพร้อมทางด้านบุคลากร อุปกรณ์ การเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่ำกว่าโรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้รับเงิน อุดหนุนจากรัฐ

งานวิจัยในต่างประเทศ

สปาร์ค (Sparks. 1960 : 3606) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผู้บริหารในระดับไฮ สกูลในรัฐแคนดากี สหรัฐอเมริกา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีความเข้าใจในการ บริหารงานได้ดีกว่าครูใหญ่ที่บริหารงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

นาเฟียร์ (Nafeir. 1966 : 1288 - A) ได้วิจัยเรื่องขวัญในการปฏิบัติ งานของครูโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษา ในรัฐเนบาสก้า (Nebraska) ผลการวิจัย พบว่า ขวัญที่ดีของครูขึ้นอยู่กับปัจจัย 12 ประการ คือ ผู้บริหารมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของครู แต่ละคน ความเชื่อมั่นของครูที่มีต่อความสามารถของผู้บริหาร ครูได้รับการสนับสนุนให้ปฏิบัติตาม

ระเบียบวินัย การที่ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การมีอุปกรณ์การสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างเพียงพอ การได้รับมอบหมายงานพิเศษ การได้รับการอบรมเพิ่มเติม ความมั่นคงในหน้าที่การงาน การมีนโยบายให้ลาได้อย่างเพียงพอ การจัดชั่วโมงสอนอย่างยุติธรรม การได้รับเงินเดือนในอัตราที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ซึ่งมีการอบรมมาเท่ากัน

อัลบรี (Albury. 1977 : 5687 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาเกณฑ์สำหรับก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลประจำตำบล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกณฑ์การจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลจะต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ งบประมาณ การสรรหาครู โครงสร้างของหลักสูตร การผลิตวัสดุอุปกรณ์ การรับรองวิทยฐานะ จำนวนนักเรียน ตำราเรียน กิจกรรมการเรียน การสอน การประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ปกครอง การประเมินการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการชุมชน

บุฟอร์ด (Buford. 1977 : 5688 - A) ได้ศึกษาทัศนะของผู้ปกครองที่มีต่อการสอนของนักเรียนระดับอนุบาล พบว่า ผู้ปกครองมีทัศนะสอดคล้องกันหลายประการ คือ

1. สภาพของเด็กวัยก่อนเรียน จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาในโปรแกรมการเรียนอนุบาล
2. การเรียนการสอนในชั้นอนุบาล ควรจะเน้นการพัฒนาการทางอารมณ์ จิตวิทยาเด็กเป็นสิ่งสำคัญ และลำดับต่อไป คือพัฒนาการทางร่างกาย
3. ควรมีกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองให้มากที่สุด

3. มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

3.1 คุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษา มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

ชุมพล หลักชัย (2530 : 15) คุณภาพการศึกษา หมายถึง การมุ่งพัฒนาเด็กที่จะเป็นผู้สืบชาติในวันหน้าให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

จรัส นองมาก (2531 : 3) คุณภาพการศึกษา คือ การจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานสูงดี มีค่า โดยปกติแล้วหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดเกณฑ์และแนวดำเนินการให้โรงเรียนปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่มาตรฐานที่สังคมพึงต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531 : 36) คุณภาพการศึกษา คือ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและสิ่งที่ย่อรับายคุณภาพนั้นได้ก็คือ กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกระทำอยู่

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2537 : 3) คุณภาพการศึกษา หมายถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการศึกษาในการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์

วีระ บำรุงรักษ์ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา คือ ผลผลิตของอน การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและ เป็นที่พอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และ เพื่อให้เป็นไปดังกล่าว ผู้บริหาร ผู้จัดการศึกษาทุกฝ่ายจะต้องกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และ ร่วมมือตลอดกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากความหมายของคุณภาพการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษาหมายถึง การจัดระบบการศึกษาที่มีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม ความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

3.2 แนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ได้มีผู้ให้แนวคิดไว้หลายท่าน ดังนี้

อารีรัตน์ วัฒนสิน (2538 : อัดสำเนา) ได้กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมกันทุกฝ่าย ตั้งแต่ระดับโรงเรียน อันได้แก่ นักเรียน ครู จนถึงชุมชน ซึ่งเป็นองค์กัรสำคัญยิ่งในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ฉะนั้นทุกขั้นตอนของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะต้องให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจระบบงาน ความ จำเป็นในการพัฒนาและกระบวนการพัฒนา จะทำให้ทุกคนเกิดความร่วมมือในการวางแผน ปฏิบัติงาน และการประเมินเพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างจริงจัง งานพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะ ประสบความสำเร็จ มีขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. สัรวจปัจจัยความพร้อมในการพัฒนาและการใช้หลักสูตร
2. รวบรวม วิเคราะห์ จัดระบบข้อมูลท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
3. ประเมินสภาพปัญหา คุณลักษณะผู้เรียน และกำหนดแนวทางแก้ไข

4. กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น
5. กำหนดงาน-กิจกรรม ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา
6. ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
7. ติดตาม กำกับ ตรวจสอบ และให้คำปรึกษาในการดำเนินกิจกรรม
8. จัดทำต้นแบบเพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

กรมวิชาการ (2538 : อัดสำเนา) ได้กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องอาศัยองค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ คือ

1. องค์ประกอบด้านปัจจัยความพร้อม ได้แก่ สภาพความพร้อมของผู้เรียน ครู ผู้บริหารหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ ผู้ปกครอง ชุมชน กฎและระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารจัดการทางวิชาการ การบริหารทางธุรการ-การเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์ บุคลากร อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ความสัมพันธ์กับชุมชน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การติดตามกำกับดูแล และการประเมินผล

3. องค์ประกอบด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรและสังคมคาดหวังในด้านองค์ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย เทคโนโลยี ความเป็นไทย ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่น และดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 15) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา สรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยตัวป้อน กระบวนการ และผลผลิต

1. ตัวป้อน ได้แก่ จำนวนนักเรียน บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ ฯลฯ
2. กระบวนการ ได้แก่ แนวทางการดำเนินการในการจัดการ เพื่อให้ปัจจัยต่าง ๆ ของตัวป้อนนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. ผลผลิต ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับมีคุณภาพทางด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จรัส นองมาก (2536 : 23) ได้กล่าวว่า การพัฒนาการจัดการศึกษา ของโรงเรียนให้ได้มีคุณภาพ โรงเรียนจะต้องกำหนดขอบข่ายการดำเนินงานให้ครอบคลุม

องค์ประกอบหลักของภาระงาน หน้าที่ของโรงเรียน การดำเนินงานจะประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดีนั้น โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และการดำเนินงานจะต้องมีจุดหมายวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อสนองจุดมุ่งหมาย จะนำมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนจึงเป็นข้อบ่งชี้ของความสำเร็จในการดำเนินงานแต่ละเรื่อง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพในโรงเรียน

สมศักดิ์ สันธูเวช (2538 : อัดสำเนา) ได้กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนในเรื่องของการประกันคุณภาพว่า จากแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 (2540-2545) ที่เน้นการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านความรู้และปัญญา ทั้งกายและจิตใจ ตลอดจนสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ จึงเห็นว่าควรจะต้องมีการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) เพื่อยกมาตรฐานของโรงเรียนที่ยังไม่เข้ามาตรฐาน ผลักดันให้ได้มาตรฐาน โดยให้สถานศึกษาปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน การจัดการ และพัฒนาปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต จนเชื่อว่าสามารถจัดการศึกษาได้สมบูรณ์ตามหลักสูตรและความคาดหวังของสังคมอย่างมีคุณภาพ การประกันคุณภาพจะเกิดขึ้นได้ต้องมีมาตรการดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยกรมวิชาการเป็นผู้กำหนดให้ครอบคลุมทั้งที่เป็นปัจจัยตัวป้อน กระบวนการ ผลผลิต
2. ความรับผิดชอบของสถานศึกษาในเรื่องการจัดการ คือ นโยบาย การมอบหมายงานบุคลากร คณะกรรมการตรวจสอบ และประเมินผล
3. ระบบคุณภาพ สถานศึกษาจะต้องสร้างความมั่นใจว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถตามความคาดหวังของหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538 : 3 - 8) ได้กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้มีคุณภาพ ซึ่งอาศัยกระบวนการรับรองมาตรฐานคุณภาพ (Accreditation) ที่เน้นหลักการให้โรงเรียนพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา จะประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริงด้วยการกำหนดบทบาทในการพัฒนาตนเอง ซึ่งการพัฒนาตนเองจะบรรลุผลอย่างมีคุณภาพ ต้องอาศัยการประเมินตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญ การประเมินตนเองเป็นกระบวนการศึกษาเพื่อความเข้าใจ รู้จักตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาในทิศทางที่พึงประสงค์ ดังนั้นในการเตรียมการ

เพื่อให้โรงเรียนเอกชนได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันศึกษา สภาพเบื้องต้น และวิเคราะห์การดำเนินงานในปัจจุบัน ทุกองค์ประกอบมาตรฐานและตัวชี้คุณภาพ ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับก่อนประถมศึกษา โดยใช้การประเมินตนเองจะนำมาเป็นข้อมูล ในการกำหนดแผนการปฏิบัติงาน โครงการ กิจกรรมที่สนองต่อสภาพความต้องการที่แท้จริงของ โรงเรียนต่อไป

3.3 มาตรฐานคุณภาพของโรงเรียน

มาตรฐานคุณภาพของโรงเรียน มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2531 : 40) กล่าวว่า โรงเรียนจะประสบความสำเร็จใน การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ คือ โรงเรียนที่มีการบริหารอย่างมีหลักเกณฑ์ที่เน้น ดังนี้คือ

- 1) การจัดลำดับความสำคัญของงานในโรงเรียน ผู้บริหารกำหนดงานให้ชัดเจน
- 2) การกำหนด หน้าที่รับผิดชอบ ผู้บริหารต้องกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรแต่ละด้านให้ชัดเจน

จรัส นองมาก (2536 : 18) กล่าวว่า มาตรฐานคุณภาพของโรงเรียน หมายถึง ขอบข่ายของความสำเร็จในการดำเนินงานแต่ละเรื่องเพื่อบรรลุเป้าหมายหลักของ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 11) ได้ให้ความหมายมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียน คือ สถานที่ที่พึงประสงค์ซึ่งระบุถึงสภาพปัจจุบัน หรือวิธีการ ดำเนินงาน และคุณภาพขั้นต่ำที่ต้องการให้เกิดขึ้นทุกโรงเรียน

จากแนวคิดผู้ให้ความหมายถึงมาตรฐานคุณภาพ สรุปได้ว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพ โรงเรียนจะต้องมีการบริหารอย่างมี หลักเกณฑ์ มีกรอบในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และจากผลการวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2539 : 83) พบว่า กลยุทธ์ ที่จะทำให้โรงเรียนเอกชนมีมาตรฐานคุณภาพตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดได้นั้น คือ เจ้าของโรงเรียนจะต้องมีใจรักในการดำเนินกิจการโรงเรียน โดยหาวิธีการในการพัฒนา โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีระบบในการให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียน ซึ่งรัฐจะ ต้องจัดคุปองการศึกษา หรือบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียนสำหรับนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรอง มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

3.4 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนแต่ละระดับการศึกษาแต่ละประเภท ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเห็นว่าเป็นภาระหน้าที่สำคัญของหน่วยงานที่จะต้องพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพเท่าเทียมกัน หรือมาตรฐานเดียวกันหน่วยงานต่าง ๆ จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีคุณภาพ ดังนี้

3.4.1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 5 - 8)

ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ครอบคลุมภารกิจและขอบข่ายของ งานบริหารโรงเรียน 6 งาน คือ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และการเงิน งานอาคารสถานที่ และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 17 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับนักเรียน และท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสูตร และนักเรียน

มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนจัดแหล่งความรู้ และสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนจัดการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนเกณฑ์เด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนได้บรรลุตามเป้าหมาย และได้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐานที่ 6 โรงเรียนจัดบริการแก่นักเรียนตามสภาพพื้นฐานอย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 7 โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 8 โรงเรียนมีบุคลากรเพียงพอ โดยจัดให้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 9 โรงเรียนสนับสนุนและดำเนินการให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 10 โรงเรียนพัฒนาบุคลากรตามความต้องการจำเป็นอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 11 โรงเรียนวางแผน และจัดให้มีอาคารบริเวณอย่างเพียงพอ และเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 โรงเรียนวางแผน และใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอน และชุมชน พร้อมทั้งดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี และปลอดภัย

มาตรฐานที่ 13 โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 14 โรงเรียนบริหารธุรการอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 15 โรงเรียนบริหารงานการเงิน บัญชี และพัสดุ อย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพเอื้อต่อการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 16 โรงเรียนจัดการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของโรงเรียน อย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 17 โรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันในการบริหาร และปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 23) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน นอกจากจะดำเนินงานตาม 17 มาตรฐานข้างต้นแล้ว จะต้องดำเนินงานตาม 6 มาตรฐาน เพิ่มเติมอีก ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนจัดครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เข้าปฏิบัติงานครบทุกห้องเรียน

มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับแนวและแผนการจัดประสบการณ์

มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนจัดประสบการณ์ตรงได้ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการ ความสนใจ และความสามารถตามระดับพัฒนาการของเด็ก

มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนจัดบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย และโภชนาการตามสภาพของโรงเรียน

มาตรฐานที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นไปในทางเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก

มาตรฐานที่ 6 เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพ

3.4.2 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2532 : 5 - 15) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดให้อุปนิสัย ให้สอดคล้องกับสภาพ ขนาดของโรงเรียน ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ 6 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 การบริหารงานทั่วไป

หมวดที่ 2 งานธุรการ

หมวดที่ 3 งานวิชาการ

หมวดที่ 4 งานปกครองนักเรียน

หมวดที่ 5 งานบริการ

หมวดที่ 6 โรงเรียนกับชุมชน

3.4.3 กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : เอกสารอัดสำเนา) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาในสังกัด สำหรับใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน และพัฒนาสถานศึกษาให้มีมาตรฐาน แบ่งเป็น 10 เรื่อง

1. ปรัชญาของสถานศึกษา
2. งานบริการ และพัฒนาสถานศึกษา
3. งานวิชาการ - การเรียนการสอน และกิจกรรมทางวิชาการ
4. บุคลากร - ความรับผิดชอบ การให้บริการ สวัสดิการ

การประชุมสัมมนา อบรมฯ

5. อาคารสถานที่ - ที่ตั้ง บริเวณ อาคารเรียน ห้องเรียน

โรงฝึกงาน

6. อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ - อุปกรณ์ครุภัณฑ์ฝึกงานวิชาชีพ
7. สภาพการทำงาน - การปฏิบัติตามระเบียบ การจัดสถานที่

เหมาะสม การควบคุมดูแล การเตรียมวัสดุฝึก

8. การเงิน - ระบบการบริหารการเงินและบัญชี
9. การบริการของสถานศึกษา - การแนะแนวการปกครอง

การบริการสุขภาพอนามัย กิจกรรมนักเรียน

10. สัมพันธภาพกับชุมชน - การให้ การขอความร่วมมือกับชุมชน
ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

3.4.4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 1 - 49) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาสำหรับใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานและพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐาน (ขอบข่ายของการบริหารงานโรงเรียนเอกชน) ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ 24 มาตรฐาน

- องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา แนวนโยบายของโรงเรียน
- องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน
- องค์ประกอบที่ 3 การบริหารงานกิจการนักเรียน
- องค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานบุคลากร
- องค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานธุรการและการเงิน
- องค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน
- องค์ประกอบที่ 7 การบริหารงานอาคารสถานที่
- องค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน

จากการศึกษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของสมาคม นอร์ท เซ็นทรัล (North Central Association (NCA). 1987 : Brochure) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยกำหนดให้โรงเรียนปฏิบัติ และประเมินคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพ (Accredited) มี 12 ด้าน ดังนี้

- 1. ปรัชญา วัตถุประสงค์
- 2. การบริหารและการควบคุม - การจัดโปรแกรมการเรียนและการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพ
- 3. โปรแกรมการศึกษา - ให้ความรู้และเสริมทักษะให้แก่ นักเรียนในการศึกษาค้นคว้า
- 4. บุคลากร - การพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

5. กิจกรรมนักเรียน	- กิจกรรมหลากหลาย ที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กเรียนในแต่ละด้าน
6. การบริการนักเรียน	- มีการจัดให้แก่เด็กเรียนอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
7. กิจกรรมเพื่อการปรับปรุงโรงเรียน	- มีการจัดองค์กรที่รับผิดชอบในการปรับปรุงคุณภาพทางการเรียนการสอน การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
8. ศูนย์สื่อทางการศึกษา	- มีสื่ออุปกรณ์ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
9. การเงิน	- โรงเรียนได้รับการสนับสนุน มีระบบควบคุมเกี่ยวกับการเงิน เพื่อสามารถใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของโรงเรียน
10. อาคารสถานที่ และ สิ่งอำนวยความสะดวก	- จัดบรรยากาศการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามที่โรงเรียนกำหนด
11. การประเมินผล	- มีแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการประเมินประสิทธิภาพ
12. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	- มีระบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการศึกษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาโรงเรียนระดับอนุบาลและสมาคมประถมศึกษาแห่งชาติ (National Association of Elementary School Principals (NEASP). 1980 : Lwaflet) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของโรงเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงเกรด 12 ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ

1. ปรัชญา จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของสถาบัน
2. องค์กรการบริหารของสถาบัน
3. บริการนักเรียน
4. หลักสูตรการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน
5. โปรแกรมเสริมหลักสูตร
6. บุคลากร
7. อาคารสถานที่
8. การเงิน

สรุปได้ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา มีหน้าที่จะต้องพัฒนาโรงเรียนที่ตนดูแลให้มีคุณภาพเท่าเทียมกันหรือมาตรฐานเดียวกัน จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโรงเรียนให้มีคุณภาพ

3.5 การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กำหนดแนวทางกระบวนการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเอกชนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น เป็นที่ยอมรับและศรัทธาจากประชาชน และหน่วยงานของรัฐ จากผลการวิจัยและการติดตามผลพบว่าโรงเรียนเอกชนมีปัญหาด้านการจัดการศึกษาทุกระดับชั้นในหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาด้านบริหารงานโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน และปัญหาทางด้านบุคลากร ซึ่งเป็นผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาเอกชนเพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสได้รับการบริการทางการศึกษาที่ดีจากโรงเรียนเอกชน

การให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

ขั้นที่ 1 โรงเรียนเตรียมความพร้อมเพื่อการประเมิน ก่อนที่โรงเรียนจะขอรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียน โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมในการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน โดยดำเนินการเตรียมความพร้อมตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- ศึกษาลักษณะของโรงเรียนที่มีคุณภาพ
- วิเคราะห์สิ่งที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

- ศึกษาสภาพเบื้องต้นของโรงเรียนตามผลการวิเคราะห์
- กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่จะดำเนินงานพัฒนา

โรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพเบื้องต้น

- แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน มอบหมายงาน
- ดำเนินการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน

ขั้นที่ 2 โรงเรียนประเมินตนเอง เพื่อศึกษาวิเคราะห์หาจุดเด่นจุดด้อยของโรงเรียนในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อที่จะเป็นข้อมูลนำไปปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน โดยมีขั้นตอนในการประเมินตนเอง ดังนี้

- แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินตนเอง
- ดำเนินการประเมินตนเองด้วยเครื่องมือที่มีคุณภาพ
- สรุปผลการประเมินตนเอง เขียนรายงานเสนอต่อผู้บริหาร

โรงเรียน

- ปรับปรุงแก้ไข
- พัฒนาโดยต่อเนื่อง

ขั้นที่ 3 กรรมการไปประเมินโรงเรียน จะต้องทำหน้าที่ประเมินโรงเรียน โดยดำเนินการ ดังนี้

- ศึกษารายงานประเมินตนเองของโรงเรียน
- วางแผนการดำเนินการประเมิน
- ดำเนินการประเมิน และรูปแบบเสนอสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาเอกชน

ขั้นที่ 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

- พิจารณารายงานสรุปของการประเมิน
- ติดตามผลเป็นระยะ ๆ

การดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ย่อมจะก่อให้เกิดผลดีต่อโรงเรียน ทั้งในระหว่างดำเนินการเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และเมื่อโรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพไป

แล้วผลที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพในประการแรก ได้แก่ การที่โรงเรียนสามารถพัฒนาไปสู่สภาพที่ดีกว่าเดิม เพราะมีจุดประสงค์ที่ชัดเจนในการทำงาน แต่ละด้าน และทำได้ครอบคลุมขอบข่ายการจัดการศึกษาทั้งหมด ในประการที่สองโรงเรียนสามารถจะพัฒนาโดยต่อเนื่อง เพราะอาศัยกระบวนการประเมินเพื่อทราบข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น เมื่อดำเนินการไปได้ระยะหนึ่งก็จะมีกระบวนการประเมินและพัฒนาเป็นวงจรใหม่หมุนเวียนกันอยู่เช่นนี้เรื่อย ๆ ไป โรงเรียนจึงอยู่ในสภาพที่ได้ปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ และประการที่สาม ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดังกล่าว ตามแนวทางในกระบวนการรับรองมาตรฐานคุณภาพจะมีบุคลากรจากผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ตลอดเวลา ทำให้โรงเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มบุคลากรทุกฝ่ายได้ร่วมรับผิดชอบในการผลักดันให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้าไปด้วยกัน

สำหรับผลกระทบเมื่อโรงเรียนได้รับรองมาตรฐานคุณภาพแล้ว โรงเรียนก็จะสามารถสร้างหลักประกันให้กับผู้บริโภคร คือ ผู้ปกครองนักเรียนในการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนได้เป็นอย่างดี เด็กนักเรียนจะได้รับบริการที่ดี ผลผลิตทางการศึกษาจากโรงเรียนเหล่านี้มีคุณภาพไม่ด้อยไปกว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพทั้งหลาย โรงเรียนเอกชนก็จะมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้น และในขณะเดียวกันทางรัฐบาลก็จะมีความมั่นใจต่อโรงเรียนเอกชนในการมอบหมายภารกิจให้ช่วยรับผิดชอบจากการศึกษาของประเทศมากยิ่งขึ้น และสามารถประหยัดเงินในการจัดการศึกษาของภาครัฐ เพราะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นงบประมาณ ในเมื่อภาคเอกชนจัดการศึกษาได้ดีไม่ด้อยกว่าที่รัฐจัดเอง นโยบายในเรื่องการแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาโดยภาคเอกชน ที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต้องการให้เกิดขึ้นก็จะประสบผลสำเร็จ ภาพลักษณ์โรงเรียนเอกชนเป็นไปในทางที่ดี ทำให้ผู้ประกอบการโรงเรียนเอกชนสามารถวางแผนการลงทุนในระยะยาวได้แน่นอนยิ่งขึ้นในที่สุด

สรุปได้ว่า โรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ แสดงว่าโรงเรียนสามารถดำเนินกิจการของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ได้พัฒนาจนบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพ ซึ่งจะสร้างความเชื่อถือ ศรัทธาแก่ประชาชนทั่ว ๆ ไป โรงเรียนอนุบาลที่มีคุณภาพและมาตรฐานจะสร้างศรัทธาให้แก่ผู้ปกครองในการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมากกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ (วารุณี อัสวโภคิน, 2531) โดยหลักการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงได้จัดทำเกณฑ์

มาตรฐานคุณภาพที่แต่ละโรงเรียนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเริ่มจากการกำหนดปรัชญา นโยบายของโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านจิตใจ และด้านสติปัญญา และในการนี้จะต้องบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ที่สนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาสภาพและปัญหา และแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่คุณภาพที่ต้องการมากที่สุด ดังนั้น การวิจัยถึงสภาพและปัญหาของการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา จึงมีความสำคัญมากที่จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนทั่วประเทศต่อไป

จากการศึกษาเอกชนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการบริหารสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะต้องเน้นถึงการดำเนินงานบริหารทั่วไป งานด้านวิชาการ และการพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้กำหนดเป็นแนวทางไว้ 8 องค์ประกอบคือ ปรัชญา และนโยบายของโรงเรียน การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียน การบริหารงานบุคลากร งานบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานอาคารสถานที่ และประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบโรงเรียนจะต้องพัฒนาให้ได้ระดับ เพื่อให้สถานศึกษามีมาตรฐานที่แท้จริง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดทำข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 จำนวน 700 โรงเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1.1 โรงเรียนที่เปิดทำการสอนเฉพาะระดับก่อนประถมศึกษาจำนวน 410 โรงเรียน
- 1.2 โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษาจำนวน 190 โรงเรียน
- 1.3 โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาจำนวน 100 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นโรงเรียนเอกชนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามประเภทของโรงเรียน โดยจำแนกเป็น 3 ประเภท คือ โรงเรียนที่เปิดทำการสอนเฉพาะระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงประถมศึกษาและโรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา โดยในแต่ละประเภทจะทำการสุ่มตัวอย่างประเภทละ 50 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนแต่ละประเภท โดยสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ทำให้มีโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 205 โรง ระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 95 โรง และระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 50 โรง รวมทั้งหมด 350 โรง ดังตาราง

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของโรงเรียน

ประเภทโรงเรียน	ประชากร/โรง	กลุ่มตัวอย่าง/โรง
ระดับก่อนประถมศึกษา	410	205
ระดับประถมศึกษา	190	95
ระดับมัธยมศึกษา	100	50
รวม	700	350

กลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มผู้บริหารและครูตามนิยามศัพท์มาเป็นกลุ่มตัวอย่างประเภทละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 350 คน ครู 350 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวของ ลิเกิร์ต (Likert) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ประสบการณ์เข้ารับการอบรมเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนตาม 8 องค์ประกอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยการบริหารงานโรงเรียน 8 องค์ประกอบ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับสภาพปัญหาไว้ 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง การดำเนินงานที่ปฏิบัติ/ปัญหาการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง การดำเนินงานที่ปฏิบัติ/ปัญหาการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง การดำเนินงานที่ปฏิบัติ/ปัญหาการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง การดำเนินงานที่ปฏิบัติ/ปัญหาการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง การดำเนินงานที่ปฏิบัติ/ปัญหาการปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่ได้ทำ

ตัวอย่างแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน การเรียนการสอน การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานอาคารสถานที่ และประสิทธิผลของโรงเรียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องพิจารณาข้อความในแต่ละข้อว่าสภาพการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับใดที่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงาน ตามความเป็นจริงว่าอยู่ในระดับใด

ข้อ (0) การปฏิบัติงานเกี่ยวกับปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนที่ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการปฏิบัติงานในการกำหนดปรัชญาได้ชัดเจนน้อยที่สุด หรืออาจไม่ได้กำหนดไว้

ข้อ	ข้อความ	สภาพการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
0	โรงเรียนกำหนดปรัชญาและนโยบายที่ชัดเจนเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน					✓

ข้อ (00) ปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน ผู้ตอบเห็นว่าปัญหาการปฏิบัติงานเรื่องปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนยังไม่ชัดเจนมากที่สุด ที่จะใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน

ข้อ	ข้อความ	สภาพการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
00	ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนยังไม่ชัดเจนที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน	✓				

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาคู่มือการบริหารงานโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และศึกษาดาราน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา และการบริหารงานโรงเรียน โดย นำกรอบและขอบข่ายเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน ซึ่งได้กำหนดลักษณะการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนไว้ 8 องค์ประกอบ คือ ประชุมและนโยบายของโรงเรียน การเรียนการสอน การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานอาคารสถานที่ และประสิทธิผลของโรงเรียน

2. สร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมกรอบและขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนระดับ ก่อนประถมศึกษาตามองค์ประกอบเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้จำนวน ข้อคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ จำแนกเป็น

2.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 6 ข้อ

2.2 สภาพที่เป็นจริงในการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการ ศึกษาของโรงเรียนเอกชน 131 ข้อ

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 หาความเที่ยงตรง (Validity) ของเนื้อหา (Content) เมื่อสร้าง แบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความ เที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม ผู้ทรงคุณวุฒิได้แก่

1) ดร.พัชรี ผลโยธิน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2) อาจารย์ร่ำศรี ทองสวัสดิ์	อดีตผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาล
สามเสน
3) อาจารย์นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข	นักวิชาการศึกษา กองวิชาการ
สำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ

- 4) อาจารย์ยุพิน อุปการะนาระ อาจารย์สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- 5) อาจารย์ศิริลักษณ์ มโนรมย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

จากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยเลือกข้อรายการของแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นตรงกัน 3 ใน 5 ท่าน เป็นข้อรายการของแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือวิจัย ซึ่งพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ใน 5 ท่านเห็นด้วยกับข้อคำถามทุกข้อรายการ แต่ให้มีการปรับภาษาที่เขียนให้สื่อความหมายได้ตรงกัน และเติมข้อความที่สร้างความชัดเจนกับแบบสอบถามมากขึ้น

3.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Tryout) กับกลุ่มผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร 30 ครูผู้สอน 30 จากโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดลองไปหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้การทดสอบค่าที (t-distribution) แบ่งเป็นกลุ่มสูง 25% กลุ่มต่ำ 25% และเลือกข้อที่มีค่าที่ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้แบบสอบถามทั้งสิ้น 131 ข้อ ถือว่าใช้ได้ทุกข้อ

3.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ จำนวนผู้บริหาร 30 ฉบับ และครู 30 ฉบับ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.775

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลทางปริมาณนิพนธ์จากโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 350 โรงเรียน

2. ขออนุญาตแนะนำตัวจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ถึงผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเอกชน เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมหนังสือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลในระหว่างเดือน 15 สิงหาคม – 15 กันยายน 2540 โดยให้เวลากลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม 1 เดือน เมื่อครบกำหนดผู้วิจัยได้ติดตามทางโทรศัพท์ และติดตามถึงที่ สหรับบางโรงเรียน จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

ประเภทของโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน			ครูผู้สอน			รวม		
	จำนวนแบบสอบถาม			จำนวนแบบสอบถาม					
	ส่ง	รับ	%	ส่ง	รับ	%	ส่ง	รับ	%
ระดับก่อนประถมศึกษา	205	148	72.19	205	147	71.70	410	295	71.95
ระดับประถมศึกษา	95	81	85.26	95	95	100	190	176	92.63
ระดับมัธยมศึกษา	50	41	82.00	50	50	100	100	91	91.00
รวม	350	270	77.14	350	292	83.42	700	562	80.28

การจัดทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ครบทุกฉบับ
2. จำแนกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่มตามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ในตอนที่ 1 เป็น กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนประเภทระดับก่อนประถมศึกษา 148 ฉบับ โรงเรียนระดับ ประถมศึกษา 81 ฉบับ และ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 41 ฉบับ เป็นกลุ่มครูผู้สอนโรงเรียน

ระดับก่อนประถมศึกษา 147 ฉบับ โรงเรียนระดับประถมศึกษา 95 ฉบับ และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 50 ฉบับ

3. สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู จำแนกตามค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์กำหนดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง	การดำเนินงานที่ปฏิบัติมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง	การดำเนินงานที่ปฏิบัติมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง	การดำเนินงานที่ปฏิบัติปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง	การดำเนินงานที่ปฏิบัติน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง	การดำเนินงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุด
4. ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู จำแนกตามค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์กำหนดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง	ปัญหาการปฏิบัติงาน/อุปสรรคที่ไม่สามารถดำเนินการได้มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง	ปัญหาการปฏิบัติงาน/อุปสรรคที่ไม่สามารถดำเนินการได้มาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง	ปัญหาการปฏิบัติงาน/อุปสรรคที่ไม่สามารถดำเนินการได้ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง	ปัญหาการปฏิบัติงาน/อุปสรรคที่ไม่สามารถดำเนินการได้น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง	ปัญหาการปฏิบัติงาน/อุปสรรคที่ไม่สามารถดำเนินการได้น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ
2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2524 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูล

3. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรของ เพอร์กูสัน (Ferguson. 1981 : 64)

$$s = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ s แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ Alpha Coefficient
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 97)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_t^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
s_t^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

5. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้สูตร t-test เทคนิค 25
เปอร์เซ็นต์ ของ เอ็ดเวิร์ด (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 185 ;
อ้างอิงมาจาก เอ็ดเวิร์ด. 1957 : 152 - 154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{N_H} + \frac{s_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ t	แทน	การแจกแจงของ t
N_H	แทน	จำนวนตัวอย่างในกลุ่มสูง
N_L	แทน	จำนวนตัวอย่างในกลุ่มต่ำ
X_H	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มสูง
X_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ
s_H^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มสูง
s_L^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มต่ำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารและปัญหาในการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐาน 8 องค์ประกอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยจำแนกโรงเรียนเป็น 3 ประเภท คือ โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- N แทน จำนวนผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยายตามลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโรงเรียน
- ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

จากแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มตัวอย่าง (ผู้บริหารและครูผู้สอน) จำนวน 700 ฉบับ ได้รับคืน 562 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.28 จำแนกข้อมูลส่วนบุคคลดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลเบื้องต้นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง

รายการ	ครูใหญ่		ครูผู้สอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	N = 270		N = 292	
1. เพศ				
ชาย	39	14.44	10	3.42
หญิง	231	85.56	282	96.58
2. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง				
ต่ำกว่า 10 ปี	135	50.00	148	50.68
11 - 20 ปี	73	27.00	94	32.19
21 - 30 ปี	39	14.40	35	11.98
31 ปีขึ้นไป	23	8.50	15	5.14
3. วุฒิการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	38	14.07	76	26.02
ปริญญาตรี	173	64.07	206	70.54
ปริญญาโท	54	20.00	9	3.08
ปริญญาเอก	5	1.85	1	0.34
4. สาขาที่จบการศึกษา				
อนุบาล/ปฐมวัย	54	20.00	85	29.10
ประถมศึกษา	27	10.00	53	18.15
มัธยมศึกษา	25	9.26	22	7.63

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	ครูใหญ่		ครูผู้สอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	N = 270		N = 292	
บริหารการศึกษา	76	28.15	18	6.46
อื่น ๆ	60	22.22	52	17.80
5. เคยได้รับการอบรมเรื่องเกณฑ์มาตรฐาน				
คุณภาพการศึกษาของสำนักงาน				
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน				
เคย	225	83.33	215	73.63
ไม่เคย	45	16.67	77	26.37

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหาร ร้อยละ 85.56 เป็นเพศหญิง มีประสบการณ์ในการดำเนินงานในตำแหน่งครูใหญ่ต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 50 ระดับการศึกษา ร้อยละ 64.07 จบปริญญาตรี ในสาขบริหารการศึกษา จำนวนร้อยละ 28.15 และในเรื่องการเข้ารับการอบรมเรื่องมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ร้อยละ 83.33 เคยได้รับการอบรมแล้ว

ส่วนครูผู้สอน ร้อยละ 96.58 เป็นเพศหญิง มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีร้อยละ 50.68 ระดับการศึกษา ร้อยละ 70.54 จบระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาอนุบาล/ปฐมวัย ร้อยละ 29.10 และในเรื่องการเข้ารับการอบรมเรื่องมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ร้อยละ 73.63 เคยได้รับการอบรมแล้ว

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโรงเรียน

จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน 8 องค์ประกอบ โดยจำแนกตามประเภทโรงเรียน ผู้บริหาร และครูผู้สอน ดังตาราง 4 และจำแนกเป็นรายชื่อของแต่ละองค์ประกอบตามตาราง 5 - 12

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน จำนวนตามองค์ประกอบ ตามประเภทของโรงเรียน

สภาพการบริหารโรงเรียน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
1. ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน	3.61	0.73	3.66	0.75	3.63	0.74	3.60	0.61	3.63	0.74	3.62	0.68	3.61	0.62	3.69	0.68	3.66	0.65	3.61	0.68	3.65	0.73	3.63	0.71
2. การเรียนการสอน	3.78	0.62	3.76	0.66	3.78	0.63	3.54	0.63	3.70	0.64	3.63	0.64	3.63	0.52	3.75	0.80	3.70	0.70	3.68	0.61	3.75	0.69	3.72	0.66
3. การบริหารจัดการนักเรียน	3.97	0.65	3.90	0.68	3.94	0.67	3.79	0.64	3.81	0.65	3.80	0.64	3.96	0.53	3.84	0.74	3.89	0.66	3.91	0.63	3.86	0.68	3.88	0.66
4. การบริหารงานบุคลากร	3.77	0.71	3.74	0.77	3.75	0.74	3.65	0.70	3.68	0.78	3.67	0.75	3.83	0.63	3.68	0.87	3.74	0.78	3.74	0.69	3.71	0.80	3.72	0.75
5. การบริหารงานธุรการ-การเงิน	3.45	0.79	3.53	0.76	3.49	0.77	3.44	0.75	3.48	0.76	3.47	0.76	3.58	0.73	3.60	0.88	3.59	0.82	3.47	0.77	3.53	0.78	3.50	0.77
6. การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน	3.10	0.96	3.22	0.90	3.16	0.93	3.31	0.79	3.33	0.92	3.32	0.87	3.21	0.80	3.32	0.89	3.27	0.85	3.18	0.89	3.27	0.90	3.23	0.90
7. การบริหารงานอาคารสถานที่	4.00	0.69	3.92	0.74	3.96	0.71	3.84	0.62	3.78	0.74	3.80	0.68	3.99	0.57	3.83	0.82	3.90	0.73	3.95	0.65	3.86	0.75	3.90	0.71
8. ประสิทธิภาพของโรงเรียน	4.02	0.58	4.00	0.64	4.01	0.61	3.89	0.52	3.85	0.62	3.87	0.58	3.97	0.59	3.90	0.67	3.91	0.64	3.97	0.57	3.92	0.65	3.95	0.61
รวม	3.76	0.56	3.74	0.52	3.75	0.54	3.64	0.55	3.69	0.62	3.67	0.59	3.71	0.49	3.70	0.67	3.70	0.61	3.71	0.55	3.71	0.59	3.71	0.57

จากตาราง 4 สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือประสิทธิภาพของโรงเรียนมีประสิทธิภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.95$, $S = 0.61$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้น องค์ประกอบที่ 6 คือ สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.23$, $S = 0.90$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมพบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือประสิทธิภาพของโรงเรียนมีประสิทธิภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.01$, $S = 0.64$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 6 คือ สภาพการบริหารงาน ความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.16$, $S = 0.93$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหาร พบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือประสิทธิภาพของโรงเรียนมีประสิทธิภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.02$, $S = 0.58$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้น องค์ประกอบที่ 5 และ 6 คือสภาพการบริหารงานธุรการ การเงิน และสภาพการบริหารงาน ความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.45$, $S = 0.79$ และ $\bar{X} = 3.10$, $S = 0.96$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ทั้ง 2 องค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอน พบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือประสิทธิภาพของโรงเรียนมีประสิทธิภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.00$, $S = 0.64$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้น องค์ประกอบที่ 6 คือ สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.22$, $S = 0.90$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือประสิทธิภาพของโรงเรียนมีประสิทธิภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.89$, $S = 0.52$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 5 และ 6 คือ สภาพการ

บริหารงานธุรการและการเงิน และสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.47$, $S = 0.76$ และ $\bar{X} = 3.32$, $S = 0.87$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหาร พบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือประสิทธิผลของโรงเรียนมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.89$, $S = 0.52$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้น องค์ประกอบที่ 5 และ 6 คือ สภาพการบริหารงานธุรการและการเงิน และสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.44$, $S = 0.75$ และ $\bar{X} = 3.31$, $S = 0.79$ ตามลำดับ) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอน พบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือประสิทธิผลของโรงเรียนมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.85$, $S = 0.62$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 5 และ 6 คือ สภาพการบริหารงานธุรการ การเงิน และสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.48$, $S = 0.76$ และ $\bar{X} = 3.33$, $S = 0.92$ ตามลำดับ) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวม พบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือประสิทธิผลของโรงเรียนมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.91$, $S = 0.64$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 6 คือ สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.27$, $S = 0.85$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารงานของผู้บริหาร พบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือประสิทธิผลของโรงเรียนมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.97$, $S = 0.59$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้น องค์ประกอบที่ 6 คือ สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.21$, $S = 0.80$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอน พบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือประสิทธิผลของโรงเรียน มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด

($\bar{X} = 3.90$, $S = 0.67$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 6 คือ สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.32$, $S = 0.89$) แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิภาพและนโยบายของโรงเรียน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

ประสิทธิภาพและนโยบายของโรงเรียน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
1. โรงเรียนกำหนดปรัชญาและนโยบาย	3.79	0.94	3.86	0.87	3.82	0.91	3.89	0.81	3.79	0.88	3.84	0.85	3.90	0.83	3.75	0.88	3.81	0.86	3.84	0.89	3.81	0.87	3.83	0.88
ใช้เงินสามารถนำไปปฏิบัติได้																								
2. โรงเรียนมีแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับปรัชญาและนโยบาย	3.61	0.93	3.66	0.93	3.64	0.93	3.69	0.74	3.66	0.86	3.67	0.81	3.71	0.84	3.76	0.84	3.74	0.84	3.65	0.86	3.68	0.89	3.67	0.87
3. โรงเรียนกำหนดแผนปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมที่สอดคล้องกับปรัชญาและ นโยบายของโรงเรียน	3.61	0.86	3.70	0.86	3.66	0.86	3.62	0.70	3.65	0.89	3.64	0.81	3.71	0.78	3.68	0.88	3.69	0.84	3.63	0.80	3.68	0.87	3.66	0.84
4. บุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน	3.57	0.90	3.63	0.92	3.60	0.91	3.53	0.81	3.49	0.95	3.51	0.89	3.56	0.84	3.68	0.84	3.63	0.84	3.56	0.86	3.59	0.92	3.57	0.89
5. ครูและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมและโครงการ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาของโรงเรียน	3.61	0.83	3.71	0.93	3.66	0.88	3.57	0.69	3.58	0.91	3.58	0.82	3.49	0.90	3.68	0.86	3.60	0.88	3.58	0.80	3.66	0.91	3.62	0.86
6. โรงเรียนมีการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานวางแผนและโครงการตามที่กำหนด	3.42	0.91	3.52	0.94	3.47	0.92	3.30	0.81	3.53	0.84	3.43	0.84	3.32	0.76	3.58	0.86	3.47	0.82	3.67	0.86	3.53	0.89	3.46	0.88
รวม	3.61	0.73	3.66	0.75	3.63	0.74	3.60	0.61	3.63	0.74	3.62	0.68	3.61	0.62	3.69	0.68	3.66	0.67	3.61	0.68	3.65	0.73	3.63	0.71

จากตาราง 5 สภาพการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 1 ประชัญและนโยบายของโรงเรียน และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, $S = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 โรงเรียนกำหนดปรัชญาและนโยบายไว้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.83$, $S = 0.88$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6 โรงเรียนมีการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานวางแผนและโครงการตามที่กำหนดอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.46$, $S = 0.98$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 โรงเรียนกำหนดปรัชญาและนโยบายไว้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.82$, $S = 0.91$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.47$, $S = 0.92$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 โรงเรียนกำหนดปรัชญา และนโยบายไว้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.79$, $S = 0.94$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.42$, $S = 0.91$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 โรงเรียนกำหนดปรัชญา และนโยบายไว้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.86$, $S = 0.87$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.52$, $S = 0.94$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนกำหนดปรัชญา และนโยบายไว้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.84$, $S = 0.85$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.43$, $S = 0.84$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนกำหนดปรัชญา และนโยบายไว้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับสูงสุด

($\bar{X} = 3.89$, $S = 0.81$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.30$, $S = 0.81$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 1 โรงเรียนกำหนดปรัชญา และนโยบายไว้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.79$, $S = 0.88$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.49$, $S = 0.95$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนกำหนดปรัชญา และนโยบายไว้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.81$, $S = 0.86$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.47$, $S = 0.82$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนกำหนดปรัชญาและนโยบายไว้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.90$, $S = 0.83$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.32$, $S = 0.76$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 1 โรงเรียนกำหนดปรัชญา และนโยบายไว้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.75$, $S = 0.88$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.58$, $S = 0.86$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน																																													
การเรียนการสอน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา										โรงเรียนประถมศึกษา										โรงเรียนมัธยมศึกษา																								
	ผู้บริหาร					ครู					รวม					ผู้บริหาร					ครู					รวม					ผู้บริหาร					ครู					รวม				
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s											
1. โรงเรียนต้นบุญให้ครูร่วมศึกษาและพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียนโดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเด็กนักเรียนทั้ง 4 ด้าน	4.26	0.67	4.25	0.74	4.25	0.70	3.98	0.70	4.03	0.74	4.01	0.72	3.96	0.84	4.01	0.81	3.99	0.82	4.12	0.72	4.13	0.76	4.13	0.74	4.13	0.76	4.13	0.74	4.13	0.76	4.13	0.74	4.13	0.74											
1.1 ด้านร่างกาย	4.22	0.79	4.25	0.77	4.24	0.77	3.99	0.72	4.07	0.76	4.04	0.74	3.98	0.91	4.03	0.85	4.01	0.87	4.11	0.79	4.15	0.79	4.13	0.79	4.13	0.79	4.13	0.79	4.13	0.79	4.13	0.79	4.13	0.79											
1.2 ด้านสังคม	4.26	0.72	4.18	0.85	4.22	0.79	3.96	0.72	3.99	0.81	3.98	0.77	3.95	0.89	3.97	0.87	3.96	0.88	4.12	0.76	4.07	0.84	4.10	0.81	4.10	0.81	4.10	0.81	4.10	0.81	4.10	0.81	4.10	0.81											
1.3 ด้านอารมณ์ จิตใจ	4.24	0.72	4.20	0.86	4.22	0.79	3.95	0.73	3.98	0.80	3.97	0.77	3.93	0.85	3.93	0.87	3.93	0.86	4.11	0.76	4.07	0.85	4.09	0.81	4.09	0.81	4.09	0.81	4.09	0.81	4.09	0.81	4.09	0.81											
1.4 ด้านสติปัญญา	4.31	0.69	4.27	0.80	4.29	0.75	4.00	0.69	4.08	0.77	4.05	0.74	4.00	0.89	4.10	0.82	4.05	0.85	4.17	0.74	4.17	0.80	4.17	0.77	4.17	0.77	4.17	0.77	4.17	0.77	4.17	0.77	4.17	0.77											
2. โรงเรียนกระตุ้นให้ครูวางแผนและจัดเตรียมการสอนช่วยการศึกษาและใช้แนวและแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้	3.94	0.88	3.90	0.92	3.92	0.90	3.86	0.71	4.02	0.73	3.95	0.72	4.12	0.78	4.02	1.01	4.06	0.92	3.94	0.82	3.96	0.88	3.96	0.85	3.96	0.88	3.96	0.85	3.96	0.88	3.96	0.85	3.96	0.85											
3. ครูทำบันทึกการสอนทุกครั้งโดยให้สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ที่โรงเรียนกำหนด	3.97	0.94	3.96	0.97	3.97	0.95	3.74	0.92	4.18	0.78	3.99	0.87	4.07	0.79	3.92	1.06	3.98	0.95	3.92	0.92	4.03	0.93	3.98	0.92	3.98	0.92	3.98	0.92	3.98	0.92	3.98	0.92	3.98	0.92											

ตาราง 6 (ต่อ)

การเขียนการสอบ	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร			รวม			ผู้บริหาร			รวม			ผู้บริหาร			รวม			ผู้บริหาร			รวม		
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
4. ผู้บริหารตรวจสอบบันทึกการสอบพร้อมให้คำแนะนำเพื่อการแก้ไขให้ถูกต้องยิ่งขึ้น	3.95	0.95	3.99	0.94	3.97	0.95	3.76	0.90	4.05	0.83	3.93	0.87	3.88	0.78	3.86	1.06	3.87	0.95	3.88	0.91	3.99	0.93	3.94	0.92
5. ครูได้ใจต่อการปรับแก้บันทึกการสอบให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง	3.63	0.90	3.82	0.87	3.72	0.89	3.43	0.93	3.90	0.88	3.70	0.93	3.61	0.92	3.73	0.96	3.68	0.94	3.57	0.91	3.83	0.89	3.71	0.91
6. โรงเรียนกำหนดให้คะแนนทุกชั้นจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมทั้ง 6 กิจกรรมในแต่ละวัน	3.94	0.92	3.90	0.97	3.92	0.94	3.74	0.82	3.84	0.84	3.80	0.83	3.78	0.88	3.95	1.14	3.88	1.04	3.85	0.89	3.89	0.96	3.87	0.93
7. ครูได้จัดกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมครบในแต่ละวัน	3.39	0.96	3.51	0.97	3.45	0.97	3.36	0.83	3.47	0.88	3.42	0.86	3.32	0.99	3.54	1.13	3.45	1.08	3.37	0.92	3.50	0.97	3.44	0.95
8. ผู้บริหารได้จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.24	1.02	3.42	0.96	3.33	0.99	3.14	0.95	3.29	1.00	3.22	0.98	3.37	0.94	3.54	1.22	3.47	1.11	3.23	0.99	3.40	1.03	3.32	1.01
9. โรงเรียนมีโครงการนิเทศสำหรับปรั้งไปจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น	3.52	0.95	3.61	0.96	3.56	0.96	3.51	0.85	3.51	1.00	3.51	0.94	3.54	1.03	3.63	1.00	3.59	1.01	3.52	0.93	3.58	0.98	3.55	0.96

ตาราง 6 (ต่อ)

ตาราง 6 (ต่อ)

การเรียนการสอน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม							
	ผู้บริหาร			ครู			รวม			ผู้บริหาร			ครู			รวม			ผู้บริหาร			ครู			รวม	
	x	s	s	x	s	s	x	s	s	x	s	s	x	s	s	x	s	s	x	s	s	x	s	s	x	s
10. ผู้บริหารให้ความสนใจและทำ การมีหออย่างค่งเนื่อง	3.57	0.91	3.59	0.96	3.58	0.93	3.33	0.88	3.50	1.01	3.58	0.96	3.46	0.95	3.64	1.06	3.57	1.01	3.49	0.91	3.57	1.00	3.53	0.96		
11. มีการนำผลการนิเทศแต่ละครั้ง มาปรับปรุงและพัฒนาการจัด กิจกรรม	3.58	0.90	3.52	0.90	3.55	0.90	3.42	0.82	3.42	1.03	3.42	0.94	3.46	0.84	3.59	1.02	3.52	0.95	3.51	0.87	3.50	0.97	3.50	0.92		
12. โรงเรียนส่งเสริมให้วัดและผลิต สื่อที่หลากหลาย	3.88	0.87	3.80	0.92	3.84	0.90	3.56	0.87	3.48	1.01	3.51	0.95	3.63	0.77	3.75	0.99	3.70	0.90	3.74	0.87	3.68	0.97	3.71	0.93		
13. ครูได้รับการพัฒนาให้สามารถ ใช้สื่อที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กได้ เหมาะสมทุกกิจกรรม	3.71	0.85	3.68	0.94	3.69	0.90	3.47	0.82	3.56	0.85	3.52	0.94	3.39	0.77	3.68	0.94	3.56	0.88	3.59	0.84	3.64	0.91	3.62	0.88		
14. ครูได้จัดมุมเล่นสำหรับเด็กใน ห้องเรียนหลากหลาย ไม่น้อย กว่า 4 มุมต่อ 1 ห้องเรียน	3.37	1.08	3.44	1.05	3.41	1.05	3.06	0.90	3.12	1.04	3.10	0.98	2.88	0.93	3.46	1.06	3.22	1.04	3.21	1.02	3.34	1.06	3.28	1.04		
15. โรงเรียนกำหนดให้ทุกชั้นเรียน จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ อย่างน้อย 2 อย่างต่อ 1 วัน	3.52	1.01	3.53	1.01	3.53	1.01	3.35	0.91	3.28	0.99	3.31	0.95	3.20	1.12	3.46	1.06	3.35	1.09	3.42	1.00	3.43	1.01	3.43	1.01		

ตาราง 6 (ต่อ)

การเฝ้าระวัง	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
16. โรงเรียนจัดให้มีการประเมินพัฒนา	4.11	0.70	4.12	0.75	4.11	0.73	3.87	0.65	4.05	0.68	3.98	0.67	4.02	0.68	3.93	0.86	3.97	0.79	4.02	0.69	4.06	0.75	4.05	0.72
การศึกษาค้นคว้าวิจัย																								
พัฒนาการเด็กของสำนักงานคณะ																								
กรรมการการศึกษาเอกชน เป็นราช																								
บุคคล 4 ด้าน																								
16.1 ด้านร่างกาย	4.10	0.81	4.08	0.83	4.09	0.82	3.85	0.71	4.05	0.76	3.96	0.74	3.98	0.85	3.90	0.96	3.93	0.91	4.00	0.79	4.04	0.83	4.02	0.82
16.2 ด้านอารมณ์จิตใจ	4.09	0.77	4.08	0.83	4.08	0.80	3.89	0.67	4.07	0.74	4.00	0.72	4.07	0.69	3.95	0.87	4.00	0.80	4.03	0.73	4.05	0.81	4.04	0.78
16.3 ด้านสังคม	4.08	0.77	4.14	0.82	4.11	0.79	3.86	0.71	4.03	0.75	3.96	0.73	4.05	0.74	3.93	0.93	3.98	0.85	4.01	0.75	4.06	0.82	4.04	0.77
16.4 ด้านสติปัญญา	4.11	0.73	4.17	0.77	4.14	0.75	3.89	0.66	4.09	0.77	4.00	0.73	4.00	0.67	3.93	0.85	3.96	0.78	4.03	0.71	4.10	0.79	4.06	0.75
17. มีการรายงานผลการประเมิน	4.18	0.93	4.17	0.91	4.17	0.92	4.06	0.75	4.14	0.91	4.11	0.78	4.05	0.95	4.12	0.93	4.09	0.93	4.12	0.88	4.15	0.88	4.14	0.88
พัฒนาการให้ผู้บริหารทราบ																								
ในทุกกิจกรรมทุกภาคเรียน																								
รวม	3.78	0.62	3.76	0.66	3.78	0.65	3.54	0.63	3.70	0.64	3.63	0.64	3.63	0.52	3.75	0.80	3.70	0.77	3.68	0.61	3.75	0.69	3.72	0.66

จากตาราง 6 สภาพการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน ของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, $S = 0.92$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 17 มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบ ในทุกกิจกรรมทุกภาคเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.14$, $S = 0.88$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก และข้อ 14 ครูได้จัดมุมเล่นสำหรับเด็กในห้องเรียนหลากหลายได้น้อยกว่า 4 มุม ต่อ 1 ห้องเรียน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.28$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับ ปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วม ศึกษาและพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียนโดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา นักเรียนทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.25$, $S = 0.70$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ใน ระดับมาก และข้อ 8 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.33$, $S = 0.99$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ใน ระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมศึกษาและพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียนโดยให้สอดคล้อง กับเป้าหมายพัฒนานักเรียน 4 ด้าน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.26$, $S = 0.67$) เมื่อเทียบ กับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 8 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.24$, $S = 1.02$) เมื่อเทียบ กับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายข้อ พบว่าข้อ 1 โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมศึกษาและพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียน โดย ให้สอดคล้องกับเป้าหมายพัฒนานักเรียน 4 ด้าน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.25$, $S = 0.74$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 8 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.42$, $S = 0.96$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครู ผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 17 มีการรายงานผลการประเมินพัฒนา การให้ผู้ปกครองทราบในทุกกิจกรรมทุกภาคเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.11$, $S = 0.91$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 14 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.10$, $S = 0.98$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 17 มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบในทุกกิจกรรมทุกภาคเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.06$, $S = 0.75$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 14 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.06$, $S = 0.90$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 17 มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบในทุกกิจกรรมทุกภาคเรียนอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.14$, $S = 0.91$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 14 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.12$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 17 มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบในทุกกิจกรรม ทุกภาคเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$, $S = 0.93$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 14 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.22$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 2 โรงเรียนกระตุ้นให้ครูวางแผนและจัดเตรียมการสอนด้วยการศึกษาและใช้แนวและแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนหรือหน่วยงานที่เชื่อถือได้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.12$, $S = 0.78$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 14 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.88$, $S = 0.93$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 17 มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบในทุกกิจกรรม ทุกภาคเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.12$, $S = 0.93$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 14 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.46$, $S = 1.06$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 3 การบริหารกิจการนักเรียน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร			รวม			ผู้บริหาร			รวม			ผู้บริหาร			รวม			ผู้บริหาร			รวม		
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
1. จัดน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะ และอาหารที่มีคุณภาพถูกหลักโภชนาการ	3.45	0.75	4.28	0.80	4.36	0.78	3.99	0.73	4.02	0.78	4.01	0.76	4.32	0.69	4.05	0.80	4.16	0.76	4.29	0.76	4.15	0.80	4.21	0.79
2. มีสถานที่ประกอบอาหารแยกเป็นสัดส่วนสะอาดและถูกสุขลักษณะ	4.37	0.79	4.25	0.86	4.31	0.83	3.91	0.73	4.07	0.80	4.01	0.77	4.17	0.74	3.98	0.96	4.06	0.87	4.20	0.79	4.14	0.86	4.17	0.83
3. มีการดูแลตรวจสอบสภาพอนามัยของเครื่องอย่างสม่ำเสมอในด้าน	4.16	0.76	4.15	0.75	4.16	0.76	4.06	0.67	4.15	0.67	4.11	0.67	4.26	0.72	4.01	0.75	4.11	0.75	4.14	0.73	4.12	0.72	4.13	0.73
3.1 มีการวัดส่วนสูง	4.50	0.66	4.49	0.61	4.49	0.64	4.25	0.62	4.40	0.58	4.33	0.60	4.44	0.67	4.12	0.77	4.25	0.74	4.42	0.66	4.39	0.65	4.40	0.65
3.2 ชั่งน้ำหนัก	4.47	0.70	4.47	0.62	4.47	0.66	4.26	0.61	4.41	0.58	4.34	0.60	4.14	0.71	4.17	0.75	4.27	0.74	4.40	0.68	4.39	0.64	4.40	0.66
3.3 วัดวัดคลื่นเสริมภูมิคุ้มกัน	3.89	1.27	3.85	1.23	3.87	1.25	4.09	0.78	4.20	0.83	4.15	0.81	4.34	0.79	4.14	0.86	4.22	0.84	4.02	1.08	4.02	1.05	4.02	1.06
3.4 ตรวจฟัน	3.77	1.19	3.83	1.17	3.80	1.18	3.64	1.11	3.61	1.21	3.62	1.17	3.83	1.16	3.62	1.05	3.70	1.10	3.74	1.16	3.71	1.17	3.72	1.16
4. มีห้องหรือมุมพยาบาล พร้อมอุปกรณ์ในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นครบถ้วน	3.66	1.02	3.47	1.09	3.56	1.06	3.48	0.94	3.61	0.97	3.56	0.96	3.66	1.04	3.56	1.07	3.60	1.06	3.91	0.81	3.88	0.91	3.57	1.03
5. จัดกิจกรรมสร้างเสริมจริยธรรมระเบียบวินัยให้แก่ศิษย์และครู	3.99	0.81	3.94	0.91	3.96	0.86	3.78	0.82	3.84	0.86	3.81	0.84	3.93	0.75	3.83	0.99	3.87	0.90	4.14	0.78	4.09	0.88	3.90	0.86

ตาราง 7 (ต่อ)

การบริหารกิจการนักเรียน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา				โรงเรียนประถมศึกษา				โรงเรียนมัธยมศึกษา				รวม			
	ผู้บริหาร		รวม		ผู้บริหาร		รวม		ผู้บริหาร		รวม		ผู้บริหาร		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
5. มีมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักเรียน จัดครูทำหน้าที่เป็นเวร โดยมีกำลังแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานที่มีภาระงานที่กงานเสนอผู้บริหาร	4.11	0.86	3.97	0.95	4.04	0.91	4.12	0.66	4.21	0.76	4.17	0.72	4.27	0.71	4.17	0.87
7. มีอุปกรณ์ดับเพลิงทุกอาคารเรียน และทุกชั้นของอาคาร	3.56	1.21	3.63	1.18	3.60	1.19	3.62	1.15	3.35	1.25	3.47	1.21	3.81	1.33	3.42	1.32
8. มีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของลูก ในโอกาสต่าง ๆ	3.69	1.02	3.70	1.12	3.70	1.07	3.59	1.11	3.46	1.20	3.52	1.16	3.85	1.00	3.69	1.04
8.1 ในวันปฐมวัยทัศนศึกษา	3.76	1.10	3.75	1.13	3.76	1.12	3.61	1.15	3.46	1.22	3.52	1.19	3.83	1.05	3.68	1.22
8.2 ประชุมผู้ปกครอง	3.64	1.13	3.66	1.19	3.65	1.16	3.58	1.12	3.46	1.24	3.51	1.19	3.88	1.00	3.71	1.18
9. มีรูปแบบของการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองที่หลากหลาย	4.02	0.90	3.97	0.96	4.00	0.93	3.79	0.92	3.87	0.96	3.83	0.94	3.98	0.94	3.92	1.01
10. มีการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรม โดยครูดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ	3.78	0.81	3.75	0.92	3.77	0.87	3.63	0.76	3.65	0.85	3.64	0.81	3.66	0.73	3.69	0.88
10.1 แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ	4.18	0.81	4.10	0.83	4.14	0.82	4.05	0.76	3.97	0.86	4.01	0.82	4.15	0.69	3.93	0.93
10.2 ปรึกษาแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	3.40	1.14	3.41	1.19	3.40	1.16	3.20	1.05	3.33	1.14	3.27	1.10	3.17	1.12	3.44	1.00

จากตาราง 7 สภาพการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 3 การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, $S = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนจัดน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะ และอาหารที่มีคุณภาพถูกหลักโภชนาการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$, $S = 0.79$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 7 มีอุปกรณ์ดับเพลิงทุกอาคารเรียนและทุกชั้นของอาคารเรียน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.55$, $S = 1.22$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนจัดน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะและอาหารที่มีคุณภาพถูกหลักโภชนาการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.36$, $S = 0.78$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.56$, $S = 1.06$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 โรงเรียนจัดน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะและอาหารที่มีคุณภาพถูกหลักโภชนาการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.45$, $S = 0.75$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 7 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.56$, $S = 1.21$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายข้อพบว่าข้อ 1 โรงเรียนจัดน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะ และอาหารที่มีคุณภาพถูกหลักโภชนาการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.28$, $S = 0.80$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.47$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 6 มีมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.17$, $S = 0.76$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 7 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.47$, $S = 1.21$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 6 มีมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.12$, $S = 0.66$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.48$, $S = 0.94$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 6 มีมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$, $S = 0.76$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 8 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.46$, $S = 1.20$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 6 มีมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$, $S = 0.81$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 7 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.58$, $S = 1.33$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนจัดน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะและอาหารที่มีคุณภาพถูกหลักโภชนาการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$, $S = 0.69$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 4, 10 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.66$, $S = 0.73$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 6 มีมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.17$, $S = 0.87$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 7 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.42$, $S = 1.32$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานบุคคล เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

การบริหารงานบุคคล	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
1. มีแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงาน	3.50	1.02	3.58	1.03	3.54	1.03	3.59	0.97	3.71	0.96	3.66	0.96	3.93	0.89	3.73	1.00	3.81	0.95	3.59	0.99	3.65	1.00	3.62	1.00
ที่ชัดเจน																								
2. กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ชัดเจน	3.90	0.85	3.87	0.92	3.88	0.88	3.81	0.79	3.92	0.86	3.88	0.83	3.98	0.80	3.90	0.92	3.93	0.87	3.88	0.82	3.89	0.90	3.89	0.86
3. มีการบรรจุบุคลากรลงตำแหน่งและมอบหมายงานตรงกับความสามารถและวุฒิการศึกษาของบุคคล	3.83	0.83	3.83	0.88	3.83	0.86	3.60	0.86	3.61	0.86	3.61	0.86	3.95	0.71	3.59	1.02	3.74	0.92	3.78	0.83	3.71	0.91	3.74	0.87
4. กำหนดวิธีการและหลักการในการสรรหาบุคลากร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน	3.56	0.87	3.59	0.95	3.57	0.91	3.47	0.91	3.52	0.88	3.50	0.89	3.73	0.85	3.47	1.06	3.58	0.98	3.56	0.88	3.54	0.95	3.55	0.91
5. มีแผนงานหรือการดำเนินงานที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้โดยเจ้ารับการอบรมศึกษา ดูงานและให้ลาศึกษาค้นคว้า	3.86	0.86	3.88	0.97	3.87	0.92	3.72	0.88	3.82	0.98	3.78	0.84	3.85	0.95	3.81	0.97	3.83	0.96	3.82	0.88	3.85	0.97	3.83	0.93
6. บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.73	0.86	3.73	0.97	3.73	0.91	3.69	0.83	3.77	0.90	3.73	0.87	3.80	0.88	3.63	1.08	3.70	1.00	3.73	0.85	3.73	0.96	3.73	0.91
ทุกฝ่าย																								

ตาราง: 8 (ต่อ)

ตาราง: 8 (ต่อ)

การบริหารงานบุคคล	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร		ครู	รวม	ผู้บริหาร		ครู	รวม								
	x	s	x	s	x				s	x			s	x			s	x	s	x	s	x	s	
7. มีการประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน	3.80	0.82	3.79	0.85	3.80	0.84	3.63	0.78	3.80	0.93	3.73	0.87	3.83	0.75	3.78	1.02	3.80	0.91	3.75	0.80	3.79	0.91	3.77	0.86
8. มีการวิธีการสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เหมาะสม	3.78	0.90	3.68	0.96	3.73	0.93	3.72	0.83	3.50	1.10	3.60	0.99	3.70	0.91	3.53	1.09	3.60	1.02	3.75	0.88	3.59	1.03	3.67	1.00
9. มีการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร นอกเหนือจากรัฐจัดให้ เช่น บริการอาหารกลางวันฟรี ให้ชุดเครื่องแบบของโรงเรียน ให้รางวัลในกรณีต่าง ๆ	4.00	1.01	3.77	1.06	3.89	1.04	3.60	1.07	3.46	1.24	3.52	1.17	3.68	1.07	3.69	1.15	3.69	1.11	3.83	1.05	3.65	1.15	3.73	1.11
รวม	3.77	0.71	3.74	0.77	3.75	0.74	3.65	0.70	3.68	0.78	3.67	0.75	3.83	0.63	3.68	0.87	3.74	0.78	3.74	0.69	3.71	0.80	3.72	0.75

จากตาราง 8 สภาพการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, $S = 0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 2 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ชัดเจน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.89$, $S = 0.86$ เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 กำหนดวิธีการและหลักการในการสรรหาบุคลากรโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.55$, $S = 0.91$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 2 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ชัดเจน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.90$, $S = 0.85$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.57$, $S = 0.91$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ชัดเจน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.90$, $S = 0.85$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.56$, $S = 0.87$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อพบว่าข้อ 5 แผนงานหรือการดำเนินงานที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้โดยเข้ารับการอบรมศึกษาดูงานและให้ลาศึกษาต่อ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.88$, $S = 0.97$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.58$, $S = 1.03$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 2 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ชัดเจน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.88$, $S = 0.83$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.50$, $S = 0.89$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 2 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในด้านต่าง ๆ ชัดเจน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.81$, $S = 0.79$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.47$, $S = 0.91$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 2 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในด้านต่าง ๆ ชัดเจน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.92$, $S = 0.86$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.52$, $S = 0.88$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 2 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในด้านต่าง ๆ ชัดเจน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.93$, $S = 0.87$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.58$, $S = 0.98$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 2 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในด้านต่าง ๆ ชัดเจน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.98$, $S = 0.80$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.73$, $S = 0.85$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 2 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในด้านต่าง ๆ ชัดเจน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.90$, $S = 0.92$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.47$, $S = 1.06$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานธุรการ-การเงิน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

การบริหารงานธุรการ-การเงิน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
1. มีการจัดทำงานธุรการ การเงิน	3.53	0.96	3.57	0.94	3.55	0.95	3.60	0.97	3.49	1.00	3.54	0.99	3.78	0.73	3.71	1.00	3.74	0.89	3.59	0.92	3.57	0.97	3.58	0.95
งานสารบรรณอย่างเป็นระบบ																								
2. มีการนิเทศ หรืออบรมเจ้าหน้าที่	3.18	0.99	3.14	1.07	3.16	1.03	3.20	0.93	3.26	0.96	3.24	0.94	3.20	1.03	3.34	1.12	3.28	1.08	3.19	0.97	3.22	1.04	3.20	1.01
ธุรการในการจัดทำสารบรรณ																								
เป็นปัจจุบัน																								
3. มีการจัดบริการด้านธุรการเป็น	3.48	0.95	3.41	0.91	3.45	0.93	3.48	0.85	3.38	0.80	3.43	0.82	3.61	0.80	3.59	1.04	3.60	0.94	3.50	0.90	3.45	0.90	3.47	0.90
ไปด้วยความรวดเร็ว																								
4. มีการจัดทำทะเบียนพัสดุครุภัณฑ์	3.22	1.00	3.35	0.98	3.28	0.99	3.19	1.05	3.33	0.94	3.27	0.99	3.27	0.92	3.41	1.05	3.35	1.00	3.22	1.00	3.35	0.98	3.29	0.99
ครบทุกรายการแยกเป็นหมวดหมู่																								
5. มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์	3.78	0.89	3.69	0.95	3.74	0.92	3.42	0.83	3.50	0.98	3.47	0.92	3.46	0.95	3.66	0.99	3.58	0.98	3.63	0.90	3.62	0.97	3.62	0.94
ประกอบการเรียนการสอนให้แก่																								
ครูครบถ้วน																								
6. มีผู้รับผิดชอบหรือคณะกรรมการ	3.38	1.04	3.48	0.93	3.43	0.99	3.28	0.94	3.39	1.06	3.34	1.01	3.34	1.02	3.51	1.04	3.44	1.03	3.35	1.01	3.45	0.99	3.40	1.00
ดำเนินการตรวจสอบพัสดุ																								
ครุภัณฑ์และมีการซ่อมแซมอย่าง																								
สม่ำเสมอ																								

จากตาราง 9 สภาพการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, $S = 0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 9 มีระบบการรับจ่าย และจัดทำบัญชีเป็นอย่างดี อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.71$, $S = 0.96$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 2 มีการนิเทศหรืออบรมเจ้าหน้าที่ธุรการในการจัดทำสารบรรณเป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.20$, $S = 1.01$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 5 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้ครูครบถ้วน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.74$, $S = 0.92$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 2 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.16$, $S = 1.03$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้ครูครบถ้วน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.78$, $S = 0.89$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 2 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.18$, $S = 0.99$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายข้อพบว่าข้อ 5 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้ครูครบถ้วน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.69$, $S = 0.95$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 2 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.14$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 9 มีระบบการรับจ่ายและจัดทำบัญชีเป็นอย่างดี อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.76$, $S = 0.98$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 2 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.24$, $S = 0.94$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 9 มีระบบการรับจ่ายและจัดทํานัดขึ้นเป็นอย่างดี อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.69$, $S = 0.84$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.19$, $S = 1.05$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 9 มีระบบการรับจ่าย และจัดทํานัดขึ้นเป็นอย่างดี อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.76$, $S = 0.98$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 2 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.26$, $S = 0.96$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 9 มีระบบการรับจ่ายและจัดทํานัดขึ้นเป็นอย่างดี อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.91$, $S = 0.95$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.35$, $S = 1.00$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 9 มีระบบการรับจ่ายและจัดทํานัดขึ้นเป็นอย่างดี อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.02$, $S = 0.85$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 2 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.20$, $S = 1.03$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 9 มีระบบการรับจ่ายและจัดทํานัดขึ้นเป็นอย่างดี อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.83$, $S = 1.02$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 2 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.34$, $S = 1.12$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
1. มีการวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์	3.00	1.20	3.20	1.07	3.10	1.14	3.27	0.91	3.34	1.02	3.31	0.97	3.07	1.08	3.25	0.94	3.18	1.00	3.09	1.10	3.26	1.03	3.18	1.07
2. มีการจัดกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.03	1.17	3.04	1.14	3.03	1.16	3.23	1.00	3.15	1.17	3.19	1.10	3.00	1.07	3.17	1.17	3.10	1.10	3.09	1.11	3.10	1.15	3.10	1.13
3. มีการให้บริการด้านสถานที่ของโรงเรียนในโอกาสที่ชุมชนขอความร่วมมือ	3.17	1.17	3.25	1.20	3.21	1.23	3.47	1.07	3.41	1.28	3.44	1.19	3.56	1.12	3.34	1.09	3.43	1.10	3.32	1.20	3.32	1.21	3.32	1.20
4. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ	3.78	1.03	3.78	0.92	3.78	0.98	3.69	0.80	3.70	0.99	3.70	0.91	3.76	0.83	3.75	1.03	3.75	0.95	3.75	0.94	3.75	0.96	3.75	0.95
5. ชุมชน ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ เช่น ร่วมกิจกรรมหาทุน และเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ	2.87	1.27	3.09	1.16	2.98	1.22	3.21	1.12	3.25	1.15	3.23	1.13	3.00	1.12	3.22	1.18	3.13	1.15	2.99	1.21	3.17	1.16	3.09	1.18
6. ชุมชน ผู้ปกครองมีบทบาทและมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการจัดการศึกษา	2.72	1.17	2.92	1.10	2.82	1.14	3.01	0.96	2.98	1.11	2.99	1.04	2.88	1.00	3.17	1.02	3.05	1.02	2.83	1.09	2.99	1.09	2.92	1.09
รวม	3.10	0.96	3.22	0.90	3.16	0.93	3.31	0.79	3.33	0.92	3.32	0.87	3.21	0.80	3.32	0.89	3.27	0.85	3.18	0.89	3.27	0.90	3.23	0.90

จากตาราง 10 สภาพการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.23$, $S = 0.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 4 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.75$, $S = 0.95$ เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6 ชุมชน ผู้ปกครองมีบทบาท และมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.92$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 4 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.78$, $S = 0.98$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.82$, $S = 1.14$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 4 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.78$, $S = 1.03$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.72$, $S = 1.17$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายข้อ พบว่าข้อ 4 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.78$, $S = 0.92$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.92$, $S = 1.10$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 4 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.70$, $S = 0.91$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.99$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 4 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.69, S = 0.80$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.01, S = 0.96$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 4 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.70, S = 0.99$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.98, S = 1.11$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 4 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.75, S = 0.95$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.05, S = 1.02$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 4 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.76, S = 0.83$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.88, S = 1.00$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 4 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.75, S = 1.03$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 2 และ 6 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.17, S = 1.17, S = 1.02$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 7 การบริหารงานอาคารสถานที่ เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

การบริหารงานอาคารสถานที่	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร	ครู	ส	ส	รวม	ผู้บริหาร	ครู	ส	ส	รวม	ผู้บริหาร	ครู	ส	ส	รวม	ผู้บริหาร	ครู	ส	ส	รวม	ครู	ส	ส	รวม
1. มีการวางแผนการจัดและใช้	3.80	0.93	3.79	0.84	3.80	0.88	3.75	0.77	3.69	0.84	3.72	0.81	3.92	0.93	3.81	0.85	3.82	0.84	3.76	0.86	3.77	0.85	3.77	0.85
อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม																								
2. มีการบำรุงรักษาและตกแต่ง	4.10	0.80	4.03	0.83	4.06	0.81	3.94	0.73	3.88	0.90	3.90	0.83	3.92	0.93	3.98	0.82	4.05	0.75	3.96	0.87	4.00	0.82	4.00	0.82
อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพ																								
สะอาด สวยงามอยู่เสมอ																								
3. มีมาตรการและแนวปฏิบัติใน	3.86	0.93	3.77	0.96	3.81	0.95	3.78	0.82	3.64	0.90	3.70	0.87	3.78	0.91	3.81	0.85	3.83	0.87	3.72	0.93	3.77	0.91	3.77	0.91
การรักษาความปลอดภัยของ																								
อาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ																								
4. มีแนวปฏิบัติในการดำเนินการ	3.82	0.91	3.75	0.92	3.78	0.81	3.70	0.71	3.62	0.88	3.65	0.81	3.64	0.87	3.74	0.79	3.79	0.82	3.68	0.89	3.73	0.86	3.73	0.86
ควบคุมและการใช้อาคารสถานที่																								
5. โรงเรียนมีห้องเรียน ห้อง	3.93	0.82	3.88	0.92	3.91	0.87	3.80	0.80	3.73	0.91	3.76	0.86	4.02	0.86	4.03	0.86	3.91	0.82	3.86	0.91	3.88	0.87	3.88	0.87
ประกอบในโรงเรียน																								

ตาราง 11 (ต่อ)

การบริหารงานอาคารสถานที่	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา				โรงเรียนประถมศึกษา				โรงเรียนมัธยมศึกษา				รวม											
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม							
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s						
6. บริเวณโรงเรียนร่มรื่น สวยงาม และมีบรรยากาศการเรียนรู้	4.16	0.82	4.09	0.88	4.12	0.85	3.94	0.73	3.88	0.89	3.90	0.82	4.15	0.73	3.93	0.98	4.02	0.89	4.09	0.79	3.99	0.90	4.03	0.85
7. อาคารสถานที่ของโรงเรียนได้มี การใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า	4.18	0.79	4.10	0.79	4.14	0.79	3.96	0.70	4.02	0.88	3.99	0.80	4.02	0.76	3.92	1.04	3.96	0.93	4.09	0.76	4.04	0.87	4.06	0.82
8. ห้องเรียน ห้องประกอบ อยู่ใน สภาพที่ดีมีแสงสว่างและอากาศถ่ายเทได้ดี	4.19	0.73	4.10	0.85	4.14	0.79	3.94	0.71	3.93	0.91	3.94	0.83	4.02	0.82	3.97	0.91	3.99	0.87	4.09	0.75	4.02	0.88	4.05	0.82
9. ในสนาม มีสนามเด็กเล่นและ อุปกรณ์การเล่นที่มีความปลอดภัย	4.04	0.83	3.93	0.95	3.99	0.89	3.73	0.81	3.59	0.93	3.65	0.88	3.90	0.77	3.66	0.96	3.76	0.89	3.93	0.82	3.77	0.95	3.84	0.90
รวม	4.00	0.69	3.92	0.74	3.96	0.71	3.84	0.62	3.78	0.74	3.80	0.68	3.99	0.57	3.83	0.82	3.90	0.73	3.95	0.65	3.88	0.75	3.90	0.71

จากตาราง 11 สภาพการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 7 การบริหารงาน อาคารสถานที่ของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, $S = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 7 อาคารสถานที่ของโรงเรียนได้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.06$, $S = 0.82$ เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 มีแนวปฏิบัติในการดำเนินการควบคุม และการใช้อาคารสถานที่ อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.73$, $S = 0.86$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 7 อาคารสถานที่ของโรงเรียนได้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และข้อ 8 ห้องเรียน ห้องประกอบอยู่ในสภาพที่ดีมีแสงสว่าง และอากาศถ่ายเทได้ดี อยู่ในระดับสูงสุด เท่ากัน ($\bar{X} = 4.14$, $S = 0.85$ และ $\bar{X} = 4.14$, $S = 0.79$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.78$, $S = 0.81$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 8 ห้องเรียน ห้องประกอบอยู่ในสภาพที่ดีมีแสงสว่างและอากาศถ่ายเทได้ดี อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.19$, $S = 0.73$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.82$, $S = 0.91$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อ 7 และข้อ 8 อยู่ในระดับสูงสุด เท่ากัน ($\bar{X} = 4.10$, $S = 0.79$, $\bar{X} = 4.10$, $S = 0.85$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.75$, $S = 0.92$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 7 อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.99$, $S = 0.80$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.65$, $S = 0.81$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 7 อาคารสถานที่ของโรงเรียนได้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.96$, $S = 0.70$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.70$,

$S = 0.71$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 7 อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.02$, $S = 0.88$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 9 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.59$, $S = 0.93$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 5 โรงเรียนมีห้องเรียน ห้องประกอบในโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.03$, $S = 0.86$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.74$, $S = 0.79$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 6 บริเวณโรงเรียนร่มรื่นสวยงาม มีบรรยากาศการเรียนรู้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.15$, $S = 0.73$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.85$, $S = 0.76$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 5 โรงเรียนมีห้องเรียนห้องประกอบในโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.02$, $S = 0.86$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.64$, $S = 0.87$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

ประสิทธิภาพของโรงเรียน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา				โรงเรียนประถมศึกษา				โรงเรียนมัธยมศึกษา				รวม			
	ผู้บริหาร		รวม		ผู้บริหาร		รวม		ผู้บริหาร		รวม		ผู้บริหาร		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
1. โรงเรียนจัดให้มีการแข่งขันนักและวัดส่วนสูงอย่างสม่ำเสมอและให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองสำหรับที่มีปัญหา	4.27	0.77	4.12	0.84	4.20	0.81	4.04	0.73	4.10	0.76	4.07	0.75	4.32	0.72	3.98	0.88
2. เด็กมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน	4.31	0.64	4.16	0.71	4.23	0.68	4.07	0.63	4.04	0.69	4.05	0.66	4.17	0.74	4.02	0.82
และชอบมาโรงเรียน	3.88	0.81	3.90	0.81	3.89	0.81	3.75	0.72	3.79	0.81	3.77	0.77	3.95	0.71	3.78	0.77
3. เด็กสามารถบอกได้ว่าเขาชอบโรงเรียนด้านใด	4.07	0.72	4.10	0.81	4.08	0.76	3.93	0.59	3.94	0.86	3.94	0.75	3.88	0.81	4.02	0.82
4. เด็กนักเรียนระดับอนุบาล 3 ร้อยละ 99 สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนและสามารถทำงานเป็นกลุ่มได้	4.05	0.73	4.04	0.77	4.04	0.75	4.00	0.59	3.93	0.80	3.96	0.72	3.93	0.79	4.00	0.81
5. เด็กนักเรียนระดับอนุบาล 3 ร้อยละ 99 สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนและโรงเรียนได้	3.95	0.73	3.92	0.83	3.94	0.78	3.81	0.73	3.73	0.77	3.77	0.75	3.78	0.79	3.71	0.83
6. เด็กนักเรียนส่วนใหญ่สามารถสนทนากับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย																

ตาราง 12 (ต่อ)	โรงเรียนประถมศึกษา											
	โรงเรียนประถมศึกษา				โรงเรียนประถมศึกษา				โรงเรียนประถมศึกษา			
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
	x s	x s	x s	x s	x s	x s	x s	x s	x s	x s	x s	x s
7. ได้ส่วนใหญ่มิเกิดความดีเป็นของ	3.95	0.76	3.85	0.86	3.90	0.81	3.90	0.74	3.75	0.81	3.81	0.78
คนองและกล้าแสดงออก	4.11	0.68	4.18	0.74	4.14	0.71	3.92	0.64	3.95	0.72	3.94	0.68
8. โรงเรียนสามารถพัฒนาเด็กใน	4.14	0.72	4.20	0.80	4.17	0.76	3.96	0.66	3.98	0.74	3.97	0.71
ด้านต่าง ๆ ในระดับที่มีคุณภาพ	4.14	0.69	4.15	0.81	4.14	0.75	3.91	0.67	3.93	0.76	3.93	0.72
8.1 ด้านร่างกาย	4.07	0.72	4.16	0.73	4.12	0.73	3.89	0.67	3.94	0.76	3.92	0.72
8.2 ด้านสังคม	4.10	0.74	4.17	0.78	4.14	0.76	3.90	0.64	3.96	0.75	3.94	0.71
8.3 ด้านอารมณ์/จิตใจ	3.78	0.86	3.83	0.90	3.80	0.88	3.73	0.76	3.71	0.83	3.72	0.80
8.4 ด้านสติปัญญา	4.01	0.74	3.97	0.84	3.99	0.79	3.90	0.70	3.90	0.81	3.90	0.76
9. บุคลากรส่วนใหญ่ใช้เวลาให้	4.01	0.74	3.97	0.84	3.99	0.79	3.90	0.70	3.90	0.81	3.90	0.76
กับโรงเรียน	3.92	0.95	3.87	1.00	3.89	0.97	3.74	0.97	3.72	0.94	3.73	0.95
10. บุคลากรส่วนใหญ่ร่วมมือใน	4.02	0.58	4.00	0.64	4.01	0.61	3.89	0.52	3.85	0.62	3.87	0.58
การจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.92	0.95	3.87	1.00	3.89	0.97	3.74	0.97	3.72	0.94	3.73	0.95
ด้วยดี	4.02	0.58	4.00	0.64	4.01	0.61	3.89	0.52	3.85	0.62	3.87	0.58
11. จุฬาราชมนตรี/กรรมการผู้มีเจตคติที่ดี	4.02	0.58	4.00	0.64	4.01	0.61	3.89	0.52	3.85	0.62	3.87	0.58
ต่อโรงเรียน	3.92	0.95	3.87	1.00	3.89	0.97	3.74	0.97	3.72	0.94	3.73	0.95
รวม	4.02	0.58	4.00	0.64	4.01	0.61	3.89	0.52	3.85	0.62	3.87	0.58

จากตาราง 12 สภาพการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, $S = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 2 เด็กมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน และชอบมาโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.15$, $S = 0.70$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 9 บุคลากรส่วนใหญ่อุทิศเวลาให้กับโรงเรียน อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.77$, $S = 0.86$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 2 เด็กมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน และชอบมาโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.23$, $S = 0.68$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 9 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.83$, $S = 0.90$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 เด็กมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและชอบมาโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.31$, $S = 0.64$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 9 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.78$, $S = 0.86$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายข้อ พบว่าข้อ 8 โรงเรียนสามารถพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ในระดับที่มีคุณภาพ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.18$, $S = 0.74$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 9 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.83$, $S = 0.90$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนจัดให้มีการชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงอย่างสม่ำเสมอ และให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองสำหรับเด็กที่มีปัญหา อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.07$, $S = 0.75$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 9 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.72$, $S = 0.80$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 2 เด็กมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและชอบมาโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.07$, $S = 0.63$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่ 9 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.73$,

$S = 0.76$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 1 โรงเรียนจัดให้มีการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงอย่างสม่ำเสมอ และให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองสำหรับที่มีปัญหา อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$, $S = 0.76$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 9 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.71$, $S = 0.83$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนจัดให้มีการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงอย่างสม่ำเสมอและให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองสำหรับ ที่มีปัญหา อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.12$, $S = 0.83$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 6, 7 อยู่ในระดับต่ำสุด เท่ากัน ($\bar{X} = 3.74$, $S = 0.81$, $\bar{X} = 3.74$, $S = 0.83$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

สำหรับสภาพการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 1 โรงเรียนจัดให้มีการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงอย่างสม่ำเสมอและให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองสำหรับที่มีปัญหา อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$, $S = 0.72$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ 11 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.76$, $S = 0.80$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 2 เด็กมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและชอบมาโรงเรียน และข้อ 4 เด็กนักเรียนระดับอนุบาล 3 ร้อยละ 99 สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนและสามารถทำงานเป็นกลุ่มได้ อยู่ในระดับสูงสุด เท่ากัน ($\bar{X} = 4.02$ และ $\bar{X} = 4.02$, $S = 0.82$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 7 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.63$, $S = 0.93$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโรงเรียน

จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโรงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 8 องค์ประกอบ โดยจำแนกตามประเภทโรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนดังตาราง 13 และจำแนกตามรายชื่อของแต่ละองค์ประกอบตามตาราง 14 - 21

3.2 สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารโรงเรียน จำแนกตามองค์ประกอบ ตามประเภทของโรงเรียน

ปัญหาการบริหารโรงเรียน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
1. ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน	2.24	0.75	2.33	0.84	2.28	0.79	2.23	0.74	2.41	0.77	2.33	0.76	2.40	0.78	2.22	0.74	2.30	0.76	2.26	0.75	2.33	0.80	2.30	0.77
2. การเรียนการสอน	2.35	0.74	2.47	0.78	2.41	0.76	2.35	0.65	2.56	0.74	2.46	0.71	2.44	2.58	2.41	0.69	2.42	0.64	2.68	0.61	2.75	0.69	2.43	0.72
3. การบริหารกิจการนักเรียน	2.15	0.86	2.22	0.85	2.19	0.86	2.32	0.73	2.43	0.88	2.38	0.82	2.37	0.66	2.27	0.77	2.31	0.73	2.34	0.80	2.30	0.85	2.27	0.83
4. การบริหารงานบุคลากร	2.93	0.69	3.07	0.72	3.00	0.71	3.05	0.56	3.12	0.64	3.09	0.61	3.05	0.56	2.91	0.95	2.96	0.61	2.98	0.64	3.06	0.74	3.02	0.70
5. การบริหารงานธุรการ-การเงิน	2.67	0.75	2.79	0.77	2.73	0.76	2.85	0.64	2.95	0.67	2.90	0.66	2.83	0.62	2.71	0.72	2.76	0.68	2.75	0.70	2.83	0.73	2.79	0.72
6. การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน	2.48	0.88	2.47	0.84	2.47	0.86	2.52	0.73	2.61	0.78	2.58	0.76	2.65	0.74	2.44	0.78	2.53	0.77	2.52	0.82	2.51	0.81	2.51	0.81
7. การบริหารงานอาคารสถานที่	2.29	0.91	2.51	0.87	2.40	0.89	2.55	0.77	2.72	0.81	2.65	0.79	2.54	0.82	2.53	0.89	2.53	0.85	2.40	0.86	2.58	0.86	2.50	0.86
8. ประสิทธิภาพของโรงเรียน	2.72	1.17	2.79	0.91	2.76	1.05	2.67	1.00	2.82	0.98	2.76	0.99	2.69	0.71	2.75	0.83	2.73	0.78	2.70	1.06	2.79	0.92	2.75	0.99
รวม	2.41	0.59	2.58	0.61	2.50	0.60	2.50	0.50	2.69	0.57	2.61	0.55	2.63	0.48	2.53	0.58	2.57	0.54	2.48	0.55	2.61	0.59	2.55	0.57

จากตาราง 13 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่ 4 คือ การบริหารงานบุคลากรมีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.02$, $S = 0.70$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่ 5, 6 และ 8 มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 3 คือ การบริหารงานกิจการนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.27$, $S = 0.83$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับน้อย และองค์ประกอบที่ 1, 2 และ 7 อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมพบว่า องค์ประกอบที่ 4 คือ การบริหารงานบุคลากรมีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.00$, $S = 0.71$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่ 5 และ 8 มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 3 คือ การบริหารกิจการนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.19$, $S = 0.86$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย และองค์ประกอบที่ 1, 2, 6 และ 7 อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหาร พบว่า องค์ประกอบที่ 4 คือ การบริหารบุคลากรมีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.93$, $S = 0.69$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่ 5 และ 8 มีปัญหาย่อยในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 3 คือ การบริหารงานกิจการนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.15$, $S = 0.86$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับน้อย และองค์ประกอบที่ 1, 2, 6 และ 7 อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอน พบว่า องค์ประกอบที่ 4 คือ การบริหารงานบุคลากรมีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.07$, $S = 0.72$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่ 5, 7 และ 8 มีปัญหาย่อยในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 3 คือ การบริหารงานกิจการนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.22$, $S = 0.85$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย และองค์ประกอบที่ 1, 2 และ 6 อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวม พบว่า องค์ประกอบที่ 4 คือการบริหารงานบุคลากรมีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.09$, $S = 0.61$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่ 5, 6, 7 และ 8 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 1 คือปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.33$, $S = 0.76$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับน้อย และองค์ประกอบที่ 2 และ 3 มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหาร พบว่า องค์ประกอบที่ 4 คือการบริหารงานบุคลากรมีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.05$, $S = 0.76$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่ 5, 6, 7 และ 8 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 1 คือปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.23$, $S = 0.74$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย และองค์ประกอบที่ 2 และ 3 อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนพบว่า องค์ประกอบที่ 4 คือการบริหารงานบุคลากรมีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.12$, $S = 0.64$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่ 2, 5, 6, 7 และ 8 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 1 คือ ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.41$, $S = 0.77$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย และองค์ประกอบที่ 3 อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวม พบว่า องค์ประกอบที่ 4 คือการบริหารบุคลากรมีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.96$, $S = 0.61$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่ 5, 6, 7 และ 8 มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 1 คือ ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.30$, $S = 0.76$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับน้อย และองค์ประกอบที่ 2 และ 3 มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหาร พบว่า องค์ประกอบที่ 4 คือ การบริหารบุคลากร มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.05$, $S = 0.56$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่ 5, 6, 7 และ 8 มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 3 คือการบริหารงานกิจการนักเรียน มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.37$, $S = 0.66$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย และองค์ประกอบที่ 1 และ 2 อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอน พบว่า องค์ประกอบที่ 4 คือ การบริหารงานบุคลากรมีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.91$, $S = 0.95$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่ 5, 7 และ 8 มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 1 คือ ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.22$, $S = 0.74$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย และองค์ประกอบที่ 2, 3 และ 6 อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิภาพและนโยบายของโรงเรียน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

ด้านประสิทธิภาพและนโยบาย ของโรงเรียน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม								
	ผู้บริหาร			ครู			รวม			ผู้บริหาร			ครู			รวม			ผู้บริหาร			ครู			รวม		
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	
1. ประสิทธิภาพและนโยบายที่โรงเรียนกำหนดไว้ชัดเจน ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้	2.01	1.10	2.09	1.00	2.05	1.05	2.03	0.93	2.22	0.95	2.13	0.95	2.00	0.92	2.00	0.93	2.00	0.92	2.01	1.02	2.12	1.04	2.07	0.99			
2. มีประสิทธิภาพและนโยบาย แต่การปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน	1.99	0.99	2.15	1.07	2.07	1.03	2.23	0.93	2.35	1.01	2.30	0.98	2.07	1.10	2.03	0.98	2.05	1.03	2.08	1.00	2.20	1.04	2.14	1.01			
3. แผนพัฒนาโรงเรียนไม่มีการกำหนดระยะเวลาและไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	2.00	0.95	2.12	1.03	2.06	1.00	2.18	0.94	2.31	1.09	2.25	1.03	2.12	1.00	1.93	0.94	2.01	0.97	2.07	0.96	2.15	1.04	2.11	1.00			
4. แผนพัฒนาโรงเรียนไม่สอดคล้องกับปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน	1.99	1.04	2.17	1.09	2.08	1.07	2.11	1.00	2.29	1.03	2.21	1.02	2.02	0.99	1.90	1.01	1.95	1.00	2.03	1.02	2.16	1.06	2.10	1.04			
5. แผนพัฒนาโรงเรียนมุ่งเฉพาะด้านการบริหาร ไม่มุ่งทางด้านการศึกษา	1.96	1.07	1.96	1.07	1.96	1.07	1.94	0.96	2.08	1.09	2.02	1.04	1.85	0.94	1.73	1.05	1.78	1.00	1.94	1.02	1.95	1.08	1.95	1.05			
6. แผนการปฏิบัติงานและโครงการเป็นแผนที่เกิดขึ้นเมื่อมีโครงการหรือจัดกิจกรรมเท่านั้น	2.35	1.06	2.47	1.15	2.41	1.11	2.39	0.94	2.66	1.10	2.54	1.04	2.95	1.07	2.58	0.97	2.73	1.03	2.46	1.04	2.56	1.10	2.51	1.07			

ตาราง 14 (ต่อ)

ปรัชญาและนโยบาย ของโรงเรียน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร		ครู	รวม	ผู้บริหาร		ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม					
	x	s	x	s	x				s	x			s	x						s	x	s	x	s
7. ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผน กิจกรรมของโรงเรียนเป็น ส่วนใหญ่	3.03	1.07	3.03	1.17	3.03	1.12	2.65	0.99	2.99	0.98	2.84	1.00	3.15	1.11	2.66	1.17	2.88	1.16	2.94	1.07	2.94	1.11	2.94	1.09
8. บุคลากรของโรงเรียนจะกำหนด กิจกรรมหรือโครงการได้เฉพาะ ในส่วนที่ผู้บริหารโรงเรียน เห็นชอบเท่านั้น	2.69	1.07	2.83	1.17	2.76	1.12	2.49	1.07	2.92	1.13	2.74	1.12	2.88	1.21	2.71	1.00	2.78	1.09	2.66	1.10	2.84	1.13	2.76	1.12
9. หลังการติดตามประเมินผลไม่ ได้นำผลมาใช้เพื่อพัฒนาอย่าง แท้จริง	2.40	1.11	2.44	1.19	2.42	1.15	2.28	0.95	2.35	1.08	2.32	1.03	2.59	1.07	2.46	1.10	2.51	1.09	2.39	1.06	2.41	1.14	2.40	1.10
รวม	2.24	0.75	2.33	0.84	2.28	0.79	2.23	0.74	2.41	0.77	2.33	0.76	2.40	0.78	2.22	0.74	2.30	0.76	2.26	0.75	2.33	0.80	2.30	0.77

จากตาราง 14 ปัญหาการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 1 ประชุมและนโยบายของโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยม

ศึกษา สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.30$, $S = 0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 7 ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.94$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 แผนพัฒนาโรงเรียนมุ่งเฉพาะด้านการบริหารไม่มุ่งทางด้านการศึกษา อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.95$, $S = 1.05$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 7 ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.03$, $S = 1.12$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.96$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 7 ผู้บริหารเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.03$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.96$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายข้อ พบว่าข้อ 7 ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.03$, $S = 1.17$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.96$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 7 ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.84$, $S = 1.00$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.02$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 7 ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.65$, $S = 0.99$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.94$, $S = 0.96$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 7 ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.99$, $S = 0.98$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.08$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 7 ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.88$, $S = 1.16$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.78$, $S = 1.00$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 7 อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.15$, $S = 1.11$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.85$, $S = 0.94$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 1 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 8 บุคลากรของโรงเรียนจะกำหนดกิจกรรมหรือโครงการได้เฉพาะในส่วนที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นชอบเท่านั้น อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.71$, $S = 1.00$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.73$, $S = 1.05$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

การเรียนการสอน	โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม	
	โรงเรียนประถมศึกษา			โรงเรียนประถมศึกษา			โรงเรียนมัธยมศึกษา			โรงเรียนมัธยมศึกษา			รวม	
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ครู	รวม
1. อัตราค่าจ้างครูสอนไม่ถือ	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
ค่าตอบแทนงานวิชาการ	2.66	1.26	2.79	1.26	2.73	1.26	2.90	1.12	2.93	1.22	2.92	1.18	2.73	1.18
ค่าตอบแทนให้ตรงกับ														
พัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน														
2. การวางแผนและการจัดเตรียม	2.92	1.08	2.88	1.16	2.90	1.12	2.88	1.02	3.01	1.07	2.95	1.05	2.80	0.98
การสอนเป็นภารกิจของฝ่ายวิชา														
การของโรงเรียน	2.50	1.17	2.50	1.19	2.50	1.18	2.43	1.12	2.69	1.15	2.58	1.14	2.39	1.02
3. โรงเรียนใช้แผนการจัด														
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน														
น่าจะไม่มีจำเป็นต้องจัดทำบันทึก														
การสอน เพราะต้องใช้เวลา อาจ														
ไม่สอดคล้องกับกิจกรรม														
หรือประสบการณ์ที่ได้ได้รับ														
4. ผู้บริหารที่ตรวจบันทึกการสอน	2.36	1.21	2.28	1.16	2.32	1.19	2.03	1.05	2.24	1.19	2.15	1.13	2.34	1.13
ไม่จำเป็นต้องตรวจทุกครั้ง อาจ														
ใช้วิธีการดูตรวจก็เป็นการ														
เพียงพอ														

ตาราง 15 (ต่อ)

การเรียนการสอน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา				โรงเรียนประถมศึกษา				โรงเรียนมัธยมศึกษา				รวม	
	ผู้บริหาร		ครู		ผู้บริหาร		ครู		ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
5. ไม่มีกรณีพิเศษ หรือมีการนิเทศ แต่มีใช้เพื่อการพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	1.97	0.99	2.20	1.05	2.08	1.02	2.17	0.94	2.23	1.07	2.21	1.01	2.23	0.95
6. สื่อไม่เพียงพอเนื่องจากโรงเรียน ต้องนำงบประมาณไปใช้จำโน เรื่องอื่น ๆ	2.07	1.04	2.38	1.14	2.23	1.10	2.24	0.88	2.44	1.10	2.35	1.01	2.35	1.07
7. การจัดมุมเล่นหรือกิจกรรม ศิลปศึกษา ควรเป็นภารกิจของ ครูแต่ฝ่ายเดียว	2.36	1.02	2.56	1.17	2.46	1.10	2.41	1.02	2.60	1.20	2.52	1.13	2.38	1.03
8. การประเมินพัฒนาการของเด็ก ควรกำหนดเป็นภารกิจของ แพทย์ ส่วนครูให้เป็นผู้ สนับสนุน	2.08	1.05	2.08	1.09	2.08	1.07	2.04	0.90	2.45	1.11	2.28	1.05	2.01	1.02
9. โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอน เนื้อหาวิชา เพื่อเตรียมพร้อมใน การเรียนต่อและสนองความ ต้องการของผู้ปกครอง	3.05	1.15	3.22	1.15	3.14	1.15	2.90	0.99	3.23	1.14	3.09	1.09	3.11	1.13
10. การรายงานผลสำหรับผู้เรียน ควรทำเฉพาะเด็กที่มีปัญหา	1.82	1.07	1.85	1.09	1.84	1.08	1.83	0.96	2.02	1.11	1.94	1.05	1.75	1.02
รวม	2.35	0.74	2.47	0.78	2.41	0.76	2.35	0.65	2.56	0.74	2.46	0.71	2.42	0.64
													3.75	0.61
													1.89	1.02
													3.20	1.15
													1.09	1.09
													2.43	0.72

จากตาราง 15 ปัญหาการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน ของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, $S = 0.72$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 9 โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมใน การเรียนต่อและสนองความต้องการของผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.12$, $S = 1.13$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 10 การรายงานผลสัมฤทธิ์สำหรับผู้เรียนควรทำเฉพาะ เด็กที่มีปัญหา อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.85$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 9 โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอน เนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อและสนองความต้องการของผู้ปกครอง อยู่ในระดับ สูงสุด ($\bar{X} = 3.14$, $S = 1.15$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 10 อยู่ใน ระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.84$, $S = 1.08$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 9 โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อและสนองความต้องการ ของผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.05$, $S = 1.15$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนข้อ 10 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.82$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ใน ระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายข้อ พบว่าข้อ 9 โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อและสนองความต้องการ ของผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.14$, $S = 1.15$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนข้อ 10 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.84$, $S = 1.08$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและ ครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 9 โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอน เนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อและสนองความต้องการของผู้ปกครอง อยู่ในระดับ สูงสุด ($\bar{X} = 3.09$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 10 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.94$, $S = 1.05$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 9 โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อ และสนองความต้องการของผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.90$, $S = 0.99$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่ 10 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.83$, $S = 0.96$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 9 โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อและสนองความต้องการของผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.23$, $S = 1.14$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 10 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.02$, $S = 1.11$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 9 โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อและสนองความต้องการของผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.11$, $S = 1.13$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 10 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.75$, $S = 1.02$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 9 โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อและสนองความต้องการของผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.15$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 10 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.78$, $S = 0.99$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 2 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 9 โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อและสนองความต้องการของผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.08$, $S = 1.19$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 10 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.73$, $S = 1.05$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 3 การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
1. มีการจัดน้ำดื่มสะอาดและอาหาร	2.56	1.34	2.64	1.32	2.60	1.33	2.60	1.06	2.65	1.20	2.63	1.14	2.89	0.94	2.85	1.19	2.87	1.09	2.63	1.21	2.68	1.25	2.66	1.23
สำหรับเด็กที่ไม่มีอาการจุก																								
คุณภาพของน้ำและสุขภาพ																								
ของผู้ปรุงอาหาร																								
2. สถานที่ประกอบอาหารไม่แยก	1.90	1.25	1.99	1.28	1.94	1.27	2.09	1.09	2.21	1.36	2.16	1.25	2.22	1.26	2.12	1.12	2.16	1.17	2.01	1.21	2.09	1.28	2.05	1.25
เป็นส่วน																								
3. โรงเรียนไม่มีการตรวจสุขภาพ	1.91	1.23	1.97	1.20	1.94	1.21	1.96	1.16	2.25	1.35	2.13	1.27	1.78	1.11	1.92	1.28	1.66	1.21	1.90	1.19	2.06	1.27	1.99	1.23
อนามัยของเครื่องหรือการติดตั้ง																								
เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือ																								
จากหน่วยงานทางด้านสาธารณสุข																								
สุขของชุมชน																								
4. การจัดบริการการรักษาพยาบาล	1.95	1.14	2.08	1.16	2.02	1.15	1.99	1.05	2.10	1.20	2.05	1.13	2.00	1.12	1.92	1.12	1.95	1.11	1.97	1.10	2.06	1.17	2.02	1.14
ไม่สามารถจัดทำได้โดยสมบูรณ์																								
เนื่องจากโรงเรียนอยู่ห่างไกลจาก																								
สถานบริการทางสุขภาพของรัฐ																								
5. การสร้างเสริมจริยธรรมและ	2.49	1.17	2.55	1.27	2.52	1.22	2.55	1.15	2.57	1.16	2.58	1.15	2.49	1.05	2.59	1.27	2.55	1.16	2.52	1.14	2.57	1.23	2.55	1.19
ระเบียบวินัยกำหนดเป็นตาราง																								
สอน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือ 2																								
ครั้ง หากมีกิจกรรมอื่นมากจะงด																								

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านการจัดการนักเรียน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา				โรงเรียนประถมศึกษา				โรงเรียนมัธยมศึกษา				รวม											
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม							
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s						
6. โรงเรียนเล็กให้เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัยเป็นครั้งแรกหรือเมื่อมีเหตุอันตราย เกิดขึ้น	2.75	1.20	2.87	1.17	2.81	1.19	2.90	1.04	3.01	1.18	2.96	1.12	2.90	1.04	2.61	1.11	2.73	1.09	2.82	1.13	2.87	1.17	2.84	1.15
7. ครูไม่ให้ความสนใจต่อการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้านการดูแลเด็ก	1.81	1.02	1.99	1.15	1.90	1.09	2.05	0.96	2.10	1.16	2.08	1.08	1.98	1.01	1.92	1.13	1.94	1.08	1.91	1.01	2.02	1.15	1.97	1.09
8. ครูให้ความสนใจต่อปัญหาพฤติกรรมของเด็กน้อยกว่าการให้ความสนใจทางด้านเนื้อหาวิชา	2.15	1.19	2.15	1.17	2.15	1.18	2.54	1.15	2.50	1.19	2.52	1.17	2.43	1.06	2.22	1.08	2.30	1.07	2.31	1.17	2.28	1.17	2.30	1.17
9. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของเด็กจะทำเฉพาะวันปิดภาคเรียนวันสำคัญ วันเด็ก เท่านั้นเฉพาะรายบุคคล	2.01	1.09	2.04	1.10	2.03	1.09	2.46	1.04	2.47	1.19	2.46	1.12	2.45	1.20	2.27	1.05	2.34	1.11	2.22	1.11	2.23	1.13	2.23	1.12
รวม	2.15	0.86	2.22	0.85	2.19	0.86	2.32	0.73	2.43	0.88	2.38	0.82	2.37	0.66	2.27	0.77	2.31	0.73	2.34	0.80	2.30	0.85	2.27	0.83

จากตาราง 16 ปัญหาการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 3 การบริหารงาน
กิจการนักเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา
ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาสภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.27$,
 $S = 0.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 6 โรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัย
เป็นครั้งคราวหรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.84$, $S = 1.15$ เมื่อ
เทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 7 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.97$, $S = 1.09$)
เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร
และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 6 โรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักรักษา
ความปลอดภัยเป็นครั้งคราวหรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.81$,
 $S = 1.19$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 7 อยู่ในระดับต่ำสุด
($\bar{X} = 1.90$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 6
โรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัยเป็นครั้งคราวหรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น
อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.75$, $S = 1.20$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วน
ข้อ 7 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.81$, $S = 1.02$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วน
ปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายข้อ พบว่าข้อ 6 โรงเรียนฝึกให้
เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัยเป็นครั้งคราวหรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น อยู่ในระดับสูงสุด
($\bar{X} = 2.87$, $S = 1.17$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 7 อยู่ในระดับ
ต่ำสุด ($\bar{X} = 1.15$, $S = 1.90$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและ
ครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 6 โรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักรักษา
ความปลอดภัยเป็นครั้งคราวหรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.96$,
 $S = 1.12$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด
($\bar{X} = 2.05$, $S = 1.13$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 6
โรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัยเป็นครั้งคราวหรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น อยู่ใน

ระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.90$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.96$, $S = 1.16$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 6 โรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัยเป็นครั้งแรกหรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.01$, $S = 1.18$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 4, 7 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.10$, $S = 1.20$, 1.16) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 1 มีการจัดน้ำดื่มสะอาดและอาหารสำหรับเด็กแต่ไม่มีการตรวจคุณภาพของน้ำ และสุขภาพของผู้ปรุงอาหาร อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.87$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.66$, $S = 1.21$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่ 6 โรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัยเป็นครั้งแรกหรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.90$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.78$, $S = 1.11$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 3 เป็นรายชื่อ พบว่าข้อ 1 มีการจัดน้ำดื่มสะอาดและอาหารสำหรับเด็กแต่ไม่มีการตรวจคุณภาพของน้ำและสุขภาพของผู้ปรุงอาหาร อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.85$, $S = 1.19$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 3, 4 และ 7 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 1.92$, $S = 1.28$, 1.12 และ 1.13) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานบุคคล เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

ด้านการบริหารงานบุคคล	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s
1. โรงเรียนที่ใช้โครงสร้างการบริหาร	2.47	1.18	2.54	1.16	2.50	1.17	2.56	0.93	2.50	1.09	2.53	1.02	2.45	0.96	2.44	1.19	2.44	1.10	2.49	1.07	2.51	1.14	2.50	1.11
ในระบบความเคยชินที่เคยปฏิบัติ																								
ในการเปลี่ยนหรือปรับใหม่																								
2. การจัดบุคลากรตำแหน่งไม่ได้เป็น	2.97	1.14	3.00	1.17	2.98	1.15	2.80	1.00	2.91	1.11	2.88	1.06	2.88	1.11	2.46	1.21	2.63	1.18	2.90	1.09	2.87	1.17	2.88	1.13
ในรูปของการรวมการดำเนินงานที่																								
ของผู้บริหารฝ่ายเดียว																								
3. การศึกษาต่อให้ถือเป็นการกิจส่วน	3.26	1.06	3.43	1.09	3.34	1.08	3.34	0.96	3.50	1.01	3.43	0.99	3.28	1.04	3.25	1.15	3.26	1.10	3.28	1.02	3.42	1.08	3.36	1.05
บุคคลของครูในการที่จะศึกษา																								
เพิ่มเติม																								
4. การจัดห้ครูสำหรับการศึกษา	2.93	1.12	3.12	1.03	3.02	1.08	3.30	0.94	3.42	1.05	3.37	1.00	3.32	1.04	3.19	1.25	3.24	1.16	3.10	1.07	3.24	1.09	3.17	1.08
ค้นคว้าจะเน้นเป็นการบริการ																								
นักเรียนเป็นหลัก																								
5. การจัดสวัสดิการให้ความสนใจกับ	3.10	1.14	3.22	1.18	3.16	1.16	3.23	0.86	3.22	1.00	3.22	0.94	3.29	0.90	3.20	1.20	3.24	1.08	3.17	1.03	3.22	1.12	3.19	1.08
การสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับ																								
บุคลากรจริง ๆ เช่น เครื่องแบบ																								
รางวัลเพิ่มเติมพิเศษผลงานดีเด่น																								
ซึ่งจะกำหนดเป็นครั้งคราว																								
รวม	2.93	0.69	3.07	0.72	3.00	0.71	3.05	0.56	3.12	0.64	3.09	0.61	3.05	0.56	2.91	0.95	2.96	0.61	2.98	0.64	3.06	0.74	3.02	0.72

จากตาราง 17 ปัญหาการบริหารโรงเรียนองค์ประกอบที่ 4 คือ การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, $S = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 3 คือการศึกษาต่อเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการที่จะศึกษาเพิ่มเติม อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.36$, $S = 1.05$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 1 มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.50$, $S = 1.11$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน ในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 การศึกษาต่อเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการที่จะศึกษาเพิ่มเติม อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.43$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 1 มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.50$, $S = 1.17$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 4 แยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 3 การศึกษาต่อให้ถือเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการที่จะศึกษาเพิ่มเติมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.26$, $S = 1.06$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, $S = 1.06$) และข้อที่ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.47$, $S = 1.18$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับต่ำสุด ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อ ข้อที่ 3 การศึกษาต่อให้ถือเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการที่จะศึกษาเพิ่มเติมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.43$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.56$, $S = 1.18$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 การศึกษาต่อให้ถือเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการศึกษาเพิ่มเติมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.43$, $S = 0.99$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.50$, $S = 1.11$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่อยู่ในระดับน้อย สำหรับปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร โดยองค์ประกอบที่ 4 แยกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 การศึกษาต่อให้ถือเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการศึกษาเพิ่มเติมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.34$, $S = 0.96$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

และข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.56$, $S = 0.93$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการบริหารโรงเรียนของครูผู้สอน ในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3 การศึกษาต่อให้ถือเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการศึกษาเพิ่มเติมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.50$, $S = 1.01$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.50$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 การศึกษาต่อให้ถือเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการศึกษาเพิ่มเติมอยู่ในระดับสูงสุด เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.44$, $S = 1.10$)

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหาร ในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 การศึกษาต่อให้ถือเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการศึกษาเพิ่มเติมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.26$, $S = 1.10$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.44$, $S = 1.10$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาโรงเรียนของครูผู้สอน ในองค์ประกอบที่ 4 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 การศึกษาต่อให้ถือเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการศึกษาเพิ่มเติมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.26$, $S = 1.15$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อที่ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.44$, $S = 1.19$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานธุรการ-การเงิน เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

การบริหารงานธุรการ-การเงิน	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา				โรงเรียนประถมศึกษา				โรงเรียนมัธยมศึกษา				รวม											
	ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม		ผู้บริหาร		ครู		รวม							
	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s	x	s						
1. เจ้าหน้าที่ธุรการจากความรู้ความชำนาญในการจัดทำงานสารบรรณให้เป็นระบบ	2.44	1.03	2.50	1.10	2.47	1.06	2.55	1.04	2.61	1.22	2.25	1.14	2.56	1.07	2.46	1.19	2.50	1.14	2.49	1.04	2.53	1.16	2.51	1.10
2. สักให้ครูทำงานสารบรรณแทนเจ้าหน้าที่ธุรการได้	2.72	1.04	2.75	1.06	2.74	1.05	2.80	0.95	2.89	0.99	2.85	0.97	2.61	1.02	2.64	1.16	2.63	1.10	2.73	1.01	2.78	1.06	2.75	1.04
3. ไม่มีการจัดระบบการตรวจสอบพัสดุส่วนใหญ่จะกระทำการเมื่อพบปัญหา เช่น ขาดดุล เสียหาย หรือต้องการเพิ่ม	2.31	1.08	2.51	1.11	2.41	1.10	2.57	1.03	2.50	1.00	2.53	1.01	2.39	1.16	2.25	1.04	2.31	1.09	2.40	1.08	2.45	1.06	2.43	1.07
4. การจัดทำงานประมาณของโรงเรียนจัดทำเป็นรายปีหรือเฉพาะโครงการใหญ่ ๆ ที่มีค่าใช้จ่ายสูง	2.61	1.09	2.74	1.04	2.67	1.07	2.97	0.88	3.09	1.02	3.03	0.96	3.05	0.95	2.83	1.10	2.92	1.04	2.79	1.02	2.87	1.05	2.83	1.04
5. การตรวจสอบบัญชีกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลัก	3.40	1.17	3.56	1.15	3.43	1.16	3.38	1.04	3.61	0.83	3.51	0.98	3.54	1.31	3.36	1.08	3.43	1.17	3.41	1.15	3.49	1.07	3.45	1.11
รวม	2.67	0.75	2.79	0.77	2.73	0.76	2.85	0.64	2.95	0.67	2.90	0.66	2.83	0.62	2.71	0.72	2.76	0.68	2.75	0.70	2.83	0.73	2.79	0.72

จากตาราง 18 ปัญหาการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานธุรการและการเงิน โดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$, $S = 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 5 การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.45$, $S = 1.11$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.43$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับน้อย และข้อ 1 อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน ในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.43$, $S = 1.16$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.31$, $S = 1.08$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.40$, $S = 1.17$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.31$, $S = 1.08$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารโรงเรียนของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลักอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.56$, $S = 1.15$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก และข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.50$, $S = 1.10$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.51$, $S = 0.98$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.25$, $S = 1.14$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร ในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 5 การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.38$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.55$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการบริหารโรงเรียนของครูผู้สอน องค์ประกอบที่ 5 เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่ 5 การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลักอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.61$, $S = 0.83$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 2, 3, 4 อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่ 5 การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.43$, $S = 1.17$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.31$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหาร ในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่ 5 การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลักอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.54$, $S = 1.31$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางและข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.39$, $S = 1.16$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอน ในองค์ประกอบที่ 5 เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่ 5 การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.36$, $S = 1.08$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.25$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

จากตาราง 19 ปัญหาการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 6 การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$, $S = 0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.12$, $S = 1.12$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.17$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน ในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.05$, $S = 1.20$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางและข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.19$, $S = 1.10$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.11$, $S = 1.22$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.17$, $S = 1.13$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.99$, $S = 1.17$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.17$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.20$, $S = 1.05$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.19$, $S = 1.06$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหาร ในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.05$, $S = 1.06$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.19$, $S = 1.10$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอน ในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.31$, $S = 1.03$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางและข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.18$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.16$, $S = 1.03$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางและข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.12$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหาร ในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.37$, $S = 0.97$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางและข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.05$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอน ในองค์ประกอบที่ 6 เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 3 ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.02$, $S = 1.06$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.05$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 7 การบริหารงานอาคารสถานที่ เป็นรายชื่อ ตามประเภทของโรงเรียน

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 1 / การบริหารงานอาคารสถานที่	โรงเรียนก่อนประถมศึกษา						โรงเรียนประถมศึกษา						โรงเรียนมัธยมศึกษา						รวม							
	ผู้บริหาร			รวม			ผู้บริหาร			รวม			ผู้บริหาร			รวม			ผู้บริหาร			รวม			รวม	
	ค	ว	ร	ค	ว	ร	ค	ว	ร	ค	ว	ร	ค	ว	ร	ค	ว	ร	ค	ว	ร	ค	ว	ร		
การบริหารงานอาคารสถานที่	2.03	1.19	2.36	1.22	2.20	1.21	2.43	1.11	2.68	1.21	2.58	1.17	2.24	1.07	2.44	1.26	2.36	1.19	2.19	1.15	2.48	1.23	2.35	1.20		
1. มีการคัดเลือกและขยายอาคารเพิ่ม เพื่อเพิ่มปริมาณนักเรียนทำให้สนามเด็กเล่นไม่เพียงพอ	2.54	1.22	2.80	1.19	2.67	1.21	2.68	1.15	2.92	1.05	2.82	1.10	2.73	1.05	2.68	1.67	2.70	1.11	2.61	1.17	2.82	1.14	2.72	1.16		
2. มีการบำรุงรักษาและตกแต่งอาคารจะพิเศษเฉพาะในชั้นภาคเรียนหรือเฉพาะวันสำคัญ	2.41	1.09	2.53	1.06	2.47	1.07	2.65	0.99	2.75	0.99	2.71	0.99	2.76	0.97	2.69	1.09	2.72	1.04	2.53	1.05	2.64	1.04	2.59	1.04		
3. โรงเรียนมีระบบการรักษาความปลอดภัยและจัดการความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปใช้จริง	2.19	1.25	2.37	1.20	2.28	1.23	2.43	1.06	2.54	1.08	2.49	1.07	2.41	1.24	2.29	1.02	2.34	1.11	2.30	1.20	2.41	1.13	2.36	1.16		
4. ความเอาใจใส่ในเรื่องความสะอาด สภาพและความปลอดภัยของห้องเรียนอาคารเรียนยังไม่เพียงพอ	2.29	0.91	2.51	0.87	2.40	0.89	2.55	0.77	2.72	0.81	2.65	0.79	2.54	0.82	2.53	0.89	2.53	0.85	2.40	0.86	2.58	0.86	2.50	0.86		
รวม	2.29	0.91	2.51	0.87	2.40	0.89	2.55	0.77	2.72	0.81	2.65	0.79	2.54	0.82	2.53	0.89	2.53	0.85	2.40	0.86	2.58	0.86	2.50	0.86		

จากตาราง 20 ปัญหาการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 7 การบริหารงานอาคารสถานที่ของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาสภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$, $S = 0.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 2 มีการบำรุงรักษาและตกแต่งอาคารจะทำเฉพาะในสัปดาห์เรียน หรือเฉพาะวันสำคัญ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.72$, $S = 1.16$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 1 มีการต่อเติมและขยายอาคารเพิ่มเพื่อเพิ่มปริมาณรับนักเรียนทำให้สนามเด็กเล่นไม่เพียงพอ อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.35$, $S = 1.20$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 2 มีการบำรุงรักษาและตกแต่งอาคารจะทำเฉพาะในสัปดาห์เรียนหรือเฉพาะวันสำคัญ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.67$, $S = 1.21$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.20$, $S = 1.21$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 มีการบำรุงรักษาและตกแต่งอาคารจะทำเฉพาะในวันสัปดาห์เรียนหรือเฉพาะวันสำคัญ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.54$, $S = 1.22$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.03$, $S = 1.19$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อ 2 มีการบำรุงรักษาและตกแต่งอาคารจะทำเฉพาะในวันสัปดาห์เรียนหรือเฉพาะวันสำคัญ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.80$, $S = 1.19$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.36$, $S = 1.22$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยรวมในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 2 มีการบำรุงรักษาและตกแต่งอาคารจะทำเฉพาะในวันสัปดาห์เรียนหรือเฉพาะวันสำคัญ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.82$, $S = 1.10$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.49$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 2 มีการบำรุงรักษาและตกแต่งอาคารจะทำเฉพาะในวันสัปดาห์เรียนหรือเฉพาะวันสำคัญ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.68$, $S = 1.15$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่ 1, 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.43$, $S = 1.11$, 1.06) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อ 2 มีการบำรุงรักษาและตกแต่งอาคารจะทำเฉพาะในวันสัปดาห์เรียนหรือเฉพาะวันสำคัญ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.92$, $S = 1.05$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.54$, $S = 1.08$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 3 โรงเรียนมีระบบการรักษาความปลอดภัย แต่ขาดความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปใช้จริง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.72$, $S = 1.04$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.34$, $S = 1.11$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 3 โรงเรียนมีระบบการรักษาความปลอดภัย แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปใช้จริง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.76$, $S = 0.97$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 1 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.24$, $S = 1.07$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 7 เป็นรายข้อ พบว่าข้อ 3 โรงเรียนมีระบบการรักษาความปลอดภัย แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปใช้จริง อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.69$, $S = 1.09$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 4 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.29$, $S = 1.02$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

จากตาราง 21 ปัญหาการบริหารโรงเรียนในองค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, $S = 0.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 ชุมชนผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาการทุกด้าน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.15$, $S = 1.23$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.36$, $S = 1.21$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 ชุมชนผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาการทุกด้าน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.26$, $S = 1.28$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.28$, $S = 1.34$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหารในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 ชุมชนผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ที่เด็กเข้าเรียนต่อ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาการทุกด้าน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.23$, $S = 1.14$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.17$, $S = 1.40$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอนในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 ชุมชนผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาการทุกด้าน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.29$, $S = 1.14$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.40$, $S = 1.27$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับประถมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 ชุมชนผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.99$, $S = 1.33$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.43$, $S = 1.03$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหาร ในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 6 ชุมชนผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 2.86$, $S = 1.45$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.40$, $S = 0.96$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอน ในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 6 ชุมชนผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.09$, $S = 1.24$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 5 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.46$, $S = 1.08$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่ 6 ชุมชนผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.11$, $S = 1.14$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางและข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.30$, $S = 1.05$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาการบริหารของผู้บริหาร ในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 6 ชุมชนผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.12$, $S = 1.10$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.29$, $S = 0.96$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการบริหารของครูผู้สอน ในองค์ประกอบที่ 8 เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 6 ชุมชนผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.10$, $S = 1.17$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 3 อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.31$, $S = 1.12$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย และข้อ 5 อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ที่มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้ตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 700 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 350 คน ครูผู้สอน 350 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทางไปรษณีย์ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 45 วัน ระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม 2540 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2540 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ยเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 1.1 เพศ ผู้บริหารร้อยละ 85.56 เป็นเพศหญิง และเพศชายร้อยละ 14.44 ครูผู้สอนร้อยละ 96.58 เป็นเพศหญิง เพศชายร้อยละ 3.42
 - 1.2 ประสบการณ์ ผู้บริหารร้อยละ 50 มีประสบการณ์ในตำแหน่งครูใหญ่ต่ำกว่า 10 ปี ส่วนครูผู้สอนร้อยละ 50.68 มีประสบการณ์ในการเป็นครูอนุบาลต่ำกว่า 10 ปี
 - 1.3 วุฒิปริญญา ผู้บริหารสูงสุดร้อยละ 64.07 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ครูผู้สอนสูงสุดร้อยละ 70.54 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

1.4 สาขาที่จบการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาเป็นสาขาวิชาที่ผู้บริหารสำเร็จการศึกษาสูงสุดร้อยละ 28.15 ส่วนครูผู้สอนสำเร็จการศึกษาด้านการศึกษาปฐมวัย สูงสุดร้อยละ 29.10

1.5 การอบรมเรื่องเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษเอกชน ผู้บริหารร้อยละ 83.33 ผ่านการอบรมเรื่องเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ครูผู้สอนร้อยละ 73.63 ผ่านการอบรมเรื่องเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

2. สภาพการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปรากฏดังนี้

2.1 สภาพการบริหารโรงเรียน โดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่ 8 คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียน มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.95$, $S = 0.61$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.23$, $S = 0.90$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 สภาพการบริหารโรงเรียน โดยรวม โรงเรียนทั้ง 3 ประเภท จำนวน เป็นรายชื่อของแต่ละองค์ประกอบ พบว่า

2.2.1 องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, $S = 0.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด คือ โรงเรียนกำหนดปรัชญาและนโยบายไว้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 3.83$, $S = 0.88$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานวางแผนและโครงการตามที่กำหนด ($\bar{X} = 3.46$, $S = 0.88$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2.2.2 องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน สภาพการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, $S = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด คือ มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบในทุกกิจกรรม ($\bar{X} = 4.14$, $S = 0.88$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูได้จัดมุมเล่นสำหรับเด็กในห้องเรียนหลากหลายไม่น้อยกว่า 4 มุมต่อ 1 ห้องเรียน ($\bar{X} = 3.28$, $S = 1.04$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2.2.3 องค์ประกอบที่ 3 การบริหารงานกิจการนักเรียน สภาพการ
บริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, $S = 0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุดคือ การจัดน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะ และอาหารที่มี
คุณภาพถูกหลักโภชนาการ ($\bar{X} = 4.21$, $S = 0.79$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มี
สภาพการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด คือ มีอุปกรณ์ดังเพลิงทุกอาคารเรียนและทุกชั้นของอาคาร
เรียน ($\bar{X} = 3.55$, $S = 1.22$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.2.4 องค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานบุคลากร สภาพการบริหาร
โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, $S = 0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มี
สภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด คือ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในตำแหน่ง
ต่าง ๆ ชัดเจน ($\bar{X} = 3.90$, $S = 0.85$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีสภาพการ
บริหารอยู่ในระดับต่ำสุด คือ การกำหนดวิธีการและหลักการในการสรรหาบุคลากร โดยมี
ขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.55$, $S = 0.91$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.2.5 องค์ประกอบที่ 5 การบริหารธุรการและการเงิน สภาพการ
บริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, $\bar{X} = 0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด คือ มีระบบการรับจ่ายและจัดบัญชีเป็นอย่างดี
($\bar{X} = 3.71$, $S = 0.96$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับ
ต่ำสุด คือ มีการนิเทศหรืออบรมเจ้าหน้าที่ธุรการในการจัดทำสารบรรณเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.20$,
 $S = 1.01$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2.2.6 องค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน สภาพ
การบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, $S = 0.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด คือ มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของ
โรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.75$, $S = 0.95$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ชุมชน ผู้ปกครองมีบทบาทและมีส่วนร่วมช่วยเหลือ
ในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 2.92$, $S = 1.09$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2.2.7 องค์ประกอบที่ 7 การบริหารงานอาคารสถานที่ สภาพการ
บริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, $S = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
ข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด คือ อาคารสถานที่ของโรงเรียนใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

($\bar{X} = 4.06$, $S = 0.82$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุดคือ มีแนวปฏิบัติในการดำเนินการควบคุมและการใช้อาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.73$, $S = 0.86$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.2.8 องค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน สภาพการบริหาร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, $S = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับสูงสุด คือ เด็กมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและชอบมาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$, $S = 0.70$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุดคือ บุคลากรส่วนใหญ่ใช้เวลาให้กับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.77$, $S = 0.86$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ปัญหาการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบ ของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปรากฏดังนี้

3.1 ปัญหาการบริหารโรงเรียน โดยรวมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.02$, $S = 0.70$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและองค์ประกอบที่มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด คือ องค์ประกอบที่ 3 การบริหารงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 2.27$, $S = 0.83$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

3.2 ปัญหาการบริหารโรงเรียน โดยรวม โรงเรียนทั้ง 3 ประเภท จำนวน 6 เป็นรายข้อของแต่ละองค์ประกอบ พบว่า

3.2.1 องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน ปัญหาการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.30$, $S = 0.77$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 2.94$, $S = 1.09$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด คือ แผนพัฒนาโรงเรียนมุ่งเฉพาะการบริหาร ไม่มุ่งทางด้านการศึกษา ($\bar{X} = 1.95$, $S = 1.05$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

3.2.2 องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน ปัญหาการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, $S = 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาอยู่ใน

ระดับสูงสุด คือ โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อ และสนองความต้องการของผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.13$, $S = 1.13$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด คือ การรายงานผลสำหรับผู้เรียนควรทำเฉพาะเด็กที่มีปัญหา ($\bar{X} = 1.85$, $S = 1.09$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

3.2.3 องค์ประกอบที่ 3 การบริหารงานกิจการนักเรียน ปัญหาการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.27$, $S = 0.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด คือ โรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัยเป็นครั้งคราวหรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น ($\bar{X} = 2.84$, $S = 1.15$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูไม่ให้ความสนใจต่อการให้ความรู้ผู้ปกครองด้านการดูแลเด็ก ($\bar{X} = 1.97$, $S = 1.09$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

3.2.4 องค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานบุคลากร ปัญหาการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, $S = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด คือ การศึกษาต่อเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการที่จะศึกษาเพิ่มเติม ($\bar{X} = 3.36$, $S = 1.05$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุดคือ โรงเรียนใช้โครงสร้างการบริหารในระบบความเคยชินที่เคยปฏิบัติไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับใหม่ ($\bar{X} = 2.50$, $S = 1.11$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

3.2.5 องค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานธุรการและการเงิน ปัญหาการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$, $S = 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด คือ การตรวจสอบบัญชีจะกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลัก ($\bar{X} = 3.45$, $S = 1.11$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุดคือ ไม่มีการตรวจสอบพัสดุ ส่วนใหญ่จะกระทำเมื่อพบปัญหา ($\bar{X} = 2.43$, $S = 1.07$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

3.2.6 องค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ปัญหาการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$, $S = 0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้ปกครองจะติดอยู่เสมอว่าภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.12$, $S = 1.12$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด คือ โรงเรียนและชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\bar{X} = 2.17$, $S = 1.07$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

3.2.7 องค์ประกอบที่ 7 การบริหารงานอาคารสถานที่ ปัญหการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$, $S = 0.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด คือ มีการบำรุงรักษาและตกแต่งอาคาร จะทำเฉพาะในสัปดาห์เรียนหรือวันสำคัญ ($\bar{X} = 2.72$, $S = 1.16$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด คือ มีการต่อเติมและขยายอาคารเรียนเพิ่มเพื่อเพิ่มปริมาณรับนักเรียน ทำให้สนามเด็กเล่นไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.85$, $S = 1.20$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

3.2.8 องค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน ปัญหาการบริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.55$, $S = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาในระดับสูงสุด คือ ชุมชน ผู้ปกครอง จะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ของการที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากกว่าพัฒนาการทุก ๆ ด้าน ($\bar{X} = 3.15$, $S = 1.23$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการกิจสูงในขณะที่ครูมีจำนวนน้อย จึงทำให้งานของครูไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 2.36$, $S = 1.21$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประเด็นสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. สภาพการบริหารและปัญหาในภาพรวม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า องค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นการบริหารที่ทางโรงเรียนสามารถปฏิบัติได้เป็นระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.95$, $S = 0.61$) อยู่ในระดับมาก แต่ปัญหาที่พบที่มีปัญหาการบริหารสูงสุด คือ การบริหารบุคลากร ($\bar{X} = 3.07$, $S = 0.72$) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า การที่โรงเรียนเอกชนสามารถปฏิบัติงานด้านประสิทธิภาพโรงเรียนได้สูงสุด เพราะผู้บริหารและครูผู้สอนตระหนักดีว่า การบริหารโรงเรียนเอกชนต่างจากโรงเรียนของรัฐ โดยมีลักษณะเป็นธุรกิจทางการศึกษา กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 4) กล่าวคือ โรงเรียนเอกชนเป็นโรงเรียนที่ต้องดำเนินการกิจการเพื่อกำไรหรือต้องไม่ขาดทุนเป็นอย่างน้อย เพื่อให้กิจการสามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้นการที่โรงเรียนเอกชนจะอยู่รอดและ

มีเสถียรภาพนั้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ คุณภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน โรงเรียนเอกชนไม่มีหลักประกันว่าจะมั่นคงเหมือนโรงเรียนรัฐบาล เนื่องจากไม่มีเงินงบประมาณจากรัฐมาช่วยในการใช้จ่ายทางการศึกษา ต้องดูแลตนเองด้วยเงินค่าธรรมเนียมการเรียน ซึ่งต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ เพื่อมิให้แสวงหากำไรเกินควร เพียงแต่เน้นผลกำไรมาปรับปรุงกิจการของโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2532 : 7) หลักประกันสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนมีความมั่นคงและอยู่รอดได้คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะคุณภาพผลิตผลนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และประสิทธิภาพของโรงเรียน จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง หากโรงเรียนสามารถบริหารงานจนเกิดประสิทธิผลเป็นอย่างมาก ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง ซึ่งจะเป็นการสร้างความเชื่อถือ ศรัทธาและเป็นที่นิยมของผู้ปกครองในการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน จัดหมายชมเชยที่มีถึงโรงเรียนและได้รับความร่วมมือจากชุมชน ซึ่งสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่โรงเรียนได้ (วุฒิชัย มูลศิลป์. 2532 : 228 - 229) อีกประการหนึ่ง จากผลงานวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2532 : 98) พบว่า ในอนาคต 10 ปีข้างหน้าโรงเรียนเอกชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน เพราะนอกจากโรงเรียนเอกชนแต่ละแห่งจะต้องแข่งขันกันเองแล้วยังต้องแข่งขันกับโรงเรียนรัฐบาลด้วย โรงเรียนเอกชนแต่ละแห่งจึงต้องพัฒนาตนเองและสร้างศรัทธาให้เกิดกับผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อจะได้ส่งบุตรหลานมาเรียนในโรงเรียนเอกชน

ส่วนปัญหาของการที่จะพัฒนาสู่มาตรฐานได้นั้น คือ การบริหารบุคลากรทั้งโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา, ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา มีความต้องการหรือตรงกัน ($\bar{X} = 3.76$, $\bar{X} = 3.64$, $S = 3.70$) ทั้งนี้เพราะบุคลากรเป็นปัจจัยหลักของการบริหารโรงเรียน ที่ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ ทุ่มเทบำรุงรักษา และให้สามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพ แต่สภาพโรงเรียนปัจจุบันมักประสบปัญหา คือ บุคลากรไม่เพียงพอ เนื่องจากประการที่ 1 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดว่า โรงเรียนอนุบาล 1 ห้อง มีนักเรียนไม่เกิน 30 คน ถ้าเกิน 30 คน ต้องมีพี่เลี้ยงเพิ่ม 1 คน จึงเป็นปัญหาที่ทางโรงเรียนขาดบุคลากรจึงต้องพยายามจ้างบุคลากรเพิ่มเติม ประการที่ 2 ครูคนเดียวกันทำงานหลายหน้าที่ เหตุผลที่สำคัญดังกล่าวเนื่องจากโรงเรียนเอกชนต้องพึ่งงบประมาณตนเอง (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2532 : 7) ซึ่งในภาวะจำกัดทำให้ผู้บริหารโรงเรียนจำกัดการจ้างครู จากงานวิจัยของ สุภา พรศิริกุล (2530 : 87) ศึกษาพบว่า สภาพการทำงาน

ของครูโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานปานกลางและต่ำ ครูส่วนใหญ่จะมีรายได้น้อย แต่งานความรับผิดชอบมาก นอกเหนือจากงานประจำเกี่ยวกับการสอน เช่น ช่วยขายของตอนกลางวัน ดูแลเด็ก นั่งรถรับส่งเด็ก ตอนเช้า และเย็น ต้องกลับบ้านช้ามาก ในด้านส่วนตัวของครูอยู่ในภาวะรายได้ไม่พอกับรายจ่าย จึงเกิดความท้อแท้ นอกจากนี้ผลงานวิจัยของ สุธรรม สุขสว่าง (2533 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญไม่ได้รับสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและผู้บริหารไม่รับฟังข้อเสนอแนะ ตลอดจนครูไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหาร จึงเป็นเหตุให้ครูประเภทนี้จะขาดขวัญและกำลังใจ จึงทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 21) พบว่า สวัสดิการของครูโรงเรียนเอกชนโดยมากจะเป็นสวัสดิการด้านอุปโภคบริโภค สวัสดิการสำหรับบุตร ส่วนเรื่องขึ้นเงินเดือนจะขึ้นเงินเดือนครูให้เป็นกรณีพิเศษสำหรับครูที่ปฏิบัติหน้าที่ดีเด่น ผลงานไม่เคยบกพร่องเท่านั้น ประการที่ 3 โรงเรียนเอกชน มักประสบปัญหา ครูลาออกบ่อย เหตุผลที่ลาออกคือการสอบบรรจุเข้ารับราชการได้ จึงมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งนักเรียนและครู (จุมล ภัทรชีวิน. 2533 : 92) ซึ่งเป็นปัญหาของโรงเรียน

2. สภาพและปัญหาการบริหารด้านปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติงานในองค์ประกอบที่ 1 ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ โรงเรียนกำหนดปรัชญาและนโยบายไว้ชัดเจน ($\bar{X} = 3.69$, $S = 0.68$) เพราะปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนมีความสำคัญที่โรงเรียนเอกชนต้องกำหนดไว้ เพื่อเป็นแนวคิด ทิศทางหรือจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นแนวทางกำหนดภารกิจของโรงเรียน เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2532 : 1) เสนอแนะหลักการในการกำหนดปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนที่ดี คือ ต้องให้สอดคล้องและสนองปรัชญาการศึกษาของชาติ สอนความต้องการของชุมชน ในด้านการบริการการศึกษาและการบริการสังคม โดยอาศัยความร่วมมือและความคิดเห็นจากบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้และความพร้อมของโรงเรียนเป็นสำคัญ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 17) เสนอว่า ปรัชญาและนโยบายเป็นเครื่องกำหนดทิศทาง จุดหมายปลายทางไว้ชัดเจน และสื่อความหมายให้เข้าใจได้ตรงกัน ย่อมช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้สอดคล้องต้องกัน และไปสู่ทิศทางเดียวกันได้

ทั้งเป็นการสะท้อนต่อการตรวจสอบความสำเร็จ หรือความผิดพลาดของการดำเนินงานไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ กรรณิการ์ ภูณญาคง (2539 : 12) ที่ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพและนโยบายของโรงเรียนที่มีความชัดเจนและเหมาะสมสามารถเป็นเครื่องชี้ว่าการดำเนินงานของโรงเรียนได้ดี

ส่วนปัญหาของการปฏิบัติด้านปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ ($X = 2.94$, $S = 1.09$) ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโรงเรียน ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ต่างก็มีความเห็นเป็นอย่างเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนเอกชนจะแตกต่างจากโรงเรียนของรัฐ เนื่องจากเจ้าของโรงเรียนเป็นเอกชน การบริหารโรงเรียนจึงมาจากนโยบายของผู้บริหารหรือเจ้าของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 223) กล่าวว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เด่นชัดมาก คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหาร คือ ครูใหญ่โรงเรียนเอกชนมักจะเป็นผู้กำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียนเอง ตัดสินใจเอง แม้จะมีอุดมการณ์ในการดำเนินงานโรงเรียนสูงมีความผูกพันกับโรงเรียนมาก แต่การคิดคนเดียวเท่านั้น ทำให้แนวความคิดในการบริหารโรงเรียนอยู่ในวงจำกัด ดังนั้นการที่ผู้บริหารโรงเรียนตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียนเองโดยลำพัง เพื่อผลประโยชน์ของโรงเรียน ก็อาจส่งผลกระทบต่อตัวเด็กในทางลบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2532 : 92) พบว่า โรงเรียนเอกชนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง การบริหารโรงเรียนเอกชนมีลักษณะกึ่งประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการ กล่าวคือ ผู้บริหารจะขอความคิดเห็นจากครูและยอมรับฟังความคิดเห็นของครูเพียงระดับหนึ่ง ส่วนการตัดสินใจขั้นสุดท้ายผู้บริหารระดับสูงจะทำเองแล้วสั่งให้ครูปฏิบัติตาม กิจกรรมของโรงเรียน ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุธรรม สุขสว่าง (2533 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับขวัญของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาประการหนึ่ง คือ ครูไม่ได้รับสิทธิในการแสดงความคิดเห็น และผู้บริหารไม่รับฟังข้อเสนอแนะ ตลอดจนครูไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารเท่าที่ควร

3. สภาพและปัญหาด้านการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติงานในองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบ ($\bar{X} = 4.14$, $S = 0.88$) เพราะการรายงานผลการ

ประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก ระหว่างครูและพ่อแม่ของเด็ก สุโขทัยธรรมมาธิราช (2533 : 844) เสนอแนะว่า การประเมินเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในหมู่ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น ครูควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับเด็กจากพ่อแม่ ซึ่งรู้จักเด็กของตนเป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันพ่อแม่ของเด็กก็ควรได้เรียนรู้พฤติกรรมของเด็กขณะร่วมกิจกรรมกับเพื่อนที่โรงเรียน ซึ่งจากอุปสัน และคนอื่น ๆ (Jacobson and others. 1963 : 466 - 478) ได้เสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดพิมพ์เอกสาร สมุดรายนงานที่เป็นเอกสารสำคัญในการสื่อสารให้ผู้ปกครองทราบถึงผลการพัฒนาการของนักเรียน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ วิทยุ โสธร (2516 : 24) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรจัดส่งสมุดรายนงานผลการศึกษาและความเจริญงอกงามของนักเรียน แสดงความคิดเห็นของครูให้ผู้ปกครองทราบ สิ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครองสนใจมากที่สุดคือ ผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก ซึ่งเป็นการสะสมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่โรงเรียนเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร การนอน สุขภาพอนามัย การเล่นกับเพื่อน การเรียนรู้ความสนใจกิจกรรมต่าง ๆ ความสามารถของเด็ก การรายงานความก้าวหน้าให้ผู้ปกครองทราบ จะมีหลักฐาน เช่น ผลงานเด็ก บันทึกต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็ก ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าคุณครูเอาใจใส่เด็ก ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็กมากขึ้น (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2533 : 845 - 846) สอดคล้องกับการประเมินในปัจจุบัน คือ ประเมินผลจากสภาพความเป็นจริง (Authentic Assessment) โดยมีแฟ้มผลงานเพื่อพัฒนานักเรียนและค้นหาสิ่งที่จะต้องช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้แฟ้มผลงานไม่เพียงแต่ให้เกิดการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ การสอนและการประเมิน นอกจากนี้ยังเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน (กรมวิชาการ. 2539 : 84) โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนที่ต้องพึ่งพาความศรัทธาจากผู้ปกครอง

ส่วนปัญหาของการปฏิบัติในด้านการเรียนการสอนข้อที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ โรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชา เพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อและสนองความต้องการของผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.12$, $S = 1.13$) มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ต่างมีระดับปัญหายู่ในระดับเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อการเตรียมพร้อม

ในการเรียนต่อเพื่อสนองความต้องการของผู้ปกครอง (โสภิตอนงค์ บุญช่วย. 2530 : 61) ทำให้โรงเรียนอนุบาลจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และสอดคล้องกับรายงานวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2530 : 37) ที่พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาอนุบาลโรงเรียนเอกชนประการที่หนึ่ง ครูขาดความรู้ความเข้าใจ การเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในด้านวิธีการสอน การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน แม้ว่าโรงเรียนจะมีปรัชญาจัดการศึกษาให้แก่เด็กอนุบาล เพื่อเตรียมความพร้อมและจัดประสบการณ์ แต่ทางปฏิบัติโรงเรียนจะมุ่งเน้นทางด้านวิชาการ ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่เด็ก นอกจากนี้ปัญหาคณะที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญในเรื่องการเตรียมความพร้อม เนื่องจากไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กวัย 3 - 6 ปี (รายงานการวิจัย กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. 2530 : 79) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ที่กล่าวว่า ปัญหาอุปสรรคการเตรียมความพร้อม ได้แก่ ผู้บริหารยังไม่เข้าใจแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ของเล่นในสนามเด็กเล่นไม่เพียงพอ ซึ่งโรงเรียนให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อสนองความต้องการของผู้ปกครอง และยังพบว่า พฤติกรรมการสอนของครูร้อยละ 65.45 สอนแบบอธิบายเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ วารุณี อัสวโณคิน (2531 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปกครองตัดสินใจส่งเด็กเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลที่สอนเนื้อหาวิชา เน้นวิชา กิตติด้วยเหตุผล เพื่อเป็นการเตรียมเด็กเข้าเรียนต่อในโรงเรียนเอกชน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนอ่านเขียน ทาแบบฝึกหัด การเรียนภาษาอังกฤษ

4. สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติงานในองค์ประกอบที่ 3 กิจการนักเรียน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ จัดน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะ และอาหารมีคุณภาพถูกหลักโภชนาการ ($\bar{X} = 4.21$, $S = 0.79$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะการให้บริการเรื่องการจัดน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะ และอาหารถูกหลักโภชนาการ โรงเรียนเอกชนจะคำนึงถึงเป็นประการสำคัญ เพราะผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน ประการหนึ่งคือ ต้องการให้โรงเรียนให้บริการด้านอาหารถูกหลักโภชนาการ และการให้ความปลอดภัยแก่ลูกของตนเป็นอย่างดี ซึ่ง ปราณี แก้วเจริญ (2533 : 125) กล่าวว่า อาหารและโภชนาการที่

เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเจริญเติบโต และมีส่วนสำคัญต่อผลการพัฒนาของเด็กในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะทางด้านเชาวน์ปัญญา และสามารถต้านทานโรคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และ จริยาวัตร คมพยัคฆ์ และคนอื่น ๆ (2526 : 15) กล่าวว่า สภาพสังคมปัจจุบัน พ่อ แม่ ต้องทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว จึงพบว่า เด็กอายุ 2 - 6 ปี จะส่งเข้า โรงเรียนอนุบาลเป็นการฝากเลี้ยงและเตรียมความพร้อม ดังนั้นการดูแลเด็กในเรื่องน้ำดื่ม อาหารโภชนาการของเด็กเป็นหน้าที่ของทั้งบ้านและโรงเรียนที่จะต้องดูแล ผู้บริหารและครูจึง จำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะและการปฏิบัติที่ถูกต้องในเรื่องของการบริโภคสำหรับเด็ก ซึ่ง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2533 : 12) ที่เสนอว่า ขณะที่นักเรียน อยู่ในโรงเรียนควรได้รับการดูแลเช่นเดียวกับอยู่ที่บ้าน กล่าวคือ ควรได้ดื่มน้ำที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ และได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน จำเป็นต่อร่างกายใน ปริมาณที่เพียงพอ และ กลูตา ตันติผลาชีวะ (2540 : 70) กล่าวว่า บทบาทของครูปฐมวัย ไม่เฉพาะเฉพาะแต่การสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กเพียงอย่างเดียว แต่หน้าที่ ของครูยังต้องมีบทบาทในการดูแลเด็กในเรื่องต่าง ๆ ด้วย และเบญจา แสงมะลิ (2522 : 48) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้คือ เพื่อส่งเสริมร่างกายและจิตใจของเด็กให้มีความสมบูรณ์ เพื่อฝึกอบรมนิสัยที่ดีแก่เด็ก เพื่อเตรียม ความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจและสติ ปัญญา เพื่อฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองได้ และประการสุดท้ายเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดู ตอนกลางวันให้แก่ผู้ปกครองด้วย

ส่วนปัญหาของการปฏิบัติในต้นกิจการนักเรียน ข้อที่มีปัญหาระดับสูงสุด คือ โรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัยเป็นครั้งคราว หรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น ($\bar{X} = 2.84$, $S = 1.15$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ต่างมีระดับปัญหาการปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน ทั้งนี้เพราะการ รักษาความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก และผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในโรงเรียน สิ่งที่คำนึงถึง คือ ความปลอดภัยที่โรงเรียนให้การดูแลเป็นอย่างดี ซึ่งระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเรื่องการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ ไม่ค่อยจะนึกถึงเรื่องอุบัติเหตุที่จะเกิดกับเด็ก จนกว่าเมื่อโรงเรียนอามีเหตุการณ์หรืออุบัติเหตุ เกิดขึ้นกับเด็ก ผู้บริหารโรงเรียนจะตกเดือนครุในโรงเรียนให้ระมัดระวังอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น

พร้อมทั้งให้ครูแนะนำและฝึกเด็กให้รู้จักรักษาความปลอดภัยให้แก่ตนเองในขณะนั้น เพียงชั่วครั้งชั่วคราว เมื่อเวลาผ่านไปไม่มีเหตุการณ์อุบัติเหตุที่เป็นอุทาหรณ์ โรงเรียนจะไม่แนะนำหรือฝึกให้เด็กระมัดระวังรักษาความปลอดภัย ดังเช่น กลุยา ดันดิผลาชีวะ (2540 : 35) ที่กล่าวว่าคนไทยมีนิสัยไม่รู้จักรักษาตัว ไม่ระวัง ทั้งไวจนเกิดเหตุการณ์ แล้วจึงคิดป้องกัน ซึ่งมักเป็นการชั่วคราว เมื่อเหตุการณ์ผ่านไปไม่นานก็ลืม แต่ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอีก ก็เริ่มต้นระวังกันใหม่อีก เหตุการณ์หลาย ๆ ประการเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย เป็นปัญหาสวัสดิภาพที่ต้องการความสนใจแก้ไข เด็กอนุบาลตกธาดาย อุกรธชน ตกคู่อ่น้ำถึงแก่ความตาย ถูกขังอยู่ในห้องน้ำจนตาย ถูกจับเรียนค่าไถ่ ถูกขโมยไปเป็นขอทานและถูกข่มขืน สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถป้องกันได้ จะทำให้อุบัติเหตุในเด็กปฐมวัยจะลดน้อยลงได้ หรือไม่เกิดขึ้น ถ้าพ่อแม่และผู้ดูแลเด็กตระหนักเห็นความสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุ พานี สีตกะลิน (2533 : 221) เสนอว่า ผู้ดูแลเด็กจะต้องฝึกสอนเด็กให้เกิดการเรียนรู้ในการป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ตลอดจนการระวังวัตถุต่าง ๆ ที่เกิดอันตรายแก่ตัวเด็ก โดยการฝึกให้เกิดการเรียนรู้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ เสมอ ซึ่งเป็นการช่วยให้เด็กมีความปลอดภัย

5. สภาพปัญหาการบริหารงานบุคลากร

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีระดับการปฏิบัติงานในองค์ประกอบที่ 4 ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรกคือ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งต่าง ๆ ชัดเจน ($\bar{X} = 3.90$, $S = 0.85$) ที่เป็นเช่นนี้ เพราะบุคลากรเป็นปัจจัยหลักของการบริหารองค์กร ซึ่งการดำเนินงานทุกอย่างจะประสบผลสำเร็จได้ก็ด้วยบุคลากร ความรู้ความสามารถของบุคลากร และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรในโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน ที่จะทำให้บุคลากรได้รับทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ช่วยให้การทํางานมีประสิทธิภาพ ดัง เมธีปิลันธนานนท์ (2525 : 59) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนให้เกิดสัมฤทธิ์ผลได้อย่างดี คือ กระบวนการคัดเลือกครู และมอบหมายงานให้ครูทำ ผู้บริหารจึงควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อให้ทั้งฝ่ายผู้บริหารและครูผู้ทํางานรับทราบว่า ตำแหน่งงานนั้นเป็นงานหน้าที่อะไรและอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนสามารถประเมินผู้ที่มาบรรจุเป็นครู หรือผู้ที่จะเป็นครูสามารถประเมินค่างานในตำแหน่งว่าตนมีบทบาทหน้าที่และมีภาระงานใดบ้าง เพื่อตัดสินใจว่าตนเหมาะสมกับงานในหน้าที่ตำแหน่งนั้นหรือไม่ หากการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจนเพียงใดก็สามารถทำให้การประเมินค่าประสิทธิภาพของงานในความ

รับผิดชอบของครูว่าสัมฤทธิ์ผลการทำงานของครูนั้นเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียนเพียงใด การประเมินค่าจะอยู่บนพื้นฐานของงานหรือการปฏิบัติงานของครู ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2533 : 19) เสนอแนะว่า การบริหารโรงเรียน บุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด แม้ว่าผู้บริหารจะได้กำหนดแผนงาน โครงการ หรือระบบงานไว้ดีเพียงใด ถ้าขาดบุคลากรที่ดีหรือเหมาะสมกับงานที่มีอยู่ ความสำเร็จของแผนงาน โครงการที่ดำเนินอยู่จะไม่สำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ มีศักดิ์ ว่องประธานกุล (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา วิเคราะห์โครงสร้างการบริหารโรงเรียนเอกชน เครือข่ายคาเบรียล พบว่า อำนาจหน้าที่ของโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีการกำหนดหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ มีการแบ่งงานเป็นลายลักษณ์อักษร และมีแผนภูมิโครงสร้างองค์กร ทำให้บุคลากรในโรงเรียนทราบและปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ ตรงตามหน้าที่ที่กำหนด ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ

ส่วนปัญหาการปฏิบัติในด้านการบริหารบุคลากร ข้อที่มีปัญหาในระดับสูงสุด คือ การศึกษาต่อให้ถือเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการศึกษาเพิ่มเติม ($\bar{X} = 3.36$, $S = 1.05$) ทั้งโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ต่างมีระดับปัญหาการปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงานโรงเรียน การดำเนินงานทุกอย่างจะประสบความสำเร็จได้ด้วยบุคลากร ความรู้ความสามารถของบุคลากร แต่โรงเรียนเอกชนมักประสบปัญหาครูลาออกบ่อย เหตุผลที่ลาออกคือการสอบบรรจุเข้ารับราชการได้ จึงมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งนักเรียนและครู (จุฬพล พูลภัทรชีวิน. 2533 : 92) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินผล แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) พบว่า โรงเรียนอนุบาลเอกชนมีปัญหาคูลาออกบ่อยครั้งเช่นกัน จากสาเหตุประการที่ 1 นี้ จึงน่าจะเป็นปัญหาที่ทำให้ผู้บริหารเห็นว่าการส่งบุคลากรครูในโรงเรียนไปศึกษาหรืออบรมเพิ่มเติมและใช้เงินงบประมาณของโรงเรียน เมื่อครูสำเร็จการศึกษาหรือได้อบรมมาแล้ว จะทำการสอนอยู่ในโรงเรียนไม่นานก็จะลาออก ซึ่งผู้บริหารจึงต้องบรรจุบุคลากรครูใหม่ และถ้าโรงเรียนจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากร ก็จะส่งครูใหม่ไปศึกษาอบรมหรือดูงานเพิ่มเติม โดยใช้งบประมาณโรงเรียน เมื่อสำเร็จกลับมาสอนและอยู่ไม่นาน ก็ลาออกอีก จะเป็นอย่างนี้ซ้ำ ๆ จนทำให้ผู้บริหารเห็นว่างบประมาณของโรงเรียนเอกชนที่จ่ายไปในเรื่องการพัฒนาบุคลากรเป็นการสูญเปล่า และประการที่ 2 โรงเรียนเอกชนดำเนินการกิจการโรงเรียนโดยเอกชนที่เป็นเจ้าของงบประมาณรายรับของโรงเรียนมาจากรายได้ค่าธรรมเนียมการเรียน (ค่าเทอม) ค่าบำรุงอื่น ๆ

ของเด็ก รายได้นั้นมาจ่ายเป็นเงินเดือนครู และค่าใช้สอยต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนเอกชน จึงมีความจำเป็นต้องประหยัดให้มากที่สุด จึงไม่สามารถส่งครูไปศึกษาต่อหรืออบรมได้อยู่เสมอ ๆ และประการสุดท้าย บุคลากรครูไม่สนใจการศึกษาเพิ่มเติม และไม่ชอบเข้ารับการอบรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนะ ธนสมบูรณ์ (2525 : บทคัดย่อ) และ สมบูรณ์ คุณตภากร (2525 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูไม่ชอบการอบรมและไม่สนใจในการศึกษาเพิ่มเติม เนื่องจากครูมุ่งหารายได้โดยไม่คำนึงถึงการเพิ่มพูนความรู้ แม้ว่าผู้บริหารจะตระหนักว่าการพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็น สำหรับโรงเรียนที่มีหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมให้บุคลากรครูให้ศึกษาอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และการทำงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาผู้เรียนและโรงเรียนให้มีคุณภาพ และนำไปสู่เกณฑ์มาตรฐานก็ตาม แต่สาเหตุดังกล่าวจึงเป็นปัญหาสำหรับโรงเรียนเอกชน ในการที่จะส่งบุคลากรไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมซึ่งผู้บริหารคิดว่าน่าจะเป็นภาระหน้าที่ของครูส่วนหนึ่งด้วยเช่นกัน

6. สภาพปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงิน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับการปฏิบัติงานในองค์ประกอบที่ 5 ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ มีระบบการรับ-จ่าย และจัดทำบัญชีเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.71$, $S = 0.77$) เพราะโรงเรียนเอกชนเป็นธุรกิจประเภทหนึ่ง ซึ่งดำเนินกิจการด้วยเงินรายได้จากค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ค่าบำรุงและรายได้อื่น ๆ เสริม เช่น การจำหน่ายอาหาร เครื่องเขียน ฯลฯ (สุภา พรศิริกุล, 2530 : 180) ดังนั้นงานการเงินเป็นงานที่ต้องควบคุมงบประมาณรายรับรายจ่ายของโรงเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา และสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการของโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2536 : 1) ได้กำหนดให้โรงเรียนเอกชนทุกโรงต้องจัดทำบัญชีการเงินรายรับ รายจ่ายและบัญชีอื่น ๆ โดยให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดทำบัญชีการเงินและบัญชีอื่น ๆ ของโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 นอกจากนี้ในปี 2533 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้จัดประชุมสัมมนาเรื่องการจัดทำบัญชีให้แก่ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบที่กำหนดให้โรงเรียนต้องจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายและบัญชีอื่น ๆ รวมถึงการให้ความรู้การจัดทำแผนการใช้เงินของโรงเรียน เพื่อให้ได้ผลงานคุ้มค่าที่ได้ออกไป การจัดตั้ง

งบประมาณเพื่อพิจารณาจัดสรรรายได้ไปใช้ในการจัดการศึกษาในรูปต่าง ๆ การจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางงานด้านการเงินและต้องมีการตรวจสอบการเงินของโรงเรียนอยู่เสมอ

ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานในด้านธุรการ-การเงิน ข้อที่มีปัญหาการปฏิบัติสูงสุด คือ การตรวจสอบบัญชีกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเป็นหลัก ($\bar{X} = 3.45$, $S = 1.11$) โดยเฉลี่ยมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ต่างมีระดับการปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน ทั้งนี้เพราะงานการเงินและบัญชีงบประมาณเป็นงานที่สนับสนุนให้งานอื่น ๆ ในโรงเรียนเกิดความคล่องตัวที่จะทำให้งานด้านอื่น ๆ ประสบความสำเร็จ โรงเรียนเอกชนมีลักษณะแตกต่างจากโรงเรียนรัฐบาล เพราะเอกชนเป็นเจ้าของ การบริหารจะเน้นเป็นธุรกิจ การบริหารโรงเรียนจึงมีผลต่อกำไร-ขาดทุน จากผลการวิจัยเรื่องรายได้รายจ่ายของโรงเรียนเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 216) พบว่า โรงเรียนเอกชนในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาโรงเรียนเอกชนมีฐานะการเงินทรุดลง สัดส่วนรายจ่าย เงินเดือนค่าจ้างและรายจ่ายสำหรับดำเนินการทั้งหมดมีแนวโน้มสูงขึ้น ดังนั้น ผู้รับใบอนุญาตจึงให้ความสนใจดูแลทางการเงินการบัญชี รายรับ-รายจ่ายเป็นพิเศษ เพราะเป็นผู้ลงทุน ดังนั้นจึงเป็นผู้ตัดสินใจอนุมัติงบประมาณโครงการต่าง ๆ ตามที่หัวหน้าฝ่ายหรือครูเสนอมา หรือไม่อนุมัติถ้าผู้บริหารเห็นว่าเป็นโครงการที่ไม่จำเป็นและไม่คุ้มค่างบประมาณเพียงพอ ซึ่งจะเป็นการตัดสินใจของผู้รับใบอนุญาตหรือผู้บริหารเพียงผู้เดียว และคิดว่าเรื่องการเงินของโรงเรียนไม่ควรให้ครูหรือผู้นับรับทราบเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายของโรงเรียน ซึ่งเรื่องนี้จะไม่ถูกต้องนัก เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2522 : 170) เสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการ และการตัดสินใจในเรื่องธุรการ การเงิน จะทำให้เขารู้สึกว่าเขามีส่วนในการเป็นเจ้าของหน่วยงานและมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (อศส. 2539 : 67) เสนอแนะว่า การตรวจสอบการเงินและบัญชี ผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบการเงินและบัญชี คือ ผู้ตรวจสอบบัญชี หรือคณะกรรมการโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้ง เพื่อแสดงฐานะการเงินของโรงเรียน (งบดุลแต่ละปี) ในการนำมากำหนดเป็นแผนงบประมาณประจำปีการศึกษาต่อไป ทั้งนี้การตรวจสอบเพื่อป้องกันการสิ้นเปลือง สูญเปล่าทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อต้องการให้โรงเรียนใช้จ่ายอย่างประหยัด คุ่มค่า โดยมีแผนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเกิดประสิทธิผลต่อการดำเนินงาน

7. สภาพปัญหาการบริหารงาน ความสัมพันธ์กับชุมชน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับการปฏิบัติงานในองค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากอันดับแรก คือ มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.75$, $S = 0.95$) ทั้งนี้เป็นเพราะการประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และโรงเรียนเอกชนจำเป็นต้องสร้างศรัทธาแก่ชุมชนทั้งพาชุมชนในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน ซึ่ง สุโขทัยธรรมมาธิราช (2529 : 358) ได้เสนอว่า การดำเนินงานในสถานศึกษาปฐมวัยนั้น เปรียบเสมือนเป็นธุรกิจอย่างหนึ่งที่มีลูกค้า คือตัวเด็ก ดังนั้นการสร้างศรัทธาให้คนภายนอกมีต่อสถานศึกษาทางหนึ่งย่อมได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ซึ่งอาจเป็นผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ดังนั้นโรงเรียนเอกชนจึงมีความจำเป็นต้องสร้าง ความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนโดยประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร เพื่อให้ผู้ปกครอง บุคคลภายนอกที่สนใจการจัดการศึกษา และการดำเนินงานในโรงเรียน ซึ่ง สุริ สุเมธินถมิต (2532 : 223) กล่าวว่า การสร้างความเข้าใจอันดีและถูกต้องของโรงเรียนจะต้องยึดหลักความสนใจและความต้องการของชุมชนเป็นพื้นฐาน เช่น จัดวารสารหนังสือพิมพ์ที่ทางจดหมายข่าว ติดต่อกับผู้ปกครองโดยการเยี่ยมเยียน ซึ่งสอดคล้องกับจาคอปสัน และคนอื่น ๆ (Jacobson and others) เสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดให้มีสิ่งต่อไปนี้ คือ เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนออกเผยแพร่ บริการเสนอข่าวสารประชาสัมพันธ์จากโรงเรียนถึงบ้านเป็นประจำ จัดนิทรรศการภายในโรงเรียน วันเยี่ยมโรงเรียน ใช้สื่อมวลชนในด้านต่าง ๆ จัดทำรายงานประจำปีเพื่อชี้แจงให้ชุมชนทราบ สอดคล้องกับ เมธี ปิณฑนันทน์ (2525 : 250) ที่กล่าวว่าโรงเรียนจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบ้านและชุมชน การประชาสัมพันธ์โรงเรียนนับเป็นเครื่องมือที่ดีมากในการสร้างความสัมพันธ์กับบ้านและชุมชน ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นของประชาชน เพื่อประโยชน์ของประชาชน

ส่วนปัญหาการปฏิบัติด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ข้อที่มีระดับปัญหาการปฏิบัติสูงสุด มีผู้ปกครองจะติดอยู่เสมอว่า การศึกษาทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.12$, $S = 1.12$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ต่างมีระดับปัญหาการปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน ทั้งนี้เป็นเพราะจากสภาพปัญหาสภาพการณ์ปัจจุบัน ประการที่ 1 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เนื่องจากความ

จาเป็นทางเศรษฐกิจ ทำให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้ามาอยู่ในศูนย์เด็กและโรงเรียนอนุบาลตั้งแต่เด็กอายุน้อย ทำให้ผู้ปกครองลดบทบาทของตนในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยคิดว่าโรงเรียนทำหน้าที่แทนตนอยู่แล้ว (สุภกุล เกียรติสุนทร. 2529 : 133) ประการที่ 2 ผู้ปกครองมักจะรู้สึกว่าการเข้ามามีส่วนในการบริหารโรงเรียนหรือร่วมในการจัดการศึกษาของตนคงไม่มีความหมาย เพราะการตัดสินใจต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร (เมธี ปลัณธานนท์. 2525 : 270) ประการสุดท้าย ผู้ปกครองคิดว่าได้เสียค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าบำรุงต่าง ๆ ค่าอาหารให้กับโรงเรียนแล้ว จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบและดำเนินการฝ่ายเดียว ไม่ใช่หน้าที่ของผู้ปกครองหรือประชาชนที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ (ณรงค์ โพธิ์มี. 2535 : 95) จึงทำให้ผู้ปกครองคิดว่า การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน แต่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ปกครองจะต้องตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้พร้อมที่จะเจริญเติบโตในสังคม โดยการเตรียมความพร้อมให้เด็กอย่างเหมาะสม จากรายงานการวิจัยการจัดการศึกษาของกรมวิชาการ (2534 : 34) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครูในโรงเรียนอนุบาลนั้น มีความสำคัญมากในการให้การศึกษอบรมเลี้ยงดูเด็ก ถ้าขาดฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็อาจทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ บุบผาสวัสดิ์ รัชชดาตันท์ (สวัสดิ์ชูโต) (2540 : 8) กล่าวว่า พ่อแม่คือแบบอย่างของลูก เสมือนแม่พิมพ์ที่หล่อหลอมจิตใจที่ส่งผลทั้งในแง่บวกและลบแก่เด็ก ในการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงควรให้พ่อแม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด เพราะนอกจากเด็กจะได้รับความอบอุ่นใจ เด็กยังเกิดความภาคภูมิใจ และพอใจในการเรียนด้วย ซึ่งจะทำให้เด็กได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

8. สภาพปัญหาการบริหารงานด้านอาคารสถานที่

จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับการปฏิบัติงานในองค์ประกอบที่ 7 การบริหารงานอาคารสถานที่ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ อาคารสถานที่ของโรงเรียนได้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.06$, $S = 0.82$) เพราะระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนอนุบาลเอกชน พ.ศ. 2531 กำหนดว่า อาคารเรียนของโรงเรียนที่เปิดระดับก่อนประถมศึกษาต้องเป็นไปตามกฎกระทรวงที่กำหนดให้อาคารเรียนที่ใช้สำหรับทำการสอนเด็กอนุบาลต้องมีความสูงไม่เกิน 2 ชั้น เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่เด็ก นอกจากนี้การจัดสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนเอกชนต้องใช้งบประมาณของส่วนตัว จึงต้อง

ประหยัด เพราะ ไม่ใช้งบประมาณจากรัฐ ดังนั้นการสร้างอาคาร จึงเป็นไปในลักษณะที่จำเป็นต้องการใช้ประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับสุโขทัยธรรมาธิราช (2529 : 385) ที่เสนอแนะว่า งานอาคารสถานที่เป็นงานละเอียดอ่อนที่ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รับผิดชอบจะต้องให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด การบริหารงานอาคารสถานที่ต้องให้เกิดประโยชน์แก่หลาย ๆ ฝ่าย เช่น เกิดประโยชน์แก่เด็ก ผู้ปกครอง ครูและชุมชน นอกจากนี้อาคารเรียนของโรงเรียนอนุบาลควรมีลักษณะดังนี้คือ 1) มีประโยชน์ต่อการใช้สอย ซึ่งมีได้มุ่งแต่ความสวยงามอย่างเดียว แต่มุ่งไปทางให้เป็นประโยชน์ได้หลายรูปแบบ เช่น ใช้ในการรับประทานอาหาร การพักผ่อน หลับนอนและกิจกรรมอื่น ๆ 2) สามารถดัดแปลงได้หลายรูปแบบจัดเป็นห้องเล็กหรือห้องใหญ่ เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรม และ 3) ห้องเรียนเด็กอนุบาลจะต้องให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ สงบ มณีแสง (2532 : 214) กล่าวว่า อาคารเรียน ห้องเรียน สถานที่บริเวณสิ่งแวดล้อม บรรยากาศทั่วไป มีผลต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมของเด็กเป็นอย่างมาก และมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยมของเด็กและผู้ปกครอง

ส่วนปัญหาการปฏิบัติด้านอาคารสถานที่ ข้อที่มีปัญหาการปฏิบัติสูงสุดคือโรงเรียนมีการบำรุงรักษาและตกแต่งอาคารจะเฉพาะในสัปดาห์เรียนหรือเฉพาะวันสำคัญ ($\bar{X} = 2.72$, $S = 1.16$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ต่างมีระดับปัญหาการปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะมุ่งทางด้านวิชาการ ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด เนื่องจากงานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน (Miller, 1965 : 175) นอกจากนี้บุคลากรในโรงเรียนมีงานหน้าที่ประจำ คือ การจัดการเรียนการสอนเช่นเดียวกับผู้บริหารมีงานหลักประจำในการกำหนดนโยบายต่อกิจกรรมต่าง ๆ ดูแลบุคลากรและงานบริหารอื่น ๆ ภายในโรงเรียน จึงทำให้ไม่เห็นความสำคัญต่อการบำรุงรักษาหรือตกแต่งอาคารในช่วงระหว่างภาคเรียน แต่ในช่วงปิดเทอมถึงก่อนเปิดเทอมโรงเรียนจะดูแลซ่อมแซมอาคารเรียนและการบำรุงรักษาตกแต่งให้สวยงาม เพราะโรงเรียนต้องจัดภูมิทัศน์ ประชุมผู้ปกครองซึ่งต้องการให้ผู้ปกครองมีความประทับใจ และทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนเมื่อเข้ามาในโรงเรียนเป็นครั้งแรก โสภิตอนงค์ บุญช่วย (2531 : บทคัดย่อ) และงานวิจัยของ สุภา พรศิริกุล (2530 : 75 - 76) พบว่า โรงเรียนที่มีมาตรฐานสูงจะมีอาคารมั่นคง แข็งแรง การออกแบบเหมาะสมสวยงามบริเวณโดยรอบร่มรื่นสวยงาม มีการตกแต่งภายในห้องเรียน

ส่วนโรงเรียนที่มีมาตรฐานระดับกลาง-ต่ำ อาคารเรียนจะเป็นอาคารไม้ค่อนข้างเก่า ขาดการดูแลรักษา สีสนิมสดขึ้น สภาพภายในห้องเรียนไม่มีการตกแต่ง อย่างไรก็ตามอาคารสถานที่บรรยากาศร่มรื่น สวยงามเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมของเด็กเป็นอย่างาก มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยมของเด็กและผู้ปกครอง ซึ่งถ้าโรงเรียนดำเนินการดูแลอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้เด็กมีความสุขในการเรียน และมีความพร้อมในทุกด้าน และเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้โรงเรียนดำเนินการบริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. สภาพปัญหาประสิทธิผลของโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติงานในองค์ประกอบที่ 8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นระดับแรกคือ เด็กมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน และชอบมาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$, $S = 0.70$) เพราะการที่เด็กมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน และชอบมาโรงเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งของประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งประสิทธิผลของโรงเรียนประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2533 : 29 - 34) เสนอว่า ปัจจัยที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนประกอบด้วย ปัจจัยประสิทธิภาพการดำเนินงาน ปัจจัยความสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งในระดับก่อนประถมศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 เป้าหมาย คือ นักเรียนมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์สุขนิสัยที่ดี มีวินัยเหมาะสมกับนักเรียนมีสุขภาพจิตดี มีคุณธรรม นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ และนักเรียนสามารถคิดและสื่อความหมายได้ นอกจากนี้ปัจจัยการพัฒนาภาพพจน์ที่ดี คือ เด็กมีสุขภาพจิตดีและมีภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียน บุญเยี่ยม จิตรดอน (2533 : 331) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลและความสำคัญแก่เด็กอย่างยิ่ง ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีสภาพคล้ายคลึงบ้านให้มากที่สุด เพื่อเด็กมีความอบอุ่น มั่นใจ สนใจ รักและอยากมาโรงเรียน นอกจากนี้คือการจัดกิจกรรมต้องให้น่าสนใจ โดยจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย ตามความต้องการ ความสนใจของเด็ก และการจัดกิจกรรมในแต่ละวันต้องให้เด็กมีประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นประสิทธิผลและภาพพจน์ต่าง ๆ ของโรงเรียนจะส่งผลให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีความศรัทธา ความพึงพอใจ ความเชื่อมั่นต่อโรงเรียนที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียน และจากผลการวิจัยของ นวลอนงค์ นวลเขียว (2537 : 84) เรื่องเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน จ.ปทุมธานี พบว่าเหตุผลสำคัญของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนเอกชน

คือ ครูและผู้บริหารเอาใจใส่นักเรียนดี รวมทั้งโรงเรียนมีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชนของจุฬพล พูลภัทรชีวิน (2532 : 96) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกโรงเรียนเอกชนของผู้ปกครอง ได้แก่ ความสำเร็จของโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด

ส่วนปัญหาการปฏิบัติด้านประสิทธิผลของโรงเรียน ข้อที่มีปัญหาในระดับสูงสุด คือ อยู่ที่ยอมรับ ผู้ปกครอง จะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ของการที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าพัฒนาทุกด้าน ($\bar{X} = 3.15$, $S = 1.28$) โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ต่างมีระดับปัญหาการปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน ทั้งนี้เพราะเกณฑ์มาตรฐานกำหนดให้โรงเรียนจัดเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการตามหลักการการจัดการศึกษาอนุบาลตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดได้ เพราะผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนสอนอ่านเขียน คณิตเลขและภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของเด็กและการเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องตามวัย ประกอบกับโรงเรียนเอกชนที่เป็นที่นิยม เชื่อถือ ศรัทธาจะมีผู้ปกครองให้ความสนใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในชั้น ป.1 ดังนั้นโรงเรียนดังกล่าวจึงต้องมีการสอบแข่งขันเพื่อเป็นการคัดเลือกเด็ก โดยเน้นวิชาการเมื่อเป็นเช่นนี้ โรงเรียนจึงเป็นต้นเหตุให้ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับวิชาการการสอนอ่านเขียน คำนวณและภาษาอังกฤษมากกว่าการเตรียมพร้อมให้เด็กให้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วารุณี อัสวโกศล (2531 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปกครองตัดสินใจส่งเด็กเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลที่สอนเนื้อหาวิชา เน้นวิชา กิตติด้วยเหตุผลเพื่อเป็นการเตรียมเด็กเข้าเรียนในชั้น ป. 1 ในโรงเรียนเอกชน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอน ทาแบบฝึกหัด การเรียนภาษาอังกฤษ สุภา พรศิริกุล (2530 : 90) กล่าวว่า โรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลจะมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเกิดความศรัทธาต่อโรงเรียน บางโรงเรียนจะสอบถามผู้ปกครองว่า ต้องการให้เด็กเข้าเรียนต่อในโรงเรียนประเภทใด ถ้าเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงที่ประชาชนนิยมส่งบุตรเข้าเรียน โรงเรียนก็จะพยายามฝึกอบรมให้เด็กตามแนวทางที่โรงเรียนเหล่านั้นต้องการ ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนให้กับลูกโดยเลือกโรงเรียนที่เน้นการสอนอ่านเขียนเรียนหนังสือและคณิตเลข เพราะมีความเชื่อว่า ลูกของตนเป็นเด็กฉลาดกว่าเด็กอื่น ๆ ที่สามารถอ่านเขียนและคณิตเลขได้ ภรณ์ ศุภรัตน์ (มกราคม. 2540 : 50)

กล่าวว่า ผู้ปกครองจำนวนมากยังคงมีความเชื่อ และคาดหวังให้ลูกอ่านเขียนคิดเลขให้ได้ในระดับปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัย การจัดการศึกษาของไทยในทศวรรษหน้า (กรมวิชาการ, 2534 : 37) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการให้โรงเรียนสอนเด็กให้อ่านออกเขียนได้ คำนวณได้มากกว่าการพัฒนาการด้านอื่น ๆ รวมทั้งมีค่านิยมในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง โดยไม่คำนึงถึงความสามารถและความพร้อมของเด็ก ดังนั้นด้วยเหตุดังกล่าวจึงเป็นแรงผลักดันที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูไม่สามารถที่จัดเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กได้ เพื่อพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาอย่างสมดุลทุกด้านได้ เนื่องจากผู้ปกครองนักเรียนคือลูกค้าที่โรงเรียนจะต้องให้บริการแม้ว่าจะผิดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย แต่เพื่อความอยู่รอดของโรงเรียนเอกชนที่ต้องอาศัยจำนวนนักเรียนเป็นสำคัญ จึงต้องตามใจผู้ปกครอง ซึ่งเป็นปัญหาของโรงเรียนเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 1.1 ควรมีการวางแผนการอบรม/ประชุมสัมมนาที่สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้ครอบคลุมทั้งผู้บริหารและครู โดยฝึกอบรม/ประชุมสัมมนาแบบสร้างเครือข่าย
- 1.2 ให้ติดตาม/ประเมินผลการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน เพื่อจะเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาผู้บริหารและครู
- 1.3 ควรพัฒนาระเบียบฯ หลักสูตร ที่จะทำให้โรงเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมให้ถูกต้องตามหลักการจัดการศึกษาอนุบาล
- 1.4 ควรมีการพัฒนากฎระเบียบปฏิบัติเพื่อการสร้างมาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติ เช่น การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาทุกระดับการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษาของส่วนภูมิภาค โดยครอบคลุมทุกเขตการศึกษา เพื่อเป็นการศึกษาความแตกต่างที่อาจจะมีระหว่างกรุงเทพมหานครกับภูมิภาค

2.2 ควรศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.)

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา โดยจำแนกระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอนแต่ละระดับ เพื่อหาความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างการบริหารตามขนาดของโรงเรียน

2.4 ควรศึกษาวิจัยในรูปแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมหรือสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับการศึกษาสภาพที่แท้จริงของการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การประกันคุณภาพ. ม.ป.ท., 2538. อัดสำเนา.
- _____. รายงานการวิจัย การวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาระดับอนุบาล. ม.ป.ท., 2530. อัดสำเนา.
- _____. รายงานการวิจัย การจัดการศึกษาระดับประถม มัธยม และอาชีวศึกษาของไทยในทศวรรษหน้า ที่สอดคล้องกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. ม.ป.ท., 2534. อัดสำเนา.
- _____. การประเมินผลจากสภาพจริง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2540.
- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน. ปรินญาพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- กรรณิการ์ ภิญญาคง. "มาตรฐานคุณภาพการศึกษา สิ่งที่เราคาดหวังในวันนี้," วารสารการศึกษาเอกชน. ปีที่ 7. ฉบับที่ 6. พฤษภาคม 2539.
- กษมา รววรรณ ณ อยุธยา. "บทบาทของกรมวิชาการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา," วารสารพัฒนาหลักสูตร. ปีที่ 14. ตุลาคม - ธันวาคม 2537.
- กิตติมา ปรีดีดีลัก. การบริหารและนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์, 2532.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. "สวัสดิภาพเด็กปฐมวัย," วารสารการศึกษาปฐมวัย. ปีที่ 1. ฉบับที่ 4. ตุลาคม 2540
- _____. "รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า (2541 - 2550)," วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1(3) : 70 ; กรกฎาคม.
- ✓ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. เอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 8 แนวทางการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529.
- ✓ _____. เอกสารและผลงานวิจัยของการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

พ.ศ. 2537. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2538.

_____ . การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ. 2525 - 2534. 2526.

เอกสารอัดสำเนา.

_____ . คู่มือการใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520.

กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์, 2530.

_____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ :

อรรถพลการพิมพ์, 2535.

_____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2539 - 2544). กรุงเทพฯ :

อรรถพลการพิมพ์, 2539.

_____ . รายงานการสำรวจ เรื่อง คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในชนบท :

กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2531. อัดสำเนา.

_____ . รายงานฉบับสังเคราะห์ เรื่อง การสำรวจและประเมินคุณภาพโรงเรียน

ประถมศึกษา. 2532 : อัดสำเนา.

_____ . รายงานการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชน พัฒนาการศึกษา

เอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2532.

_____ . สรุปรายงานการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชน.

กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนหนึ่ง พันบลิซซิ่ง, 2532.

_____ . สรุปรายงานการประเมินผล แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7

(พ.ศ. 2535 - 2539) ระดับก่อนประถมศึกษา กรุงเทพฯ (พ.ศ. 2535 -

2539) ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2540.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน ฉบับที่ 7 (พ.ศ.

2535 - 2539). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.

_____ . คู่มือการบริหารโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.

_____ . คู่มือการรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน ผ่านกระบวนการปฏิรูป

การศึกษา (ฉบับโรงเรียน). ม.ป.ท., 2539. อัดสำเนา.

- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. คู่มือการบริหารโรงเรียนเอกชน เรื่อง
งานธุรการ การเงิน และสวัสดิการครูในโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.
- _____. แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลที่ 1 - 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
 ลาดพร้าว, 2533.
- _____. แนวการพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ ระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532.
- _____. แนวโน้มนการจัดการศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในอนาคตน. รายงาน
 การวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- _____. สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2535. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
 2536.
- _____. สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2536. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
 2537.
- _____. สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2537. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
 2538.
- _____. สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
 2540.
- _____. เอกชนเคียงคู่รัฐจัดการศึกษา 23 ปี สข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
 2538.
- _____. เอกสารชุดการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
ประเภทสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.
- _____. เอกสารคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
ประเภทสามัญศึกษา. ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2539.
- _____. เอกสาร โครงการ งบประมาณ หมวดค่าตอบแทน ปี พ.ศ. 2537.
 ม.ป.ท., 2537.
- ครูโรงเรียนราษฎร์, สมาคม. ประวัติโรงเรียนราษฎร์ และทำเนียบโรงเรียนราษฎร์.
 พระนคร : มงคลการพิมพ์, 2505.

- จรัส เกิดควน. ความต้องการนิเทศทางด้านวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- จรัส นองมาก. การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน : แนวทางพัฒนา
เพื่อเสริมบทบาทการแบ่งเบาภาระของรัฐ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
จุฬาลงกรณ์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนเอกชน รายงานการวิจัย
เรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ, 2532.
- จิระพันธุ์ พิมพ์พันธุ์. "ทำไมจะต้องมีองค์ประกอบทั้ง 8 ในเกณฑ์มาตรฐาน," วารสาร
การศึกษาเอกชน. ปีที่ 5. ฉบับที่ 38. 2535.
- จริยวัตร คมพยัคฆ์ และคนอื่น ๆ. "สภาวะโภชนาการและบริโภคนิสัยของเด็กก่อน
ก่อนวัยเรียน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร," วารสารโภชนาการ.
ปีที่ 17. ฉบับที่ 1. มกราคม - มีนาคม 2526.
- ฉัตรชัย อรรถนันท์. หลักการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก,
2524.
- ชนะ สมบูรณ์. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน
คาทอลิกในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- ซารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ, 2524.
- ชุมพล บุญชู. ขวัญของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529.
อัดสำเนา.
- ชุมพล หลักชัย. "การสร้างคุณภาพการศึกษา," วารสารมิตรครู. 15 - 19 ; 31
พฤษภาคม 2525.
- ณรงค์ โพธิ์มี. สถานภาพการปฏิบัติและความต้องการในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 5. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- ดวงภรณ์ พุ่มฟู. ที่ระลึกงานเกษียณอายุ. สระบุรี : โรงพิมพ์ปากเพรียวการช่าง 2, 2527.
- นพพงษ์ บุญจิตราดูลย์. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์เอส เอ็ม เอ็ม. 2527.
- นวลอนงค์ นวลเขียว. การศึกษาเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสายสามัญในจังหวัดปทุมธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารและการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2523.
- _____. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2526.
- นิจิ เมืองทอง. ความคาดหวังเกี่ยวกับการบริหารของครูใหญ่ โรงเรียนราษฎร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- บุญญารัตน์ แสงวดี. การประเมินสมรรถภาพและผลของการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา. ม.ป.ท., 2532.
- บุญเยี่ยม จิตรดอน. คู่มือครูเด็กก่อนก่อนเกณฑ์บังคับ. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2520.
- บุบผาสวัสดิ์ รัชชดาตะนันท์ (สวัสดิชูโต). "ทัศนะการศึกษาปฐมวัย : ปัจจัยจำเป็นสำหรับการศึกษานปฐมวัย," วารสารการศึกษาปฐมวัย. ปีที่ 1. ฉบับที่ 4. ตุลาคม 2540.
- เบญจา แสงมลิ. วิชาอนุบาลและเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519.
- ประจวบ วัจนะรัตน์. งานบริหารการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- ประชุมพร สุวรรณตรา. "โรงเรียนอนุบาล," วารสารครุศาสตร์. ฉบับวันที่ 15 มกราคม - 16 21 ; 15 มกราคม - 9 มีนาคม 2530.
- ปราณี แก้วเจริญ. "โภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย," เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครู และผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.

ปราณี ศรีไธ. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน สายสามัญ.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และคนอื่น ๆ. ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา.

กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2527.

_____. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2526.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. แนวทางการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

_____. แนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ. ธันวาคม 2538

อัดสำเนา.

พนม พงษ์ไพบูลย์. "ทัศนะบางประการเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน," วารสารการศึกษา

แห่งชาติ. 13(6) : 7 - 9 ; สิงหาคม - กันยายน 2532.

ปรีชา คัมภีรปกรณ์. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2526.

พรศรี อังคะชัยโชติ. แนวความคิดทางการศึกษาและความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน

ต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานดี ในกรุงเทพมหานคร.

ปริญญาณพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2527. อัดสำเนา.

พาณี สีดกะลิน. "สุขภาพเด็กปฐมวัย และสวัสดิศึกษา," หน่วยที่ 4 เอกสารการสอนชุดฝึก

อบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. สุโขทัยธรรมาธิราช

นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.

พนัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

เนติกุลการพิมพ์, 2530.

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนส์ไตร์,

2529.

ภรณ์ กิรติบุตร. การประเมินประสิทธิผลขององค์การ. กรุงเทพฯ : O.S. Printing

House Co., Ltd., 2529.

กรณี คุรุตนะ. เด็กก่อนวัยเรียน เรียนรู้อะไร อย่างไร. นนทบุรี : โรงพิมพ์

สถานสงเคราะห์หทัยปากเกร็ด, 2523.

_____. "เด็กปฐมวัยในท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง," วารสารการศึกษาปฐมวัย.

ปีที่ 1. ฉบับที่ 1. มกราคม 2540.

ภิญโญ สาร. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

วัฒนาพานิช, 2526.

_____. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2516.

มีศักดิ์ ว่องประชากุล. การวิเคราะห์โครงสร้างการบริหารโรงเรียน มูลนิธิจรูญ

คณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

เมธี ปลื้มนานนท์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทักษ์อักษร, 2525.

เยาวพา เดชะคุปต์. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย. ม.ป.ท., 2536. อัดสำเนา.

รุ่ง แก้วแดง. "แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน

เอกชน," ใน คู่มือการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ.

หน้า 1 - 11. กองสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กระทรวงศึกษาธิการ, 2531. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :

ทวีกิจการพิมพ์, 2524.

เลิศลักษณ์ สุขแก้ว. การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

ในโครงการอบรมลชนบท ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

วารุณี อัสวโกติน. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าเรียนอนุบาลเอกชน ที่มุ่ง

จัดการศึกษาโดยเน้นวิชาการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

วุฒิชัย มูลศิลป์. รายงานการวิจัย เรื่อง พัฒนาการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

เจริญผล, 2532.

วิจิตร วรุตบางกูร. การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา. สมุทรปราการ : ชนิษฐการพิมพ์

และโฆษณา, 2524.

- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. สมุทรปราการ : ขนิษฐการพิมพ์, 2521.
- วีระ บารุงรักษ์. "การพัฒนาคุณภาพการศึกษา," ใน บทความที่น่าสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ. หน้า 28. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- วิจิตร ศรีสอ้าน และคนอื่น ๆ. เอกสารการสอนวิชาประสบการณ์ และวิชาชีพการบริหารการศึกษา. หน่วย 1 - 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- สุภกุล เกียรติสุนทร. "การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน," วัดพัฒนา 29. กรุงเทพฯ : กองพุทธศาสนสถาน โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2529.
- สงบ มณีแสง. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2532.
- สมบูรณ์ คูตภากร. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาการบริหารบุคลากรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- สมบูรณ์ พรธภาพ. หลักเบื้องต้นของการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อเนกศิลป์การพิมพ์, 2521.
- สมดี หงส์ไพศาลวัฒน์. "ธุรกิจโรงเรียนอนุลบาลเอกชน," วารสารบริการธุรกิจ. 8 - 24 ; ตุลาคม - ธันวาคม 2523.
- สมศักดิ์ สันธูเวช. "การประกันคุณภาพการศึกษา," การประกันคุณภาพการศึกษา. สำนักงานทดสอบทางการศึกษา อันดับ 1/2538.
- สามัญศึกษา, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2532.
- สาลิ เหมือนมงคลกุล. แนวโน้มของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของไทย ในปีพุทธศักราช 2544. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
- สุทธิ ทองประดิษฐ์. ทฤษฎีการบริหาร. มหาสารคาม : โรงพิมพ์อภิชาดิการพิมพ์, 2533.

- สุธรรม สุขสว่าง. ขวัญของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา.
 ปรินทิพย์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533.
 อัดสำเนา.
- สมน ออมรวิวัฒน์. (สัมภาษณ์) อ้างถึงใน สุพล จิตต์อาไพ "รูปแบบของกิจกรรม
 โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมดีเด่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- สุพันธ์ พันทอง. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์,
 2525.
- สุภา พรศิริกุล. เปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนระดับอนุบาลของ
 โรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานต่างกัน ในกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพย์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
 อัดสำเนา.
- สุวรรณ อาชาติ. บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา
 เขตการศึกษา 12. ปรินทิพย์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 บางแสน, 2530. อัดสำเนา.
- สุวิมล จินนชนพงษ์. ความต้องการความรู้ทางการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
 ระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพย์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุรี สุเมธมิต. "โรงเรียนกับชุมชน," การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2532.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการ
 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 6 - 10. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- _____. การจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : นานังการพิมพ์, 2528.

โสภิตอนงค์ บุญช่วย สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียน

เอกชนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2530. อัดสำเนา.

เสริมศักดิ์ วิชาสารณ. พฤติกรรมพื้นฐานทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิศโฉมศ, 2522.

हररषष ढलवलषयर. ปฐมวयरศลषष หลักรฐตร และนนวนปฐบด. กรุงเทพฯ : สำนักรหฬฬ
โอดยยนสตร, 2535.

อาชวรศลषष, กรม กรทรวรศลषषาร. เกณฐมาตรวฐานสธานศลषष. สังกด
กรมอาชวรศลषष, 2525. อัดสำเนา.

อารมณ จลนดฬณ. อาคารสธานทลและการใชัประยอชนของรอรยยนรารษอรุร ระดบประณ
ศลषषในกรุงเทพมหานคร. ปรรยอญานฬณ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวลทยาลั
สรลนครลทรवलรธม ประสาณลตร, 2521. อัดสำเนา.

อารรรदन วฒนสล. การพฒนาคณภาพการศลषष. ม.ป.ป., 2538. เอกสารอัดสำเนา.

Albury Ronald Graham. "The Development of Guilding for the
Establishment and Organization or a Parish Day Nursery
School," Dissertation Abstracts International. 37 : A ;
March, 1977.

Armstrong, David G., Kenneth T. Henson and Tom V.Savage.
Education Introduction. 3rd ed. New York : Macmillan
Publishing Company, 1989

Buford, Juanita Faye. "Parent's Perception of Early Childhood
Education," Dissertation Abstracts International. 37 :
5688-A ; March, 1977.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education.
3rd ed. New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.

Jacop, Charles E. Policy and Bureaucracy. Princetion : N.T.D. VAN
NOSTRAND, 1966.

Jacobson, Paul B. and others. The Effective School Principal.
Eglewoof Cliffs, N.J. Prentice - Hall, 1963.

Kimbrough, Ralph B. and Michael Y. Nunnery. Educational
Administraction : An Introduction. New York : Macmillan
publishing Company, 1988.

Miller, Van. The Public Administration of American School System.
New Youk : The Macmillan Company, 1965.

Nafeir, Thomas B. "Teacher Morale," Dissertation Abstracts
International. 27(14) : 1288 - A ; November, 1966.

- National Association of Elementary School Principal.
Standards of Quality Elementary School. School, 1980.
- North Central Association. Standards for Secondary Schools.
 1987.
- Pfiffner, John M. "Administrative Rationality," Public
 Administration Review. 20(3) : 132 - 140 ; Summer, 1960.
- Haimann, Thes and William G. Scott. Management in the Modern
 Organization. 2nd ed. Boston : Houghton Mifflin, 1974.
- Hoy, Wayne K. and Cecil G. Misket. Educational Administration
 Theory Research and Practice. 4th ed. Singapore :
 Mc Graw - Hill Inc., 1991.
- Sparks, Harry M. "A Study of High School Principalship in
 Kentucky," Dissertation Abstracts International. 20 :
 3605 - 3606 ; March, 1960.
- Terry, George R. Principles of Managements. 7th ed. Homewood :
 Richard D. Irwin, 1977.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ประเภทโรงเรียน ระดับ.....

เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐาน
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

คำแนะนำ

1. ลักษณะแบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - 1.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ
 - 1.2 สภาพและปัญหาการบริหารงานที่เป็นจริงในโรงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน จำนวน 131 ข้อ
2. ความหมายของตัวเลขในตารางคำถาม

5	หมายถึง มากที่สุด	ดีที่สุด	เหมาะสมที่สุด
4	หมายถึง มาก	ดีมาก	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง ปานกลาง	ดีปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง น้อย	ไม่ค่อยดี	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง น้อยที่สุด	หรือไม่มีเลย	ไม่ดี ไม่เหมาะสม
3. การตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตัวเลขที่กำหนดคำตอบของท่าน
จะไม่นำไปเปิดเผย

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ตามข้อรายการของแบบสอบถามในตัวอย่าง ถ้าท่านเห็นว่าข้อรายการที่ 1 อยู่ในระดับดีมาก ให้ขีดเครื่องหมาย / ในช่องระดับปฏิบัติเลข 4 สำหรับข้อ 2 ถ้าท่านเห็นว่าโรงเรียนมีแผนพัฒนาน้อยมาก หรือมีแต่ไม่ดีให้ใส่เครื่องหมาย / ในช่องระดับปฏิบัติเลข 1 ดังแสดงต่อไปนี้

ข้อ	ข้อ/รายการ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนชัดเจนเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน		/			
2	มีแผนพัฒนาโรงเรียน					/

ตอนที่ 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำการตอบ โปรดเขียน / ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน หรือ
เติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. เพศ ☐ ชาย
☐ หญิง
2. ตำแหน่ง ☐ ครูใหญ่
☐ ครูที่หน้าทำการสอน
3. ระยะเวลาและประสบการณ์ในตำแหน่ง
☐ ครูใหญ่ ปี
☐ ครูที่หน้าทำการสอน 7 ปี
4. วุฒิกการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก
☐ อื่น ๆ
5. สาขาที่จบการศึกษา ☐ อนุบาล หรือปฐมวัย
☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษา
☐ บริหารการศึกษา
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
6. ท่านเคยเข้ารับการอบรม เรื่องเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน หรือไม่
☐ เคยเข้ารับการอบรม
☐ ไม่เคยเข้ารับการอบรม

ตอนที่ 2

สภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
เอกชน กรุงเทพมหานคร

คำแนะนำ

1. แบบสอบถามตอนที่ 2 ประกอบด้วย ข้อรายการคำถามจำแนกตามองค์ประกอบ
ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทั้ง 8 องค์ประกอบ โดยจำแนกคำถามออกเป็น 8 ตอนย่อย คือ

- 2.1 ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน
- 2.2 การเรียนการสอน
- 2.3 การบริหารงานกิจการนักเรียน
- 2.4 การบริหารงานบุคลากร
- 2.5 การบริหารงานธุรการและการเงิน
- 2.6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน
- 2.7 การบริหารงานอาคารสถานที่
- 2.8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน

2. การตอบแบบสอบถามให้ท่านใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องตัวเลขในตารางคำถาม
ตามความคิดเห็นที่ท่านคิดว่าตรงกับความจริงมากที่สุด คำตอบที่ท่านเห็นจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
ต่อการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเอกชนให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์และใช้ได้จริงในทาง
ปฏิบัติ คำตอบของท่านจะไม่ถูกนำไปเปิดเผย

2.1 ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	<u>สภาพการบริหารงาน</u> (ปรัชญา และนโยบายของโรงเรียน)					
1	โรงเรียนกำหนดปรัชญาและนโยบายไว้ชัดเจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	...	...	...	...	...
2	โรงเรียนมีแผนพัฒนาโรงเรียนที่สอดคล้องกับปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน	...	...	...	...	...
3	โรงเรียนกำหนดแผนปฏิบัติงาน โครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับปรัชญา และนโยบายของโรงเรียน	...	...	...	...	...
4	บุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน	...	...	...	...	...
5	ครูและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมและโครงการ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาของโรงเรียน	...	...	...	...	...
6	โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานวางแผนและโครงการตามที่กำหนด	...	...	...	...	...
	<u>ปัญหาการบริหารงาน</u> (ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน)					
7	ปรัชญาและนโยบายที่โรงเรียนกำหนดไม่ชัดเจนไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้	...	...	...	...	...
8	มีปรัชญาและนโยบาย แต่การปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน ...	...	...	...	...	...

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
9	แผนพัฒนาโรงเรียนไม่มีการกำหนดระยะเวลาและไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	...	...	...	...	...
10	แผนพัฒนาโรงเรียนไม่สอดคล้องกับปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน	...	...	...	...	...
11	แผนพัฒนาโรงเรียนมุ่งเฉพาะด้านการบริหารไม่มุ่งทางด้านการศึกษา	...	...	...	...	...
12	แผนการปฏิบัติงานและโครงการ เป็นแผนที่เกิดขึ้นเมื่อมีโครงการหรือจัดกิจกรรมเท่านั้น	...	...	...	...	...
13	ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่	...	...	...	...	...
14	บุคลากรของโรงเรียน จะกำหนดกิจกรรมหรือโครงการได้เฉพาะในส่วนที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นชอบเท่านั้น	...	...	...	...	...
15	หลังการติดตามประเมินผลไม่ได้นำผลมาใช้ในการพัฒนาอย่างแท้จริง	...	...	...	...	...

2.2 การเรียนการสอน

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
1	<u>สภาพการบริหารงาน (การเรียนการสอน</u> โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมศึกษาและพัฒนาการจัด ประสบการณ์สำหรับนักเรียน โดยให้สอดคล้องกับ เป้าหมายการพัฒนานักเรียนทั้ง 4 ด้าน (ให้ทำ เครื่องหมายทั้ง 4 ข้อ) 1.1 ทางด้านร่างกาย 1.2 ทางด้านสังคม 1.3 ทางด้านอารมณ์ จิตใจ 1.4 ทางด้านสติปัญญา					
2	ทางโรงเรียนกระตุ้นให้ครูวางแผนและจัดเตรียม การสอน ด้วยการศึกษาและใช้แนวและแผนการจัด ประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน หรือหน่วยงานการศึกษาที่เชื่อถือได้ อย่างใดอย่างหนึ่ง					
3	ครูทบทวนที่การสอนทุกครั้ง โดยให้สอดคล้องกับ แผนการจัดประสบการณ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด					
4	ผู้บริหารตรวจบันทึกการสอนพร้อมให้คำแนะนำ เพื่อการแก้ไขให้ถูกต้องยิ่งขึ้น					
5	ครูใส่ใจต่อการปรับแก้บันทึกการสอนให้เหมาะสม ก่อนนำไปใช้สอนจริง					

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
6	ทางโรงเรียนกำหนดให้ชั้นอนุบาลทุกชั้น จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมทั้ง 6 กิจกรรม กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมตามมุม และกิจกรรมเกมการศึกษาในแต่ละวัน	...	...	...	...	...
7	ครูได้จัดกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมครบในแต่ละวัน	...	...	...	...	...
8	ผู้บริหารได้จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	...	...	...	...	...
9	โรงเรียนมีโครงการนิเทศสำหรับปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น	...	...	...	...	...
10	ผู้บริหารให้ความสนใจและทำการนิเทศอย่างต่อเนื่อง	...	...	...	...	...
11	มีการนำผลการนิเทศแต่ละครั้งปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรม	...	...	...	...	...
12	โรงเรียนส่งเสริมให้ซื้อและผลิตสื่อที่หลากหลาย	...	...	...	...	...
13	ครูได้รับการพัฒนาให้สามารถใช้สื่อที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กได้เหมาะสมทุกกิจกรรม	...	...	...	...	...
14	ครูได้จัดมุมเล่นสำหรับเด็กในห้องเรียนหลากหลาย ไม่น้อยกว่า 4 มุม ต่อ 1 ห้องเรียน	...	...	...	...	...
15	โรงเรียนกำหนดให้ทุกชั้นเรียนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ อย่างน้อย 2 อย่าง ต่อวัน (เช่น วาดภาพ ฉีก/ตัด/ปะ หรือหลาย ๆ อย่างปนกัน)	...	...	...	...	...

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
16	โรงเรียนจัดให้มีการประเมินพัฒนาการเด็กตามคู่มือ แบบประเมินพัฒนาการของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน เป็นรายบุคคล ทางด้านต่อไปนี้ (ให้ทำเครื่องหมายทั้ง 4 ข้อ) 16.1 ทางด้านร่างกาย (กล้ามเนื้อใหญ่, กล้ามเนื้อเล็ก) 16.2 ทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม การรู้จักตนเอง และช่วยเหลือตนเอง 16.3 การอยู่ร่วมกันในสังคม การมีคุณธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม 16.4 ทางด้านสติปัญญา - ภาษา, คณิตศาสตร์, เหตุผล, มิติสัมพันธ์, ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ความจำ, ความคิด สร้างสรรค์และจินตนาการ	...	...	...	...	...
17	มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครอง ทราบในทุกกิจกรรมทุกภาคเรียน	...	...	...	...	...
18	<u>ปัญหาการบริหารงาน</u> (การเรียนการสอน) อัตราบุคลากรต่อนักเรียนไม่เอื้อต่อการพัฒนาแผนการ จัดประสบการณ์ให้ตรงกับพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน	...	...	...	...	...

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
19	การวางแผนและการจัดเตรียมการสอนควรเป็นภารกิจของฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	...	...	...	...	...
20	โรงเรียนใช้แผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะไม่จำเป็นต้องจัดทำบันทึกการสอนเพราะต้องใช้เวลา อาจไม่สอดคล้องกับกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับ	...	...	...	...	...
21	ผู้มีหน้าที่ตรวจบันทึกการสอนไม่จำเป็นต้องตรวจทุกทุกครั้ง อาจใช้วิธีการสุ่มตรวจก็เป็นการเพียงพอ	...	...	...	...	...
22	ไม่มีการนิเทศ หรือมีการนิเทศ แต่มีใช้เพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	...	...	...	...	...
23	สื่อไม่เพียงพอเนื่องจากโรงเรียนต้องนำงบประมาณไปใช้จ่ายในเรื่องอื่น ๆ ทำให้สื่อไม่เพียงพอ	...	...	...	...	...
24	การจัดมุมเล่นหรือกิจกรรมศิลปะศึกษา ควรเป็นภาระกิจของครูฝ่ายเดียว	...	...	...	...	...
25	การประเมินพัฒนาการของเด็กควรกำหนดเป็นภารกิจของแพทย์ ส่วนครูให้เป็นผู้สนับสนุน	...	...	...	...	...
26	ทางโรงเรียนมีนโยบายให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนต่อและสนองความต้องการของผู้ปกครอง	...	...	...	...	...
27	การรายงานผลสำหรับผู้เรียนควรทำเฉพาะเด็กที่มีปัญหา	...	...	...	...	...

2.3 การบริหารงานกิจการนักเรียน

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	<u>สภาพการบริหารงาน (กิจการนักเรียน)</u>					
1	จัดน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะและอาหารที่มีคุณภาพ ถูกหลักโภชนาการ	...	...	...	...	...
2	มีสถานที่ประกอบอาหารแยกเป็นสัดส่วน สะอาด ถูกสุขลักษณะ	...	...	...	...	...
3	มีการดูแลตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กอย่างสม่ำเสมอ ในด้านต่อไปนี้ (ให้เครื่องหมายทั้ง 4 ข้อ)					
	3.1 มีการวัดส่วนสูง	...	...	...	...	...
	3.2 ชั่งน้ำหนัก	...	...	...	...	...
	3.3 จัดวัคซีนเสริมภูมิคุ้มกัน	...	...	...	...	...
	3.4 ตรวจฟัน	...	...	...	...	...
4	มีห้องหรือมุมพยาบาล พร้อมอุปกรณ์ในการรักษา พยาบาลเบื้องต้นครบถ้วน	...	...	...	...	...
5	จัดกิจกรรมสร้างเสริมจริยธรรมระเบียบวินัย ให้แก่เด็กนักเรียนสม่ำเสมอ	...	...	...	...	...
6	มีมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัย ให้กับเด็ก จัดครูทำหน้าที่เป็นเวร โดยมีคำสั่งแต่งตั้ง ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีการบันทึกผลการปฏิบัติงานเสนอผู้บริหาร	...	...	...	...	...
7	มีอุปกรณ์ดับเพลิงทุกอาคารเรียน และทุกชั้นของอาคาร	...	...	...	...	...

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
8	มีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ในโอกาสต่าง ๆ (ให้ทำเครื่องหมายทั้ง 2 ข้อ)	...	...	...	...	...
	8.1 ในวันปฐมวัยเทศบาลนักเรียน	...	...	...	...	...
	8.2 ประชุมผู้ปกครอง	...	...	...	...	...
9	มีรูปแบบของการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองที่หลากหลาย เช่น ทำจดหมายแจ้งผู้ปกครอง สารถึงผู้ปกครอง ป้ายนิเทศในโรงเรียน ฯลฯ	...	...	...	...	...
10	มีการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรม โดยการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ (ให้ทำเครื่องหมาย ทั้ง 2 ข้อ)	...	...	...	...	...
	10.1 แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ	...	...	...	...	...
	10.2ปรึกษาแพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	...	...	...	...	...
11	มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของ เด็กนักเรียน นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม เช่น วาดภาพ ดนตรี นาฏศิลป์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ	...	...	...	...	...
12	มีการจัดน้ำดื่มที่สะอาดและอาหารสำหรับเด็ก แต่ไม่มีการตรวจคุณภาพของน้ำและสุขภาพของผู้ปรุงอาหาร...	...	...	...	...	...
13	สถานที่ประกอบอาหารไม่แยกเป็นสัดส่วน	...	...	...	...	...

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
14	โรงเรียนไม่มีการตรวจสอบอนามัยของเด็กหรือ การจัดวัคซีน เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจาก หน่วยงานทางด้านสาธารณสุขของชุมชน	...	...	...	...	...
15	การจัดบริการการรักษาพยาบาล ไม่สามารถจัดทำได้ โดยสมบูรณ์ เนื่องจากโรงเรียนอยู่ห่างไกลจาก สถานบริการทางสุขภาพของรัฐ	...	...	...	...	...
16	การสร้างเสริมจริยธรรมและระเบียบวินัยกำหนด เป็นตารางสอนเป็นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือ 2 ครั้ง หากมีกิจกรรมอื่นมาจะงด	...	...	...	...	...
17	ทางโรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัยเป็น ครั้งคราวหรือเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น	...	...	...	...	...
18	ครูไม่ให้ความสนใจต่อการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ด้านการดูแลเด็ก	...	...	...	...	...
19	ครูให้ความสนใจต่อปัญหาพฤติกรรมของเด็กน้อยกว่า การให้ความสนใจทางด้านเนื้อหาวิชา	...	...	...	...	...
20	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของเด็กจะทำ เฉพาะวันเปิดภาคเรียนวันสำคัญ วันเด็ก แต่เน้นเฉพาะ รายบุคคล	...	...	...	...	...

2.4 การบริหารงานบุคลากร

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	<u>สภาพการบริหารงาน</u> (การบริหารงานบุคคล)					
1	มีแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน	...	...	...	...	...
2	กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในตำแหน่ง ต่าง ๆ ชัดเจน	...	...	...	...	...
3	มีการบรรจุบุคลากรลงตำแหน่ง และมอบหมายงาน ตรงกับความสามารถและวุฒิการศึกษาของบุคคล	...	...	...	...	...
4	กำหนดวิธีการและหลักการในการสรรหาบุคคลากร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน	...	...	...	...	...
5	มีแผนงาน หรือการดำเนินงานที่ส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ โดยเข้ารับการอบรมศึกษา ดูงาน และให้ลาศึกษาต่อ	...	...	...	...	...
6	บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกฝ่าย	...	...	...	...	...
7	มีการประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงานของ บุคลากรในโรงเรียน	...	...	...	...	...
8	มีวิธีการสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรที่เหมาะสม	...	...	...	...	...
9	มีการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร นอกเหนือจาก รัฐจัดให้ เช่น บริการอาหารกลางวันฟรี ให้ชุดเครื่องแบบของโรงเรียน ให้รางวัลในกรณี ต่าง ๆ	...	...	...	...	...

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาการบริหารงาน</u> (การบริหารงานบุคลากร)					
10	โรงเรียนใช้โครงสร้างการบริหารในระบบตาม ความเคยชินที่เคยปฏิบัติไม่มีการเปลี่ยนหรือปรับเปลี่ยน	...	...	...	...	...
11	การจัดบุคลากรลงตำแหน่งไม่ได้เป็นในรูปของกรรมการ แต่เป็นหน้าที่ของผู้บริหารฝ่ายเดียว	...	...	...	...	...
12	การศึกษาต่อให้ถือเป็นภารกิจส่วนบุคคลของครูในการ ที่จะศึกษาเพิ่มเติมตามความสามารถของตนเอง โดยไม่ขัดต่อการปฏิบัติงาน	...	...	...	...	...
13	การจัดห้องสมุดสำหรับการศึกษาค้นคว้าจะเน้น เป็นการบริหารนักเรียนเป็นหลัก	...	...	...	...	...
14	การจัดสวัสดิการให้ความสนใจกับการจัดสวัสดิการ ที่จำเป็นสำหรับบุคลากรจริง ๆ เช่น เครื่องแบบ และรางวัลเพิ่มพิเศษผลงานดีเด่น ซึ่งจะกำหนดเป็น ครั้งคราว	...	...	...	...	...

2.5 การบริหารงานธุรการและการเงิน

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	<u>สภาพการบริหารงาน</u> (การบริหารงานธุรการและการเงิน)					
1	มีการจัดทำงานธุรการการเงิน งานสารบรรณ อย่างเป็นระบบ	...	...	...	...	...
2	มีการนิเทศ หรืออบรมเจ้าหน้าที่ธุรการในการจัดทำ สารบรรณเป็นปัจจุบัน	...	...	...	...	...
3	มีการจัดการด้านธุรการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ..	...	...	...	...	...
4	มีการจัดทำทะเบียนพัสดุครุภัณฑ์ครบทุกรายการ แยกเป็นหมวดหมู่	...	...	...	...	...
5	มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอน ให้แก่ครูครบถ้วน	...	...	...	...	...
6	มีผู้รับผิดชอบหรือคณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบ พัสดุ ครุภัณฑ์และมีการบำรุงซ่อมแซมอย่างสม่ำเสมอ ..	...	...	...	...	...
7	มีการจัดการดำเนินงานทางด้านงบประมาณของ โรงเรียนเป็นระบบ	...	...	...	...	...
8	มีการวางแผนและการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เงิน อย่างเหมาะสม	...	...	...	...	...
9	มีระบบการรับ - จ่าย และจัดทำบัญชีเป็นอย่างดี	...	...	...	...	...

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
10	มีการตรวจสอบบัญชีเป็นประจำปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง .	...	...	...	...	...
	<u>ปัญหาการบริหารงาน</u> (การบริหารงานธุรการและการเงิน					
11	เจ้าหน้าที่ธุรการขาดความรู้ความชำนาญในการ					
	จัดทำงานสารบรรณให้เป็นระบบ	...	...	...	...	...
12	ฝึกหัดให้ครูทำงานสารบรรณแทนเจ้าหน้าที่ธุรการได้ ..	...	...	...	...	...
13	ไม่มีการจัดระบบการตรวจสอบพัสดุส่วนใหญ่จะกระทำ					
	เมื่อพบปัญหา เช่น ขาดหาย หรือต้องการเพิ่ม .	...	...	...	...	...
14	การทำจัดทำงบประมาณของโรงเรียนจัดทำเป็นรายปี					
	หรือ เฉพาะโครงการใหญ่ ๆ ที่มีค่าใช้จ่ายสูง	...	...	...	...	...
15	การตรวจสอบบัญชีกระทำโดยผู้รับใบอนุญาตโรงเรียน					
	เป็นหลัก	...	...	...	...	...

2.6 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	<u>สภาพการบริหารงาน</u> (การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน)					
1	มีการวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์	...	...	...	...	...
2	มีการจัดกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	...	...	...	...	...
3	มีการให้บริการด้านสถานที่ของโรงเรียนในโอกาสที่ชุมชนขอความอนุเคราะห์	...	...	...	...	...
4	มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนต่อผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ	...	...	...	...	...
5	ชุมชน ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ เช่น ร่วมกิจกรรมหาทุน และเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ	...	...	...	...	...
6	ชุมชน ผู้ปกครองมีบทบาท และมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการจัดการศึกษา	...	...	...	...	...

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาการบริหารงาน</u> (การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน					
7	โรงเรียนและชุมชนไม่เข้าใจจุดประสงค์ในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างแท้จริงทำให้มีปัญหา	...	...	...	...	...
8	ชุมชนไม่สามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้ เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย	...	...	...	...	...
9	ผู้ปกครองจะคิดอยู่เสมอว่า ภารกิจทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน	...	...	...	...	...
10	โรงเรียนและชุมชนไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน	...	...	...	...	...

2.7 การบริหารงานอาคารสถานที่

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	<u>สภาพการบริหารงาน</u> (การบริหารงานอาคารสถานที่)					
1	มีการวางแผนการจัดและใช้อาคารสถานที่ อย่างเหมาะสม	...	...	...	...	...
2	มีการบำรุงรักษา และตกแต่งอาคารสถานที่ให้อยู่ใน สภาพสะอาด สวยงามอยู่เสมอ	...	...	...	...	...
3	มีมาตรการและแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัย ของอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ	...	...	...	...	...
4	มีแนวปฏิบัติในการดำเนินการควบคุม และการใช้ อาคารสถานที่	...	...	...	...	...
5	โรงเรียนมีห้องเรียน ห้องประกอบในโรงเรียน	...	...	...	...	...
6	บริเวณโรงเรียนร่มรื่น สวยงาม และมีบรรยากาศ การเรียนรู้	...	...	...	...	...
7	อาคารสถานที่ของโรงเรียนได้มีการใช้ประโยชน์ อย่างคุ้มค่า	...	...	...	...	...
8	ห้องเรียน ห้องประกอบ อยู่ในสภาพที่ดีมีแสงสว่าง และอากาศถ่ายเทได้ดี	...	...	...	...	...
9	ในสนาม มีสนามเด็กเล่นและอุปกรณ์การเล่นที่มีความ ปลอดภัย	...	...	...	...	...

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
10	<u>ปัญหาการบริหารงาน</u> (การบริหารงานอาคารสถานที่) มีการต่อเติมและขยายอาคารเพิ่ม เพื่อเพิ่มปริมาณ รับนักเรียนทำให้สนามเด็กเล่นไม่เพียงพอ	...	...	...	...	...
11	มีการบำรุงรักษา และตกแต่งอาคารจะเฉพาะ ในสัปดาห์เรียนหรือเฉพาะวันสำคัญ	...	...	...	...	...
12	โรงเรียนมีระบบการรักษาความปลอดภัย แต่ยังคงขาด ความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปใช้จริง	...	...	...	...	...
13	ความเอาใจใส่ในเรื่องความสะอาด สภาพ และ ความปลอดภัยของห้องเรียน อาคารเรียน ยังไม่เพียงพอ	...	...	...	...	...

2.8 ประสิทธิภาพของโรงเรียน

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	<u>สภาพการบริหารงาน</u> (ประสิทธิภาพของโรงเรียน)					
1	โรงเรียนจัดให้มีการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง สม่ำเสมอ และให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง สำหรับ เด็กที่มีปัญหา	...	...	...	...	...
2	เด็กมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและชอบมาโรงเรียน ..	...	...	...	...	...
3	เด็กสามารถบอกได้ว่า เขาชอบโรงเรียนในด้านใดได้	...	...	...	...	...
4	เด็กนักเรียนระดับอนุบาล 3 ร้อยละ 99 สามารถ ทำงานร่วมกับเพื่อนและสามารถทำงานเป็นกลุ่มได้ ...	...	...	...	...	...
5	เด็กนักเรียนระดับอนุบาล 3 ร้อยละ 99 สามารถ ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนและโรงเรียนได้	...	...	...	...	...
6	เด็กนักเรียนส่วนใหญ่สามารถสนทนากับเพื่อนหรือ ผู้ใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย	...	...	...	...	...
7	เด็กส่วนใหญ่มีความคิดเห็นของตนเอง และ กล้าแสดงออก	...	...	...	...	...
8	โรงเรียนสามารถพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ในระดับ ที่มีคุณภาพ (ให้ทำเครื่องหมายทั้ง 4 ข้อ)					
	8.1 ทางด้านร่างกาย	...	...	...	...	...
	8.2 ทางด้านสังคม	...	...	...	...	...
	8.3 ทางด้านอารมณ์ จิตใจ	...	...	...	...	...
	8.4 ทางด้านสติปัญญา	...	...	...	...	...
9	บุคลากรส่วนใหญ่ใช้เวลาให้กับโรงเรียน	...	...	...	...	...

ข้อ	ข้อความ/รายการ	ระดับปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
10	บุคลากรส่วนใหญ่ร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนด้วยดี	...	...	...	...	...
11	ชุมชน ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน	...	...	...	...	...
	<u>ปัญหาการบริหารงาน</u> (ประสิทธิผลของโรงเรียน)					
12	โรงเรียนมุ่งเน้นเฉพาะการเรียน เพื่อการสอบ เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามที่ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ต้องการ	...	...	...	...	...
13	โรงเรียนจะให้ความสนใจในการพัฒนาความสามารถ ทางการเรียนมากกว่าการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน	...	...	...	...	...
14	ครูผู้สอนส่วนหนึ่งมีปัญหากลายเป็นตัวอย่างแก่เด็ก ในการใช้ภาษาและพฤติกรรม	...	...	...	...	...
15	เด็กอนุบาลยังเล็กไม่สามารถคิดและทำกิจกรรม ด้วยตนเอง ครูจึงมีบทบาทในการกำหนดออกคำสั่ง ...	...	...	...	...	...
16	โรงเรียนมีการปฏิบัติงานสูงในขณะที่ครูมีจำนวนน้อย จึงทำให้ งานของครูไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนด	...	...	...	...	...
17	ชุมชน ผู้ปกครองจะให้ความสนใจโรงเรียนในแง่ของ การที่เด็กเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มากกว่าการพัฒนาทุกด้าน	...	...	...	...	...

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

วิไล ชนวิวัฒน์ ผู้วิจัย